

RHIF YMCHWIL GYMDEITHASOL:
28/2021
DYDDIAD CYHOEDDI:
24/03/2021

Gwerthusiad o'r Cynnig Gofal Plant: Blwyddyn 3

Teitl: Gwerthusiad o'r Cynnig Gofal Plant: Blwyddyn 3

Awduron: Eluned Glyn, Stuart Harries, Jennifer Lane a Sioned Lewis, Arad Research

Adroddiad Ymchwil Llawn: Glyn, E., Harries, S., Lane, J., Lewis, S. (2021). *Gwerthusiad o'r Cynnig Gofal Plant: Blwyddyn 3*. Caerdydd: Llywodraeth Cymru, adroddiad GSR rhif 28/2021.
Ar gael yn: <https://llyw.cymru/gwerthusor-cynnig-gofal-plant-i-gymru-blwyddyn-3>

Safbwyntiau'r ymchwilydd ac nid o reidrwydd rhai Llywodraeth Cymru yw'r safbwyntiau a fynegir yn yr adroddiad hwn.

I gael rhagor o wybodaeth, cysylltwch â:

Aimee Marks

Gofal Plant, Chwarae a'r Blynyddoedd Cynnar

Llywodraeth Cymru

Parc Cathays

Caerdydd

CF10 3NQ

E-bost: TrafodGofalPlant@llyw.cymru

Tabl cynnwys

Rhestr o dablau a ffigurau.....	1
Geirfa	2
1. Cyflwyniad	3
2. Methodoleg	9
3. Gweithredu'r Cynnig	16
4. Gwneud gwahaniaeth i Ddarparwyr	26
5. Gwneud gwahaniaeth i Rieni.....	35
6. Casgliadau ac Argymhellion.....	49
Atodiad A: Canllawiau Pwnc	54
Atodiad B: Arolygon	70
Atodiad C: Hysbysiadau Preifatrwydd	94

Rhestr o dablau a ffigurau

Ffigur 1.1: Awdurdodau Darparu ac Ymgysylltu.....	5
Tabl 1.1: Nifer y plant a fanteisiodd ar y Cynnig ym mhob awdurdod lleol rhwng mis Medi 2019 a mis Mawrth 2020	8
Tabl 1.2: Nifer cyfartalog yr oriau a archebwyd ac a ddefnyddiwyd fesul plentyn bob tymor rhwng mis Medi 2019 a mis Mawrth 2020	8
Tabl 2.1: Trosolwg o'r fethodoleg	11
Tabl 2.2: Cyfraddau ymateb darparwyr y Cynnig yn ôl yr awdurdod lleol yr oeddent wedi cofrestru ag ef	12
Tabl 2.3: Cyfraddau ymateb rhieni yn ôl awdurdod lleol	14
Ffigur 3.1: Rhesymau pam roedd rhieni'n cael y broses ymgeisio yn anodd	20
Ffigur 4.1: Y math o leoliadau gofal plant a ddarparodd y Cynnig	27
Tabl 5.1. Cyfran y rhieni a gymerodd ran yn y Cynnig ym mhob band cyflog gros blynyddol ar yr adeg y gwnaethant gais am y Cynnig rhwng mis Medi 2019 a mis Mawrth 2020	38

Geirfa

Acronym/Allweddair	Diffiniad
AAA	Anghenion Addysgol Arbennig. Mae gan blant anghenion addysgol arbennig os oes ganddynt anawsterau dysgu sy'n galw am wneud darpariaeth addysgol arbennig ar eu cyfer.
C-CAS	Cynllun Cymorth Gofal Plant drwy gyfnod y Coronafeirws ar gyfer plant cyn oed ysgol sy'n blant i weithwyr hanfodol a phlant agored i niwed a oedd ar gael rhwng mis Ebrill a mis Awst 2020.
CThEM	Awdurdod treth, taliadau a thollau y DU.
Cyfnod Sylfaen	Y cwrwllwm statudol ar gyfer pob plentyn tair i saith oed yng Nghymru.
Cylch Meithrin	Cylch chwarae cyfrwng Cymraeg
Cynllun Cadw Swyddi drwy Gyfnod y Coronafeirws	Cynllun cymorth ar gyfer cyflogau gan lywodraeth y DU gyda'r nod o ddiogelu swyddi yn sgil effeithiau economaidd y pandemig COVID-19, ac i roi cymorth i gyflogwyr sy'n wynebu anawsterau i barhau i dalu cyflogau yn hytrach na diswyddo pobl. Cyfeirir ato fel ffyrlo.
Cynnig Gofal Plant	30 awr o addysg gynnar a gofal plant wedi'u hariannu gan y llywodraeth i rieni sy'n gweithio sydd â phlant tair a phedair oed, am hyd at 48 wythnos y flwyddyn.
Cwlwm	Consortiwm o'r pum prif sefydliad gofal plant yng Nghymru. Y sefydliadau sy'n rhan o Cwlwm yw Blynnyddoedd Cynnar Cymru, Clybiau Plant Cymru, Mudiad Meithrin, Cymdeithas Genedlaethol Meithrinfeydd Dydd (NDNA Cymru) a PACEY Cymru.
Dechrau'n Deg	Rhaglen Llywodraeth Cymru sy'n darparu cymorth yng nghymunedau mwyaf difreintiedig Cymru i blant (0-3 oed) a'u teuluoedd. Mae rhan o'r ddarpariaeth Dechrau'n Deg yn cynnwys 2.5 awr o ofal plant a ariennir i gefnogi datblygiad y plant 2-3 oed sy'n gymwys i gael cymorth.
FPN	Darpariaeth Feithrin y Cyfnod Sylfaen - addysg ran-amser (isafswm o 10 awr yr wythnos) sy'n cynnwys addysg gynnar a ariennir i blant 3 a 4 oed yn ystod y tymor ysgol, o'r tymor ar ôl i'r plentyn gael ei ben-blwydd yn 3 oed. Cyfeirir ato weithiau fel hawl addysg gynnar ac addysg gynnar a ariennir. Gall plant sy'n gymwys i ddechrau addysg feithrin ym mis Ionawr/Ebrill ar ôl eu pen-blwydd yn dair oed, gael un neu ddau dymor o addysg FPN - y cyfeirir ati fel FPN1 cyn symud ymlaen i flwyddyn academiaidd lawn o FPN - a elwir yn FPN2 - o'r mis Medi canlynol ymlaen.
Grant Cymorth Ychwanegol	Grant sydd ar gael i alluogi awdurdodau lleol i sicrhau bod elfen gofal plant y Cynnig Gofal Plant yn gynhwysol i blant cymwys y mae angen cymorth ychwanegol arnynt.
Gwasanaeth gweinyddol cenedlaethol	Mae gwaith ar y gweill i gynllunio a dylunio gwasanaeth gweinyddol mwy canolog - mae hwn yn cael ei ddylunio a'i ddatblygu i wneud y broses o weinyddu ceisiadau gan rieni, gwirio cymhwysra, a threfniadau ar gyfer gwneud taliadau i ddarparwyr yn fwy effeithlon.

1. Cyflwyniad

Mae Cynnig Gofal Plant Llywodraeth Cymru yn darparu 30 awr o ofal plant ac addysg gynnar i rieni cymwys a chanddynt blant tair a phedair oed sy'n gweithio am 48 wythnos y flwyddyn. Dechreuodd trydedd flwyddyn y Cynnig Gofal Plant ('y Cynnig') ym mis Medi 2019.

Y cefndir

- 1.1 Mae Llywodraeth Cymru wedi ymrwymo i ddarparu 30 awr o addysg gynnar a gofal plant a ariennir gan y llywodraeth am hyd at 48 wythnos y flwyddyn. Mae'n ofynnol i bob awdurdod lleol yng Nghymru ddarparu o leiaf 10 awr o addysg gynnar yr wythnos i bob plentyn tair a phedair oed yn ystod y tymor, a ddarperir drwy Ddarpariaeth Feithrin y Cyfnod Sylfaen (FPN). Gellir darparu hyn mewn lleoliad a gynhelir (ysgol), neu mewn lleoliad nas cynhelir (gofal plant) a ariennir. Yn ystod y 39 wythnos o dymor ysgol, mae'r Cynnig yn cynnwys y ddarpariaeth addysg gynnar hon a ariennir ac a ddarperir drwy FPN ac oriau ychwanegol o ofal plant a ariennir. Mae'r oriau FPN yn amrywio o ardal i ardal, ond yn fwyaf cyffredin mae 12.5 awr o addysg gynnar ar gael, gan adael 17.5 awr o ofal plant a ariennir yn ystod y tymor fel rhan o'r Cynnig.
- 1.2 Mae gofal plant o dan y Cynnig ar gael i blant tair a phedair oed y mae eu rhieni'n ennill isafswm wythnosol sy'n cyfateb i 16 awr ar gyfartaledd ar yr isafswm cyflog cenedlaethol cymwys ond sy'n ennill llai na £100,000 y flwyddyn. Mae pob rhiant (neu warcheidwad, llys-riant a phartneriaid hirdymor sy'n byw yn yr un tŷ) yn gymwys ar gyfer y Cynnig os oes ganddynt blentyn o fewn yr ystod oedran ac os ydynt yn bodloni'r diffiniad o riant sy'n gweithio.
- 1.3 Mae'r Cynnig yn diffinio rhieni sy'n gweithio fel y rhai sy'n gyflogedig, yn hunangyflogedig neu ar gontract dim oriau. Rhaid i'r ddau riant mewn teulu dau riant a'r unig riant mewn teulu un rhiant fod yn gweithio er mwyn bod yn gymwys ar gyfer y Cynnig. Fodd bynnag, mae rhai eithriadau i hyn: er enghraifft os yw un rhiant yn gweithio a bod gan y rhiant arall gyfrifoldebau gofal (ac eithrio ar gyfer eu plant eu hunain) neu os yw un rhiant yn gweithio a bod y rhiant arall yn anabl neu'n analluog, mae'r rhiant sy'n gweithio yn gymwys ar gyfer y Cynnig.

- 1.4 Mae'r adroddiad hwn yn canolbwyntio ar elfen gofal plant y Cynnig a ariennir gan y llywodraeth. Ar hyn o bryd mae'r elfen FPN yn cael ei darparu drwy fecanwaith ar wahân ac nid yw'n cael ei hystyried yn fanwl yn y gwerthusiad hwn.

Lansio'r Cynnig a'r ddwy flynedd gyntaf

- 1.5 Ym mlwyddyn gyntaf y Cynnig, fe wnaeth saith awdurdod lleol a oedd yn weithredwyr cynnar ddarparu'r Cynnig yn eu ardaloedd peilot cyfan neu mewn rhan ohonynt. Comisiynwyd Ymchwil Arad i gynnal gwerthusiad o flwyddyn gyntaf gweithredu cynnar y Cynnig a chyflwynwyd y canfyddiadau yn yr adroddiad gwerthuso a gyhoeddwyd ym mis Tachwedd 2018¹.
- 1.6 Parhaodd y gwaith o gyflwyno'r Cynnig yn raddol tan fis Medi 2018, pan gyflwynwyd model darparu newydd. Roedd hyn yn cynnwys awdurdodau lleol yn gweithio mewn partneriaeth â'i gilydd. Ymgwymerodd rhai awdurdodau lleol â rôl awdurdodau darparu ac roeddent yn gyfrifol am brosesu ceisiadau gan rieni a phrosesu taliadau i ddarparwyr yn eu hawdurdod lleol eu hunain, ac mewn rhai achosion am yr awdurdodau ymgysylltu a oedd yn gysylltiedig â nhw. Roedd awdurdodau ymgysylltu yn gyfrifol am hyrwyddo'r Cynnig i rieni cymwys a darparwyr. Cyflwynir trosolwg o'r trefniadau partneriaeth hyn rhwng y gwahanol awdurdodau lleol yn y ffigur isod. Erbyn mis Ebrill 2019, roedd y Cynnig yn cael ei ddarparu ym mhob awdurdod lleol ledled Cymru.

¹ Glover, A., Harries, S., Lane, J., Lewis, S., [Gwerthuso Gweithredu Cynnar y Cynnig Gofal Plant i Gymru](#). Caerdydd: Llywodraeth Cymru, adroddiad GSR rhif 61/2018. [Fel ar 1 Mawrth 2021]

Ffigur 1.1: Awdurdodau Darparu ac Ymgysylltu

Awdurdodau Darparu	Awdurdodau Ymgysylltu
Ynys Môn a Gwynedd*	Conwy
Blaenau Gwent*	Torfaen
Sir y Fflint*	Wrecsam
	Sir Ddinbych
Rhondda Cynon Taf*	Merthyr Tudful
	Pen-y-bont ar Ogwr
Casnewydd	Sir Fynwy
	Bro Morgannwg
Ceredigion	Sir Gaerfyrddin
	Sir Benfro
	Powys
Caerdydd	
Castell-nedd Port Talbot	
Abertawe*	
Caerffili*	

* Rhan o'r peilot gweithredu cynnar ym Mlwyddyn 1, 2018-2019.

- 1.7 Asesodd y gwerthusiad o ail flwyddyn gweithredu cynnar y Cynnig effeithiolrwydd darparu'r Cynnig, yr effaith y mae'r Cynnig yn ei chael ar gyflogadwyedd rhieni, eu llesiant a'u hincwm gwario, ac effaith y Cynnig ar y sector gofal plant ar wahanol fathau o ddarparwyr gofal plant, newidiadau i arferion busnes ac effaith ymyrraeth yn y farchnad gofal plant. Cyhoeddwyd adroddiad gwerthuso'r ail flwyddyn ym mis Rhagfyr 2019.²

Gweithredu'r Cynnig ym mlwyddyn 3

- 1.8 Parhawyd â'r model awdurdodau darparu ac ymgysylltu ar gyfer 2019-2020, gydag awdurdodau lleol yn cydweithio mewn partneriaeth i ddarparu'r Cynnig yn eu hardaloedd. Parhaodd awdurdodau darparu i brosesu ceisiadau gan rieni a thaliadau i ddarparwyr, a pharhaodd awdurdodau ymgysylltu i hyrwyddo'r Cynnig i rieni cymwys yn 2019 ac ar ddechrau 2020.
- 1.9 Mae'r adroddiad cyfredol hwn yn cyflwyno canfyddiadau'r gwerthusiad o drydedd flwyddyn gweithredu cynnar y Cynnig. Cyflwynir manylion y dulliau gwerthuso yn adran 2 yr adroddiad hwn.

² Glyn, E., Harries, S., Lane, J., Lewis, S., [Gwerthuso Gweithredu Cynnar Cynnig Gofal Plant Cymru: yr ail flwyddyn](#), Caerdydd: Llywodraeth Cymru, adroddiad GSR rhif 57/2019 [Fel ar 1 Mawrth 2021].

COVID-19 a newidiadau i'r ddarpariaeth

- 1.10 Ddiwedd mis Mawrth 2020, esblygodd y cyngor gwyddonol ar y camau a oedd yn ofynnol i ymateb i'r achosion o'r coronafeirws (COVID-19) yn sylweddol. Ar 20 Mawrth cyhoeddodd Llywodraeth Cymru fod angen i rieni gadw eu plant gartref, lle bynnag y bo hynny'n bosibl ac y dylai ysgolion, lleoliadau gofal plant a lleoliadau chwarae fod ar agor dim ond ar gyfer y plant hynny yr oedd gwir angen iddynt fod yn bresennol er mwyn sicrhau bod gofynion cadw pellter cymdeithasol yn cael eu cynnal a bod y risgiau o drosglwyddo'r haint yn cael eu lleihau.³ Plant gweithwyr hanfodol a phlant mwy agored i niwed oedd y rhain yn benodol.
- 1.11 Ym mis Mawrth 2020, yng ngoleuni'r sefyllfa a oedd yn datblygu mewn perthynas â'r feirws, ymrwymodd Gweinidogion Cymru i barhau i wneud taliadau am ofal plant o dan y Cynnig hyd yn oed pan oedd lleoliad ar gau neu pan nad oedd plentyn yn gallu mynychu. Gwnaed yr ymrwymiad hwnnw am gyfnod o dri mis, gan ddod i ben ar 19 Mehefin, a'i fwriad oedd lleihau'r sioc ariannol i ddarparwyr.
- 1.12 Ym mis Ebrill 2020, cafodd y Cynnig ei atal dros dro i newydd-ddyfodiaid am gyfnod o 3 mis a chytunodd Gweinidogion Cymru rhwng 1 Ebrill a 30 Mehefin:
- Y byddai Cynnig Gofal Plant Cymru yn cau ar gyfer ceisiadau newydd;
 - Y byddai lleoedd plant a oedd yn gymwys ac a oedd eisoes wedi dechrau manteisio ar ofal plant a ariennir o dan y Cynnig yn parhau i gael eu hariannu hyd at 19 Mehefin yn unol â'r cyhoeddiadau blaenorol;⁴
 - Na fyddai plant a oedd yn gymwys, ond nad oeddent eisoes yn manteisio ar ofal plant a ariennir o dan y Cynnig, ar 31 Mawrth yn gallu dechrau derbyn darpariaeth a ariennir;
 - Y byddai'r gyllideb ar gyfer y Cynnig yn cael ei hailddefnyddio i dalu costau gofal plant ar gyfer plant cyn oed ysgol sy'n blant i weithwyr hanfodol a phlant sy'n agored i niwed - er mwyn darparu ar gyfer y Cynllun Cymorth Gofal Plant drwy gyfnod y Coronafeirws (C-CAS).

³ Llywodraeth Cymru, [Cynnig Gofal Plant Cymru – Canllawiau Trosiannol o ganlyniad i COVID-19](#) Canllawiau i Awdurdodau Lleol yng Nghymru, Tachwedd 2020, WG41684, ISBN Digidol: 978-1-80082-476-8 [Fel ar 1 Mawrth 2021]

⁴ Datganiad i'r wasg 18 Mawrth 2020: [Taliadau Cynnig Gofal Plant Cymru i barhau hyd yn oed os na fydd plant yn bresennol yn sgil ynysu rhag coronafeirws](#)

- 1.13 Ar 9 Mehefin cadarnhaodd y Dirprwy Weinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol y byddai Llywodraeth Cymru:
- Yn ymestyn darpariaeth C-CAS tan 31 Awst;
 - Yn parhau i atal y Cynnig dros dro i newydd-ddyfodiaid tan 31 Awst;
 - Yn parhau i wneud taliadau o dan y Cynnig dim ond ar gyfer plant a oedd yn gymwys i fanteisio ar y Cynnig ym mis Mawrth 2020, lle roedd y lleoliad ar agor a'r plentyn yn mynychu'n rheolaidd.
- 1.14 Ar 19 Mehefin cyhoeddodd Prif Weinidog Cymru y gallai gwasanaethau gofal plant ehangu eu gwasanaeth o 22 Mehefin ymlaen, gan gynyddu nifer y plant heblaw plant gweithwyr hanfodol a phlant agored i niwed yr oeddent yn gofalu amdanynt. Felly, gallai plant a oedd wedi manteisio ar y Cynnig cyn mis Mawrth 2020 ddychwelyd i leoliad gofal plant o 22 Mehefin gan ddefnyddio'r lle a gawsant drwy'r Cynnig a ariennir.
- 1.15 Yn unol â chyhoeddiad y Gweinidog Addysg ar 9 Gorffennaf y byddai ysgolion yn dychwelyd i'w capasiti llawn o fis Medi ymlaen, dechreuodd y sector gofal plant symud yn raddol tuag at weithredu'n llawn ac o 1 Medi ailagorodd Llywodraeth Cymru'r Cynnig i newydd-ddyfodiaid. Dechreuodd awdurdodau lleol brosesu ceisiadau ar gyfer newydd-ddyfodiaid o ganol mis Awst, gan flaenoriaethu ceisiadau gan deuluoedd a oedd wedi colli tymor llawn o gyllid y Cynnig yn y lle cyntaf. Daeth C-CAS i ben ar 31 Awst 2020.

Trosolwg o'r niferoedd a fanteisiodd ar y Cynnig

- 1.16 Yn ystod y cyfnod rhwng mis Medi 2019 a mis Mawrth 2020, manteisiodd 16,377 o blant ar y cynnig. Mae Tabl 1.1 isod yn cyflwyno'r niferoedd cyffredinol a fanteisiodd ar y Cynnig, wedi'u dadansoddi yn ôl awdurdod lleol.

Tabl 1.1: Nifer y plant a fanteisiodd ar y Cynnig ym mhob awdurdod lleol rhwng mis Medi 2019 a mis Mawrth 2020

Awdurdod lleol	Nifer y plant sy'n manteisio ar y Cynnig
Abertawe	1,047
Blaenau Gwent	306
Bro Morgannwg	795
Caerdydd	2,082
Caerffili	1,014
Casnewydd	962
Castell-nedd Port Talbot	763
Ceredigion	359
Conwy	650
Gwynedd	806
Merthyr	63
Pen-y-bont ar Ogwr	384
Powys	891
Rhondda Cynon Taf	523
Sir Benfro	429
Sir Ddinbych	696
Sir Fynwy	591
Sir Gaerfyrddin	794
Sir y Fflint	1,240
Torfaen	562
Wrecsam	978
Ynys Môn	442
Cyfanswm	16,377

Ffynhonnell: Data monitro tymhorol

- 1.17 Ar gyfer pob tymor ysgol, casglodd awdurdodau lleol wybodaeth am nifer yr oriau o ofal plant yr oedd pob rhiant wedi'u harchebu a nifer yr oriau a ddefnyddiwyd ar gyfer pob plentyn. Cyflwynir nifer cyfartalog cymedrig yr oriau a archebwyd ac a ddefnyddiwyd fesul plentyn bob tymor, o fis Medi 2019 i fis Mawrth 2020, yn Nhabl 1.2.

Tabl 1.2: Nifer cyfartalog yr oriau a archebwyd ac a ddefnyddiwyd fesul plentyn bob tymor rhwng mis Medi 2019 a mis Mawrth 2020

Tymor	Nifer cyfartalog yr o oriau a archebwyd	Nifer cyfartalog yr oriau a ddefnyddiwyd
Hydref	229	194
Gwanwyn	182	149

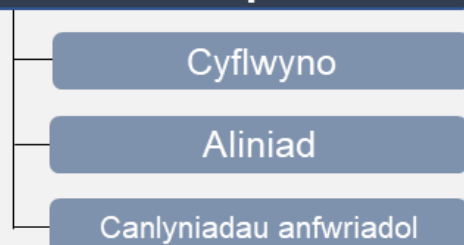
Ffynhonnell: Data monitro tymhorol

2. Methodoleg

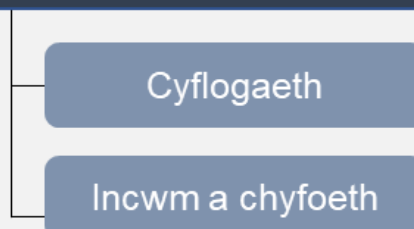
Crynodeb o'r Fethodoleg

Gwerthusiad â dulliau cymysg:

Gwerthuso prosesau

Gwerthuso effaith

Rhieni a ddefnyddiodd yr elfen gofal plant o'r Cynnig

1,762 o ymatebion i'r arolwg ar-lein

Darparwyr gofal plant sy'n cyflwyno elfen gofal plant o'r Cynnig

498 o ymatebion i'r arolwg ar-lein

22 wedi'u cyfweld

Cyfweliadau Awdurdodau Lleol

21 cyfweliad

Dadansoddiad o ddata monitro Awdurdodau Lleol

Eiconau gan Icons8.com

Nod y Gwerthusiad

- 2.1 Yn 2017, penodwyd Ymchwil Arad i gynnal gwerthusiad o weithrediad [blwyddyn gyntaf y Cynnig](#) ac wedi hynny, estynnwyd y contract i werthuso'r [ail flwyddyn](#) a'r drydedd flwyddyn - sef yr adroddiad hwn. Mae prif nodau'r gwerthusiad wedi aros yr un fath fwy neu lai ers y gwerthusiad cyntaf, sef:
- Gwerthuso pa mor effeithiol y mae'r Cynnig yn cael ei ddarparu i blant a rhieni a chynnig gwersi i lywio darpariaeth yn y dyfodol.
 - Gwerthuso'r effaith y mae'r Cynnig yn ei chael ar gyflogadwyedd, llesiant ac incwm gwario rhieni.
 - Gwerthuso effaith y Cynnig ar y sector gofal plant, gan edrych ar yr effaith ar wahanol fathau o ddarparwyr gofal plant, newidiadau i arferion busnes ac effaith ymyrraeth yn y farchnad gofal plant.
- 2.2 Ar ddechrau gweithredu blwyddyn 3, y bwriad oedd parhau â'r nodau eang hyn gyda ffocws ymchwil ychwanegol ar bynciau allweddol. Fodd bynnag, yn sgil COVID-19, cafodd y Cynnig ei atal dros dro a defnyddiwyd y cyllid ar gyfer Cynllun Cymorth Gofal Plant drwy gyfnod y Coronafeirws. Felly canolbwyntiodd y gwerthusiad hwn ar y cyfnod pan ddarparwyd y Cynnig, o fis Medi 2019 tan fis Mawrth 2020. Mae hefyd yn werthusiad ysgafnach nag mewn blynyddoedd blaenorol, er bod barn rhieni a darparwyr a gafodd eu cynnwys mewn gwerthusiadau blaenorol hefyd wedi'u casglu yn y gwerthusiad eleni. Mae'r dull ysgafnach hwn o werthuso'r Cynnig wedi galluogi'r tîm gwerthuso i adolygu cymorth C-CAS hefyd. Er mwyn cyfyngu ar y pwysau amser ar y rhai y casglwyd eu barn yn ystod y ddau werthusiad hyn, canolbwyntiodd y gwaith maes, h.y. cyfweiliadau â chynrychiolwyr awdurdodau lleol a'r arolwg o ddarparwyr a rhieni, ar C-CAS yn ogystal â'r Cynnig Gofal Plant.

Dulliau

- 2.3 Mabwysiadwyd dull cymysg o gynnal y gwerthusiad, a oedd yn cynnwys sawl elfen ymchwil. Mae Tabl 2.1 yn cyflwyno trosolwg o wahanol elfennau'r ymchwil.

Tabl Error! No text of specified style in document..1: Trosolwg o'r fethodoleg

Cyfranogwr	Dull	Nifer yr ymatebwyr	Pryd
Awdurdodau Lleol	Cyfweliadau dros y Ffôn a thrwy Fideo	21 awdurdod lleol	Tachwedd 2020
Darparwyr Gofal Plant a Gymerodd Ran	Arolwg ar-lein	498	Tachwedd i Ragfyr 2020
Darparwyr Gofal Plant a Gymerodd Ran	Cyfweliadau dros y ffôn	22	Tachwedd i Ionawr 2020
Rhieni a gymerodd ran	Arolwg ar-lein	1,762	Hydref i Dachwedd 2020
Sefydliadau rhanddeiliaid allweddol	Cyfweliadau dros y Ffôn a thrwy Fideo	5 sefydliad	Tachwedd i Ionawr 2020

Cyfweliadau â chynrychiolwyr timau gofal plant awdurdodau lleol

- 2.4 Cynhaliwyd cyfweliadau â chynrychiolwyr tîm y Cynnig mewn awdurdodau lleol ym mis Tachwedd 2020. Pwrpas y cyfweliadau hyn oedd cynnig cyfle i gynrychiolwyr awdurdodau lleol fyfyrir ar y nifer a fanteisiodd ar y Cynnig rhwng mis Medi 2019 a mis Mawrth 2020; y cymorth parhaus, y cyfathrebu a'r canllawiau gan Lywodraeth Cymru; y ffordd y darparwyd y Cynnig, gan gynnwys unrhyw faterion trawsffiniol; capasiti'r sector gofal plant yn y dyfodol yng ngoleuni COVID-19, gan gynnwys a orfodwyd unrhyw leoliadau i gau yn barhaol; a gwersi a ddysgwyd ar gyfer y dyfodol. Nid oedd un awdurdod lleol wedi cael ei gyfweld oherwydd materion yn ymwneud ag amseru. Paratowyd hysbysiadau preifatrwydd ar gyfer y cyfweliadau hyn, ac ar gyfer yr holl waith maes (gweler Atodiad C).

Arolwg o ddarparwyr gofal plant

- 2.5 Ym mis Tachwedd 2020, dosbarthwyd arolwg ar-lein i ddarparwyr gofal plant a oedd wedi cymryd rhan yn y Cynnig neu yn C-CAS - gweler hefyd y Gwerthusiad o C-CAS - y darparwyd eu manylion cyswllt gan awdurdodau lleol drwy Lywodraeth Cymru. Roedd yr arolwg yn cynnwys cwestiynau'n ymwneud â barn darparwyr gofal plant am y Cynnig a C-CAS. Nododd darparwyr gofal plant pa Gynllun a gyflwynwyd ganddynt ar ddechrau'r arolwg a chafodd unrhyw gwestiynau'n ymwneud â'r Cynllun na wnaethant ei ddarparu eu hepgor.

- 2.6 Dosbarthwyd yr arolwg drwy e-bost i 2,677 o ddarparwyr gofal plant a oedd wedi darparu cyfeiriad e-bost. Anfonwyd ail e-bost wythnos ar ôl y gwahoddiad cychwynnol, fel nodyn atgoffa er mwyn cael cyfradd ymateb mor uchel â phosibl. Yn ogystal, o blith y darparwyr hynny yr anfonwyd e-bost atynt, anfonwyd neges destun at 1,074 a oedd yn cynnwys dolen i'r arolwg gan fod y darparwyr hyn hefyd wedi darparu rhif ffôn symudol.
- 2.7 Roedd yr arolwg ar agor am bedair wythnos ac yn ystod y cyfnod hwnnw daeth cyfanswm o 550 o ymatebion i law; cyfradd ymateb o 22 y cant.⁵ O blith y 550 o'r lleoliadau hyn, darparodd 498 y Cynnig Gofal Plant a darparodd 349 y Cynllun C-CAS. Cyflwynir dadansoddiad o nifer yr ymatebion gan ddarparwyr y Cynnig yn erbyn pob awdurdod lleol y maent wedi'u cofrestru â hwy i ddarparu'r Cynnig yn Nhabl 2.2.

Tabl 2.2: Cyfraddau ymateb darparwyr y Cynnig yn ôl yr awdurdod lleol yr oeddent wedi cofrestru ag ef

Awdurdod lleol	Nifer yr ymatebion	Cyfradd ymateb fel cyfran o'r ffrâm samplu (%)*
Abertawe	19	19
Blaenau Gwent (hefyd yn darparu ar ran Torfaen)	36	31
Caerdydd	67	20
Caerffili	41	22
Casnewydd (hefyd yn darparu ar ran Bro Morgannwg a Sir Fynwy)	53	12
Castell-nedd Port Talbot	35	23
Ceredigion (hefyd yn darparu ar ran Sir Gaerfyrddin, Powys a Sir Benfro)	83	16
Gwynedd/Ynys Môn (hefyd yn darparu ar ran Conwy)	61	16
Rhondda Cynon Taf (hefyd yn darparu ar ran Merthyr Tudful a Phen-y-bont ar Ogwr)	26	14
Sir y Fflint (hefyd yn darparu ar ran Wrecsam a Sir Ddinbych)	106	27
Cyfanswm	527**	

* Mae hyn yn cyfeirio at y gyfradd ymateb i'r arolwg fel canran o'r holl ddarparwyr sydd wedi'u cofrestru ym mhob awdurdod lleol y rhannwyd eu manylion cyswllt gan awdurdodau lleol drwy Lywodraeth Cymru.

**Mae rhai darparwyr wedi'u cofrestru gyda mwy nag un awdurdod, ac felly wedi ticio sawl opsiwn.

Ffynhonnell: Arolwg o ddarparwyr gofal plant

⁵ Rhagorodd nifer yr ymatebion ar yr isafswm o 226 sy'n ofynnol er mwyn bod 95% yn hyderus bod ymatebion y darparwyr i'r arolwg yn ddibynadwy rhwng ffin cyfeiliorniad o 5 y cant. Y mwyaf yw'r sampl (dosbarthwyd yr arolwg darparwyr i 2,677 o leoliadau) y mwyaf y gallwn fod yn hyderus bod atebion y darparwyr yn adlewyrchu barn cyfanswm y darparwyr a ddarparodd y Cynnig.

- 2.8 Roedd cwestiynau arolwg y Cynnig yn canolbwyntio ar yr ohebiaeth a gafodd y darparwyr gan awdurdodau lleol; dylanwad y Cynnig ar y ddarpariaeth ac unrhyw newidiadau yn y ddarpariaeth a gynigiwyd; effaith y Cynnig ar gynaliadwyedd darparwyr; a gwersi a ddysgwyd ar gyfer darparu'r Cynnig yn y dyfodol.

Cyfweliadau â darparwyr a gymerodd ran yn y Cynnig

- 2.9 Cysylltwyd â chyfanswm cyffredinol o 134 o ddarparwyr drwy e-bost a'u gwahodd i gymryd rhan mewn cyfweiliad dros y ffôn. Cafwyd ymateb gan 22 o'r rhain ac fe'u cyfwelwyd. Roedd pob un o'r 22 o ddarparwyr gofal plant a gafodd eu cyfweld yn darparu C-CAS a'r Cynnig. O blith y 22 o ddarparwyr a gyfwelwyd, roedd 13 yn warchodwyr plant; roedd 8 yn lleoliadau gofal dydd llawn; ac roedd un yn lleoliad gofal dydd sesiynol.
- 2.10 Dilynodd y cyfweiliadau fformat tebyg i un yr arolwg o ddarparwyr o ran y cwestiynau a rhoddwyd cyfle i drafod safbwyntiau yn fanylach a chasglu barn ar unrhyw wersi a ddysgwyd ar gyfer darparu darpariaeth gofal plant yn y dyfodol.

Arolwg o rieni

- 2.11 Ym mis Hydref 2020, dosbarthwyd arolwg ar-lein i bob rhiant ledled Cymru a oedd wedi cael cymorth drwy'r Cynnig rhwng mis Medi 2019 a mis Mawrth 2020. Canolbwyntiodd cwestiynau'r arolwg ar farn rhieni ar y broses o ymgeisio am y Cynnig; defnydd rhieni o'r gofal plant a sut roedd hyn yn cymharu â'u trefniadau gofal plant blaenorol cyn eu bod yn gymwys i gael y Cynnig; addasrwydd y ddarpariaeth gofal plant a gynigir; ac effaith y Cynnig ar y teulu a'r cyfleoedd gwaith i rieni.
- 2.12 Darparwyd manylion cyswllt y rhieni gan awdurdodau lleol drwy Lywodraeth Cymru. Dosbarthwyd yr arolwg drwy e-bost i 12,562 rhieni. Anfonwyd ail e-bost wythnos ar ôl y gwahoddiad cychwynnol, fel nodyn atgoffa er mwyn cael cyfradd ymateb mor uchel â phosibl. Yn ogystal, o blith y rhieni hynny yr anfonwyd e-bost atynt, anfonwyd neges destun at 11,633 a oedd yn cynnwys dolen i'r arolwg gan fod y rhieni hyn hefyd wedi darparu rhif ffôn symudol.

2.13 Roedd yr arolwg ar agor am bedair wythnos ac yn ystod y cyfnod hwnnw daeth cyfanswm o 1,762 o ymatebion i law; cyfradd ymateb o 16 y cant. Cyflwynir manylion nifer yr ymatebion gan rieni sy'n byw ym mhob awdurdod lleol yn Nhabl 2.3.⁶

Tabl 2.3: Cyfraddau ymateb rhieni yn ôl awdurdod lleol

Awdurdod lleol	Nifer yr ymatebion	Cyfradd ymateb fel cyfran o'r ffrâm samplu (%) [*]
Abertawe	51	6
Blaenau Gwent	36	25
Bro Morgannwg	138	11
Caerdydd	130	16
Caerffili	171	19
Casnewydd	165	12
Castell-nedd Port Talbot	61	7
Ceredigion	17	16
Conwy	81	22
Gwynedd	97	22
Merthyr Tudful	4	15
Pen-y-bont ar Ogwr	7	8
Powys	24	10
Rhondda Cynon Taf	19	13
Sir Benfro	24	17
Sir Ddinbych	118	20
Sir Fynwy	104	11
Sir Gaerfyrddin	69	18
Sir y Fflint	192	20
Torfaen	54	20
Wrecsam	129	14
Ynys Môn	70	29
Cyfanswm	1,761^{**}	

^{**}Mae hyn yn cyfeirio at gyfradd ymateb yr arolwg fel canran o'r rhieni ym mhob awdurdod lleol a ddarparodd y Cynnig ac y rhannwyd eu manylion cyswllt gan awdurdodau lleol drwy Lywodraeth Cymru.

^{**} Cwblhaodd 1,762 o ymatebwyr yr arolwg, ni wnaeth 1 ymatebydd nodi ym mha awdurdod lleol yr oedd yn byw.

Ffynhonnell: Arolwg o rieni a fanteisiodd ar y Cynnig

⁶ Rhagorodd nifer yr ymatebion ar yr isafswm o 373 sy'n ofynnol er mwyn bod 95% yn hyderus bod ymatebion y rhieni i'r arolwg yn ddibynadwy rhwng ffin cyfeiliorniad o 5 y cant. Y mwyaf yw sampl y boblogaeth (dosbarthwyd yr arolwg rhieni i 12,562) y mwyaf hyderus y gallwn fod bod atebion y rhieni yn adlewyrchu barn cyfanswm poblogaeth y rhieni a fanteisiodd ar y Cynnig.

Cyfweliadau â sefydliadau sy'n rhanddeiliaid allweddol

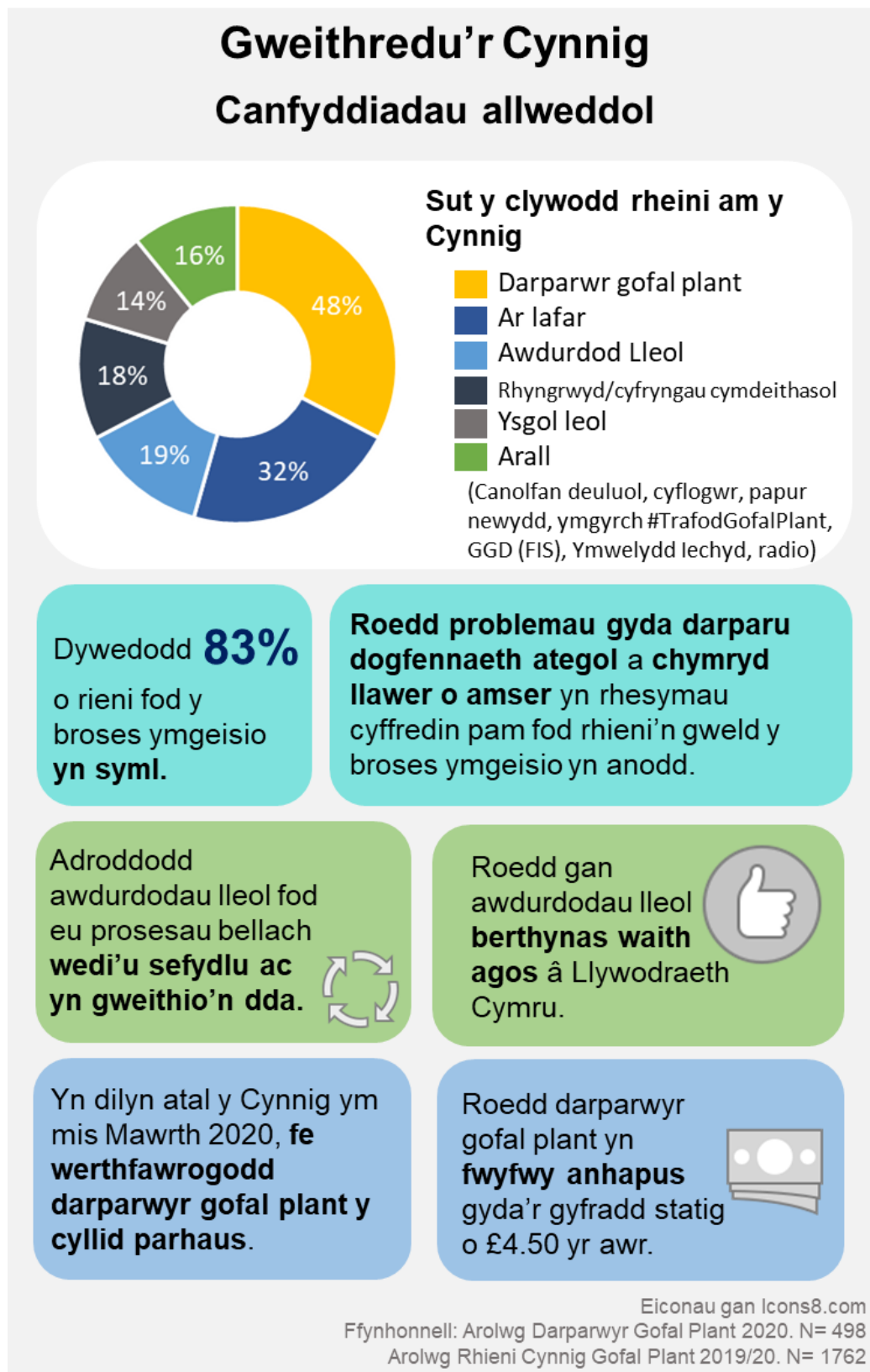
- 2.14 Cynhaliwyd cyfweliadau fideo gyda chynrychiolwyr pedwar o sefydliadau Cwlwm⁷, a gyda Phlant yng Nghymru. Canolbwyntiodd y cyfweliadau hyn ar arsylwadau cyffredinol ar weithredu'r Cynnig, y profiad o atal y Cynnig dros dro a gwersi ehangach ar gyfer y dyfodol.

Dadansoddiad o ddata monitro Tymhorol

- 2.15 Cyflwynodd pob awdurdod lleol ddata monitro tymhorol ar deuluoedd a fanteisiodd ar y Cynnig i Lywodraeth Cymru. Roedd y gwerthusiad yn cynnwys dadansoddiad o ddata monitro tymor yr Hydref a thymor y Gwanwyn i archwilio nifer y plant a fanteisiodd ar y Cynnig, proffil cyflog teuluoedd a'r oriau gofal plant a archebwyd ac a ddefnyddiwyd o dan y Cynnig. Canolbwyntiodd y dadansoddiad hwn ar ddata monitro tymhorol rhwng mis Medi 2019 a Mawrth 2020.

⁷ [Cwlwm](#) – consortiwm o'r pum prif sefydliad gofal plant yng Nghymru. Y sefydliadau sy'n rhan o Cwlwm yw Blynnyddoedd Cynnar Cymru, Clybiau Plant Cymru, Mudiad Meithrin, Cymdeithas Genedlaethol Meithrinfeydd Dydd (NDNA Cymru) a PACEY Cymru.

3. Gweithredu'r Cynnig

3.1 Mae'r bennod hon yn edrych ar brofiadau awdurdodau lleol o ddarparu'r Cynnig a barn a phrofiadau rhanddeiliaid, darparwyr gofal plant a rhieni ar ei weithredu. Dangosodd y canfyddiadau o'r cyfweiliadau hyn:

- Fod y broses o ddarparu'r Cynnig yn mynd rhagddi'n ddidrafferth ar ddechrau gweithredu blwyddyn 3.
- Bod mwyafrif y darparwyr yn fodlon ar y ffordd y mae'r Cynnig wedi cael ei weinyddu, gyda lleoliadau yn nodi ei fod yn *'gynllun da iawn ac yn hawdd i'w ddarparu. Pan fydd problemau'n codi, cânt eu datrys yn gyflym gan yr awdurdod lleol.'*
- Dim ond problemau achlysurol a gafwyd yn ymwneud â'r broses ymgeisio, cymhwysra neu daliadau i ddarparwr yr oedd angen eu gwirio gyda Llywodraeth Cymru, ond serch hynny, roedd yr awdurdodau lleol yn croesawu'r berthynas waith agos a'r ymgynghori rheolaidd rhyngddynt a Llywodraeth Cymru yn arbennig gan fod y gwasanaeth gweinyddol cenedlaethol wrthi'n cael ei ddylunio.
- Yn gyffredinol, nododd yr awdurdodau lleol fod nifer y rhieni a oedd yn cofrestru ar gyfer y Cynnig yn sefydlog ac yn adlewyrchu niferoedd tebyg i'r flwyddyn flaenorol neu niferoedd uwch na'r disgwyl. Tynnodd awdurdodau lleol sylw at nifer bach iawn o broblemau parhaus gyda rhieni, yn benodol dealltwriaeth rhieni o'r rhaniad rhwng gofal plant ac addysg gynnar a dealltwriaeth rhieni o'r ddarpariaeth ar gyfer gwyliau ysgol.
- Nododd awdurdodau lleol fod darparwyr gofal plant bellach yn gyfarwydd â'r systemau gweinyddu a monitro sydd ar waith ac mai ychydig iawn o broblemau oedd a gafwyd. Fodd bynnag, cyfeiriodd rhanddeiliaid a rhai darparwyr gofal plant at rai problemau gyda'r ffaith bod taliadau'n cael eu gwneud ar ffurf ôl-daliadau, ac ar wahanol adegau gan wahanol awdurdodau lleol. Roedd rhanddeiliaid a darparwyr gofal plant hefyd yn gynyddol anfodlon ar y gyfradd o £4.50 yr awr fesul plentyn a delir i ddarparwyr drwy'r Cynnig.
- Yn y cyfweiliadau ag awdurdodau lleol cyfeiriwyd hefyd at y cyfnod ar ôl mis Mawrth 2020. Os oedd plant eisoes yn gymwys ar gyfer y Cynnig ac wedi cofrestru ar ei gyfer cyn 18 Mawrth 2020, ymrwymodd Llywodraeth Cymru i barhau i dalu am yr oriau gofal plant a archebwyd o dan y Cynnig am gyfnod o

dri mis, hyd yn oed os oedd y lleoliad ar gau neu os nad oedd y plentyn yn mynychu.⁸ Ystyriwyd bod y cyllid hwn yn bwysig iawn o ran cynnal y lleoliadau gofal plant; er bod heriau i rai o ran yr hyn y caniatwyd iddynt ei hawlio. Mae'r Cynnig yn gweithredu yn unol â'r arfer mewn blwyddyn ddarparu newydd (Blwyddyn 4) a dechreuodd llawer o blant newydd gael lleoedd gofal plant a ariennir ym mis Medi 2020. Roedd adroddiadau bod y galw wedi lleihau rhywfaint a bod rhai lleoliadau wedi cau'n barhaol, ond nid oedd hyn yn achos pryder eto i dimau gofal plant yr awdurdod lleol.

Bydd gweddill yr adran hon yn ymhelaethu ar y canfyddiadau hyn.

Ymgysylltiad awdurdodau lleol â'r Cynnig a sut yr oeddent yn ei ddarparu

- 3.2 Gan adeiladu ar y ddwy flynedd flaenorol, nododd holl gynrychiolwyr yr awdurdodau lleol fod y Cynnig yn 'gweithredu'n ddidrafferth' a bod y prosesau sefydledig yn gweithio'n dda ar y cyfan. Fodd bynnag, nododd sawl swyddog awdurdod lleol, oherwydd y cythrwfl a'r gwaith brys a oedd yn ofynnol er mwyn sefydlu'r Cynllun Cymorth Gofal Plant drwy gyfnod y Coronafeirws (C-CAS) yn y gwanwyn, ni allent o reidrydd gofio holl fanylion y gweithgareddau i ddarparu'r Cynnig a ddigwyddodd ym mis Medi 2019.
- 3.3 Fel ym mlwyddyn 2, mae awdurdodau lleol yn chwarae gwahanol rolau yn y broses weithredu. Mae awdurdodau ymgysylltu yn gyfrifol am hyrwyddo'r Cynnig i rieni a darparwyr gofal plant yn eu hardaloedd. Mae awdurdodau cyflawni yn ymgysylltu â rhieni a darparwyr ond maent hefyd yn gyfrifol am brosesu ceisiadau am y Cynnig gan rieni, penderfynu ar eu cymhwysra a'u hysbysu am y canlyniad. Maent hefyd yn gyfrifol am brosesu a gwneud taliadau i ddarparwyr gofal plant ac ymdrin ag ymholiadau ar y Cynnig. Ni chodwyd unrhyw faterion mewn cyfweiliadau am y perthnasoedd gwaith rhwng yr awdurdodau darparu ac ymgysylltu.
- 3.4 Mae gwaith ar y gweill i gynllunio a dylunio dull cenedlaethol ar gyfer gweinyddu'r Cynnig, gyda rôl ymgysylltu barhaus i awdurdodau lleol. Mae'r dull newydd hwn yn cael ei ddylunio a'i ddatblygu er mwyn gwneud y broses o weinyddu ceisiadau,

⁸ Datganiad i'r wasg 18 Mawrth 2020: [Taliadau Cynnig Gofal Plant Cymru i barhau hyd yn oed os na fydd plant yn bresennol yn sgil ynysu rhag coronafeirws](#)

gwirio cymhwysra rhieni a gwneud taliadau yn fwy effeithlon. Ymdriniwyd â hyn yn fyr yn y cyfweiliadau ag awdurdodau lleol ac roedd awdurdodau lleol yn cefnogi hyn ac yn croesawu natur ymgynghorol gwaith Llywodraeth Cymru ar y gwasanaeth. Byddai darparwyr yn arbennig yn croesawu symud tuag at system ac amserlen taliad sengl cyn gynted â phosibl.

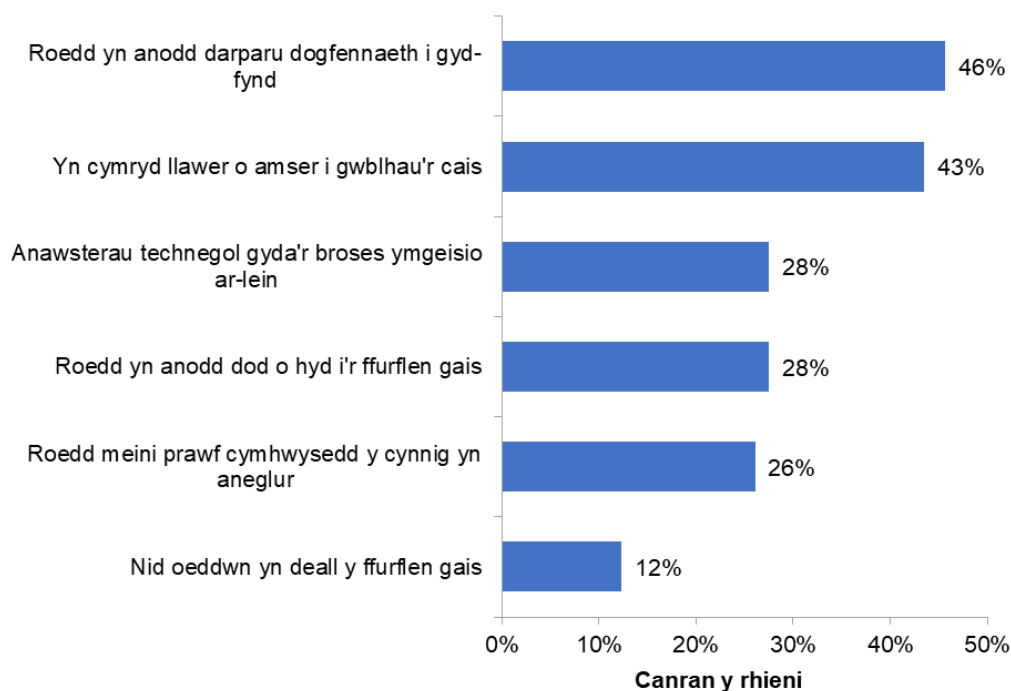
Hyrwyddo'r Cynnig

- 3.5 Mae canfyddiadau'r arolwg o rieni yn dangos bod rhieni yn clywed am y Cynnig gan amlaf yn uniongyrchol gan eu darparwr gofal plant presennol gydag ychydig yn llai na hanner y rhieni a gymerodd ran yn yr arolwg (48 y cant) yn nodi hyn. Clywodd bron i draean y rhieni (32 y cant) am y Cynnig ar dafod leferydd. Clywodd bron i un rhan o bump o rieni am y Cynnig gan eu hawdurdod lleol (19 y cant) a thrwy'r rhyngwyd neu'r cyfryngau cymdeithasol (18 y cant), gydag 14 y cant o rieni yn nodi eu bod wedi clywed am y Cynnig gan eu hysgol leol. Nododd un rhan o ddeg o rieni eu bod wedi clywed am y Cynnig gan eu Canolfannau Teulu lleol (pump y cant), eu cyflogwr (tri y cant), mewn papur newydd (dau y cant) neu drwy ymgyrch #trafodgofalplant yn y cyfryngau (un y cant) Nododd pump y cant o rieni 'Arall' fel ateb a oedd yn cynnwys drwy'r Gwasanaeth Gwybodaeth i Deuluoedd (sydd mewn gwirionedd yn rhan o awdurdodau lleol), drwy eu Hymwelydd lechyd a thros y radio.

Y broses ymgeisio

- 3.6 Nododd mwyafrif y rhieni a ymatebodd i'r arolwg ei bod yn hawdd iawn (33 y cant) neu'n weddol hawdd (50 y cant) ymgeisio am y Cynnig. Fodd bynnag, nododd lleiafrif o rieni eu bod wedi ei chael hi'n anodd gwneud cais am y Cynnig (dywedodd wyth y cant ei fod yn weddol anodd neu'n anodd iawn.) Gofynnwyd i'r rhieni hyn pam roedd y broses yn anodd, ac fel y dangosir yn Ffigur 3.1, y ddau reswm mwyaf cyffredin a nodwyd oedd bod y broses yn llafurus (43 y cant) a'u bod yn ei chael hi'n anodd darparu'r dogfennau ategol sy'n ofynnol, fel slipiau cyflog neu dystysgrifau geni eu plentyn (46 y cant).

Ffigur 3.1: Rhesymau pam roedd rhieni'n cael y broses ymgeisio yn anodd

N = 138

Ffynhonnell: Arolwg o rieni: Ymatebwyr a oedd wedi cael y broses ymgeisio yn weddol anodd neu'n anodd iawn

3.7 Rhoddodd nifer fach o rieni (30) fanylion pellach ynghylch pam eu bod wedi cael y broses ymgeisio'n anodd. Roedd y rhesymau hyn yn dod o dan y ddwy thema ganlynol:

- Dryswch ynghylch sut i wneud cais am y Cynnig, gan gynnwys:
 - dryswch ynghylch yr oriau gofal plant ac addysg gynnar;
 - ddim yn deall yn iawn bod angen iddynt wneud cais am y Cynnig drwy'r awdurdod lleol perthnasol
 - rhwystredigaeth ynghylch y ffaith eu bod ond yn gallu cysylltu drwy e-bost neu ar-lein.
- Esboniad pellach o'r anawsterau wrth ddarparu prawf cymhwysra oherwydd:
 - roedd y ffaith eu bod yn cael eu talu'n wythnosol yn golygu bod yn rhaid iddynt uwchlwytho nifer fawr o slipiau cyflog;
 - roeddent yn ei chael hi'n anodd darparu prawf o enillion tra roeddent yn hunangyflogedig, ar absenoldeb mamolaeth neu ar gontractau dim oriau;
 - problemau technegol a oedd yn golygu nad oedd dogfennau cymhwysra yn cael eu huwchlwytho'n iawn.

3.8 Comisiynodd Llywodraeth Cymru astudiaeth ansoddol fanwl ar wahân i ddeall pam mae rhai rhieni/gofalwyr cymwys yn dewis peidio â manteisio ar y Cynnig, neu

elfennau o'r Cynnig. Ymchwiliodd yn fwy manwl i'r anawsterau a gafodd rhai rhieni gyda'r broses ymgeisio, ac ymdriniodd yn ehangach â chredoau, ymddygiad a rhwystrau eraill sy'n effeithio ar resymau rhieni/gofalwyr dros beidio â manteisio ar eu hawl i ofal plant ac addysg gynnar a ariennir. Cyhoeddwyd yr adroddiad ymchwil ym mis Ionawr 2021⁹ ac mae'n darparu argymhellion i gynyddu gwybodaeth a hygyrchedd y Cynnig.

- 3.9 Nododd awdurdodau lleol fod y gwaith o brosesu ceisiadau yn weddol syml a bod llai o sefyllfaoedd wedi codi eleni lle roedd angen iddynt gwestiynu cymhwysra cais gyda Llywodraeth Cymru o gymharu â blynyddoedd blaenorol. Fodd bynnag, mae gallu rhai rhieni hunangyflogedig i ddangos eu bod yn gymwys ar gyfer y Cynnig ac wedi hynny gallu timau gofal plant i wirio a chadarnhau cymhwysra'r rhieni hyn yn her.

'Roedd y ffaith ein bod yn ddau riant hunangyflogedig yn golygu bod gwneud cais yn hunllef. Llwyddodd fy ngŵr i ddarparu'r wybodaeth y gofynnwyd amdani, ond cymerodd lawer o amser i'w chasglu. Rwy'n fam hunangyflogedig i ddau (felly dau gyfnod mamolaeth di-dâl a oedd yn golygu na allwn ddarparu prawf o enillion), rwy'n cael incwm drwy rentu eiddo, ac mae gen i hefyd swydd lanhau ar gcontract dim oriau y gwnes i ei chymryd ar ôl imi sylweddoli ein bod ni'n gymwys i gael gofal plant. Yn ystod y misoedd a gymerodd i'r Cynnig gael ei dderbyn, roeddwn yn talu mwy mewn gofal plant ychwanegol nag yr oeddwn i'n ei ennill.' (Ymatebydd i arolwg rhieni y Cynnig).

- 3.10 Ymhlith yr enghreifftiau a nodwyd gan gynrychiolwyr awdurdodau lleol roedd adolygu cymhwysra rhieni sy'n cyflwyno cyfrifon busnes sy'n ymwneud â'r incwm y maent yn ei gael o sawl menter fach y maent yn berchen arnynt, neu'n rhannol berchen arnynt, yn ogystal ag ymgeiswyr hunangyflogedig sy'n cyflwyno cyfrifon cymhleth fel tystiolaeth o gymhwysra. Fodd bynnag, nododd llawer o gynrychiolwyr awdurdodau lleol a gyfwelwyd eu bod wedi mynychu gweithdy Cyllid a Thollau EM yr oedd Llywodraeth Cymru wedi'i drefnu, ac roedd hyn wedi eu helpu gryn dipyn i ddeall a phrosesu ceisiadau gan rieni hunangyflogedig. Nododd rhai cynrychiolwyr awdurdodau lleol y byddent yn croesawu rhagor o gyfleoedd i fynychu gweithdai o'r natur hon.

⁹ Hughes, B a Jones, K. (2021) [Credoau rhieni, eu hymddygiadau a'r rhwystrau y maen nhw'n eu hwynebu: gofal plant ac addysg gynnar](#)

Cyfathrebu'r Cynnig: Deall y gymysgedd o ofal plant a darpariaeth FPN

3.11 Fel yn adroddiadau gwerthuso'r blynyddoedd blaenorol, nododd yr awdurdodau lleol a darparwyr nad oedd llawer o rieni'n deall yn llawn bod y Cynnig yn cynnwys oriau gofal plant ac oriau FPN. Yn y cyfweiliadau ag awdurdodau lleol a rhanddeiliaid ar gyfer y gwerthusiad hwn o flwyddyn 3, daeth hyn i'r amlwg fel y broblem fwyaf cyffredin sydd eto i'w datrys wrth roi'r Cynnig ar waith.

3.12 Mae Llywodraeth Cymru wedi cynnal ymgyrch yn y cyfryngau ar y Cynnig Gofal Plant¹⁰ ac mae'r awdurdodau lleol a'r darparwyr eu hunain hefyd yn hyrwyddo'r Cynnig i rieni. Disgrifir y Cynnig mewn deunyddiau fel un sy'n cynnwys gofal plant ac addysg gynnar ond serch hynny mae'n amlwg nad yw pob rhiant wedi deall dwy ran y Cynnig.

'Roedd yr wybodaeth am y broses ymgeisio a'r gwahaniaeth rhwng y Cynnig Gofal Plant a'r hawl i addysg gynnar yn ddryslyd ac ni chafodd ei egluro'n dda. Fe wnaeth rheolwr y feithrinfa ddydd breifat yr oeddem yn ei defnyddio esbonio hyn imi.' (Ymatebydd i arolwg rhieni y Cynnig).

3.13 Esboniodd rhai awdurdodau lleol nad oedd rhai rhieni yn deall i ddechrau bod yn rhaid gwneud dau gais ar wahân am ofal plant ac addysg gynnar. Esboniodd rhai darparwyr fod darpar gwsmeriaid newydd wedi cysylltu â nhw gan dybio y gallent gael 30 awr yn y feithrinfa neu gyda'r gwarchodwr plant.

'Mae'n gynnig 30 awr ond nid gyda ni ac nid yw rhieni'n deall nad yw'r cyfan yn cael ei ddarparu yn y feithrinfa. Rwyf wedi cael pobl yn dod ataf ac yn gofyn am y 30 awr lawn a dydyn nhw ddim yn deall pam na allan nhw gael hynny'.
(Gwarchodwr Plant: Ymatebydd i gyfweiliad).

Darparu'r Cynnig yn ystod gwyliau ysgol

3.14 Mae'r Cynnig yn cynnwys hyd at 30 awr o ofal plant a ariennir yn ystod naw o'r tair wythnos ar ddeg o amser nad yw'n amser yn ystod y tymor. Amlinellodd y gwerthusiad o flwyddyn 2 y Cynnig fod dryswch ymhlith llawer o rieni a rhai darparwyr ynghylch pa ddarpariaeth yr oedd ganddynt hawl iddi yn ystod gwyliau ysgol a bod achosion lle roedd rhieni a darparwyr wedi eu synnu o sylweddoli bod

¹⁰ Mae'r ymgyrch i'w gweld ar draws sianeli'r cyfryngau. Gweler gwefan Llywodraeth Cymru: [Cynnig Gofal Plant Cymru: Help gyda chostau gofal plant i rieni sy'n gweithio sydd â phlant 3 i 4 oed](#)

yn rhaid iddynt dalu am ddarpariaeth gofal plant ar gyfer rhai wythnosau o wyliau ysgol. Canfu gwerthusiad blwyddyn 2 fod rhai cynrychiolwyr awdurdodau lleol wedi nodi eu bod wedi cynyddu eu hymdrechion i gynnig mwy o wybodaeth a gwybodaeth gliriach i rieni a darparwyr ynghylch eu hawliau i gyllid y Cynnig yn ystod gwyliau ysgol.

- 3.15 Oherwydd COVID-19, a'r ymyrraeth o ganlyniad i'r Cynnig, nid oedd plant cymwys yn gallu manteisio ar ofal plant a ariennir gan y Cynnig yn ystod gwyliau ysgol o fis Mawrth 2020 ymlaen. Felly, ni fu'n bosibl cymharu'r sefyllfa sy'n ymwneud â darparu a manteisio ar y Cynnig yn ystod 2020 o'i gymharu â 2019 ac felly a yw ymdrechion awdurdodau lleol i godi ymwybyddiaeth rhieni a darparwyr o drefniadau cyllido'r Cynnig yn ystod gwyliau ysgol wedi bod yn llwyddiannus. Fodd bynnag, roedd rhai cynrychiolwyr awdurdodau lleol o'r farn nad oedd rhai rhieni yn ymwybodol o'r trefniadau ar gyfer gwyliau ysgol o hyd. Nododd cynrychiolwyr awdurdodau lleol y gallai hyn fod oherwydd nad yw darpariaeth yn ystod gwyliau ysgol - a gwyliau hir yr haf yn benodol - yn flaenoriaeth i lawer o rieni pan fyddant yn gwneud cais am y Cynnig i ddechrau.

Heriau trawsffiniol

- 3.16 Un agwedd sy'n parhau i greu heriau i'r awdurdodau darparu a darparwyr yw gweinyddu'r Cynnig ar draws un neu fwy o ffiniau awdurdodau lleol, yn ogystal ag, mewn rhai achosion, dros y ffin rhwng Cymru a Lloegr. Mae'r heriau gweinyddol sy'n gysylltiedig â gwahanol ddyddiadau dechrau Darpariaeth Feithrin y Cyfnod Sylfaen¹¹ (FPN1 a FPN2) ac addysg ar draws awdurdodau lleol wedi'u cofnodi yng gwerthusiadau blynyddoedd 1 a 2 y Cynnig. Nododd cynrychiolwyr awdurdodau darparu fod yr heriau hyn yn parhau, er bod y systemau gweinyddol ac ymgeisio y maent wedi'u sefydlu bellach yn eu galluogi i ddelio â'r rhan fwyaf o'r rhain erbyn hyn - ar yr amod nad yw polisïau addysg a darpariaeth FPN yn newid o fewn awdurdodau lleol unigol.

¹¹ Cyfeirir at ddau dymor cyntaf Darpariaeth Feithrin y Cyfnod Sylfaen (FPN) fel FPN1 a'r tri thymor canlynol fel FPN2. Bydd rhai plant yn cael pum tymor, rhai yn cael pedwar tymor ac eraill yn cael tri thymor, yn dibynnu ar pryd y cawsant eu geni. Gall faint o ddarpariaeth FPN y gall plentyn ei chael amrywio o ardal i ardal hefyd.

- 3.17 Fodd bynnag, nododd rhai o'r darparwyr a gymerodd ran yn yr arolwg ac a gyfwelwyd fod y gwaith gweinyddol sy'n gysylltiedig â derbyn plant o wahanol awdurdodau lleol yn eu lleoliad yn parhau i fod yn her iddynt.

'Rhaid i gynlluniau gofal plant weithredu drwy un wefan mewn gwirionedd neu ar sail lleoliad y darparwr nid lleoliad y rhiant. Mae byw ar y ffin rhwng 3 awdurdod yn aml yn golygu bod yn rhaid imi gofrestru gyda 3 chynllun gwahanol a deall eu prosesau.' (Ymaebydd i gyfweliad â darparwyr y Cynnig).

Nododd un cynrychiolydd awdurdod lleol ei fod yn dibynnu ar ddarparwyr a / neu rieni plant a oedd yn manteisio ar y Cynnig y tu allan i Gymru yn dweud wrthynt sawl awr o addysg gynnar (cyfwerth ag FPN) yr oedd eu plentyn yn ei chael bob wythnos. Mae'r oriau o ofal plant a ariennir yr oedd y plant hyn yn gymwys i'w cael o fewn y Cynnig a'r oriau a gawsant yn seiliedig ar y wybodaeth a gyfathrebwyd ar lafar yn unig gan nad oes gan yr awdurdodau darparu yng Nghymru fynediad at unrhyw wybodaeth ffurfiol i gadarnhau hyn. O ganlyniad, gallai rhai plant sy'n manteisio ar y Cynnig yn Lloegr fod yn derbyn mwy, neu lai, o ofal plant wedi'i ariannu nag y mae ganddynt hawl iddo. Fodd bynnag, dim ond i nifer cymharol fach o blant a gefnogir gan y Cynnig y mae hyn yn berthnasol.

Grant Cymorth Ychwanegol

- 3.18 Mae Llywodraeth Cymru hefyd yn darparu cyllid ychwanegol drwy'r Grant Cymorth Ychwanegol fel y gall awdurdodau lleol sicrhau bod elfen gofal plant y Cynnig yn gynhwysol i blant cymwys y mae angen cymorth ychwanegol arnynt er mwyn manteisio ar y Cynnig. Mae ar gael i awdurdodau lleol ei ddefnyddio i ddileu'r rhwystrau posibl sy'n atal rhieni â phlant y maent yn credu bod ganddynt anghenion cymorth ychwanegol, neu y nodwyd bod ganddynt anghenion o'r fath, rhag manteisio ar y Cynnig.
- 3.19 Mae'r canfyddiadau yn adroddiadau gwerthuso blwyddyn 1 a blwyddyn 2 y Cynnig Gofal Plant yn dangos y bu tanwariant o'r grant hwn ar draws y rhan fwyaf o ardaloedd awdurdodau lleol. Yn sgil atal y Cynnig dros dro rhwng mis Mawrth a mis Awst 2020, cafwyd tanwariant pellach o'r grant yn ystod y cyfnod hwn. Nododd un awdurdod lleol, fodd bynnag, ei fod wedi defnyddio'r tanwariant yr oeddent yn gwybod y byddent yn ei gael o'u dyraniad grant ar gyfer 2019/20 i ariannu swydd cydlynnydd ADY a allai ymweld â lleoliadau i adolygu anghenion plant a ariennir gan

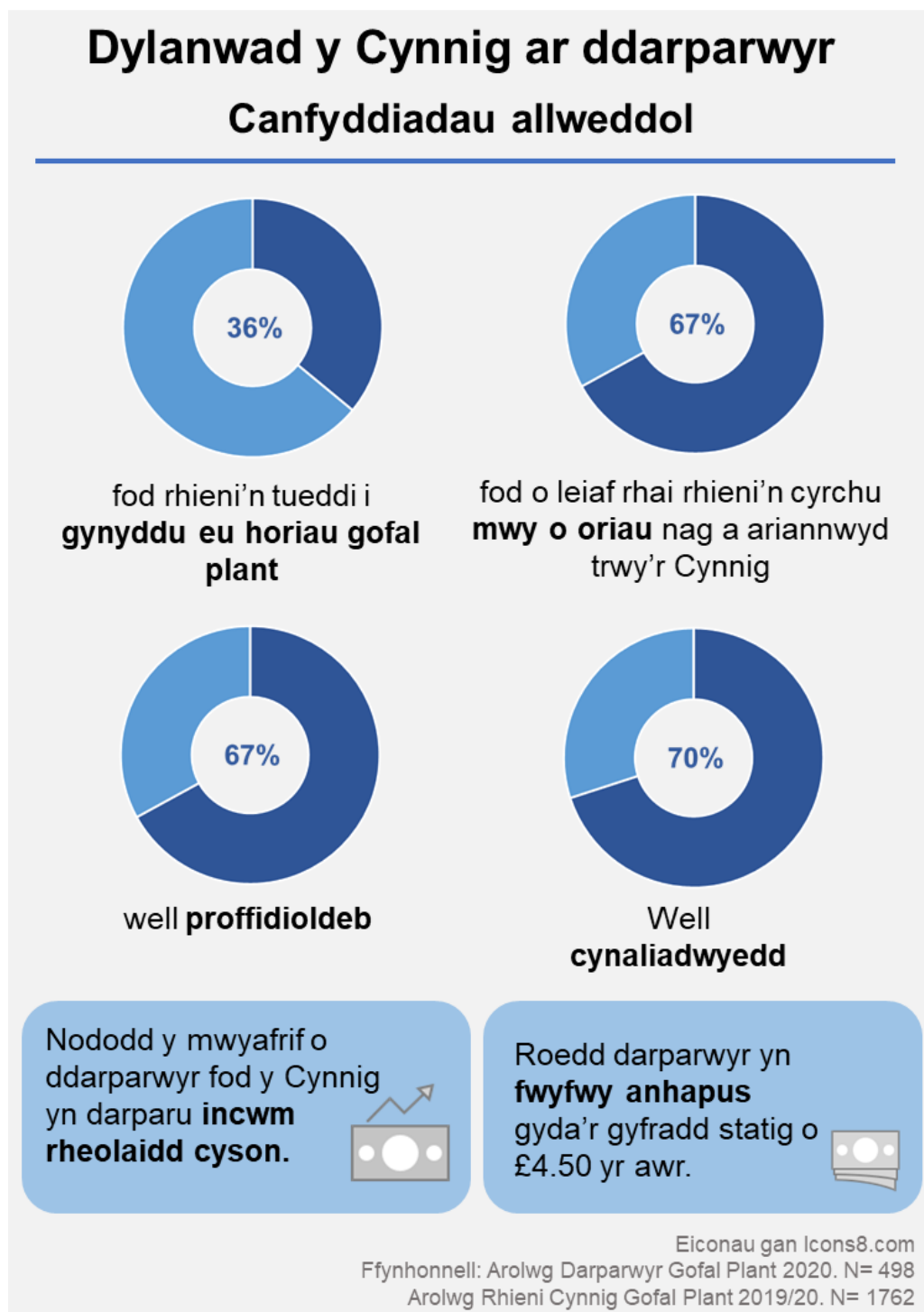
y Cynnig. Roedd hyn er mwyn galluogi'r cydlynnydd i gefnogi darparwyr gofal plant i nodi plant yn eu lleoliadau a allai fod ag ADY a'u cynorthwyo i gael gafael ar gyllid a chymorth pellach i'r plant hyn.

Ar ôl mis Mawrth 2020: Newidiadau a heriau i'r Cynnig

- 3.20 Gyda'r Cynnig wedi'i atal dros dro i newydd-ddyfodiaid o fis Mawrth 2020, talodd Llywodraeth Cymru i ddarparwyr am yr oriau a ariennir a oedd eisoes wedi'u harchebu gan blant cymwys, os oedd lleoliad ar gau neu pan nad oedd plentyn yn gallu mynychu, am gyfnod o dri mis er mwyn lleihau'r sioc ariannol i ddarparwyr.
- 3.21 Cyhoeddodd Llywodraeth Cymru ganllawiau i awdurdodau lleol gan nodi y byddai taliadau'r Cynnig yn parhau am dri mis pe bai'r plant eisoes yn y system. Roedd darparwyr o'r farn bod parhau i dderbyn y cyllid hwn yn gwneud gwahaniaeth mawr iddynt, mewn cyfnod lle roedd costau'n parhau i gronni tra roeddent yn cael rhybudd i gau yn dilyn cyhoeddi'r cyfyngiadau symud.
- 3.22 Tua'r un pryd, cyflwynodd Llywodraeth y DU Gynllun Cadw Swyddi drwy gyfnod y Coronafeirws (y Cynllun Cadw Swyddi), a roddodd gyllid i gyflogwyr dalu hyd at 80 y cant o gostau cyflogau gweithwyr nad oeddent yn gallu gweithio mwyach oherwydd cyfyngiadau COVID-19. Nododd nifer o ddarparwyr a gyfwelwyd nad oeddent yn ymwybodol nad oedd modd hawlio cyllid y Cynnig a chyllid y Cynllun Cadw Swyddi ar gyfer yr un costau. Arweiniodd hyn at ddryswch ymhlith darparwyr, ac mewn rhai achosion cawsant eu gordalu a bu'n rhaid iddynt ad-dalu rhywfaint o'r cyllid a gawsant. Yn sgil cyflwyno C-CAS, achoswyd rhagor o ddryswch ynghylch cyllid i rai darparwyr, ac eglurir hyn ymhellach yn y Gwerthusiad o'r Cynllun Cymorth Gofal Plant drwy gyfnod y Coronafeirws.¹²

¹² Gweler adrannau 3.1 a 3.41 o'r [Gwerthusiad o'r Cynllun Cymorth Gofal Plant drwy gyfnod y Coronafeirws \(C-CAS\)](#).

4. Gwneud gwahaniaeth i Ddarparwyr

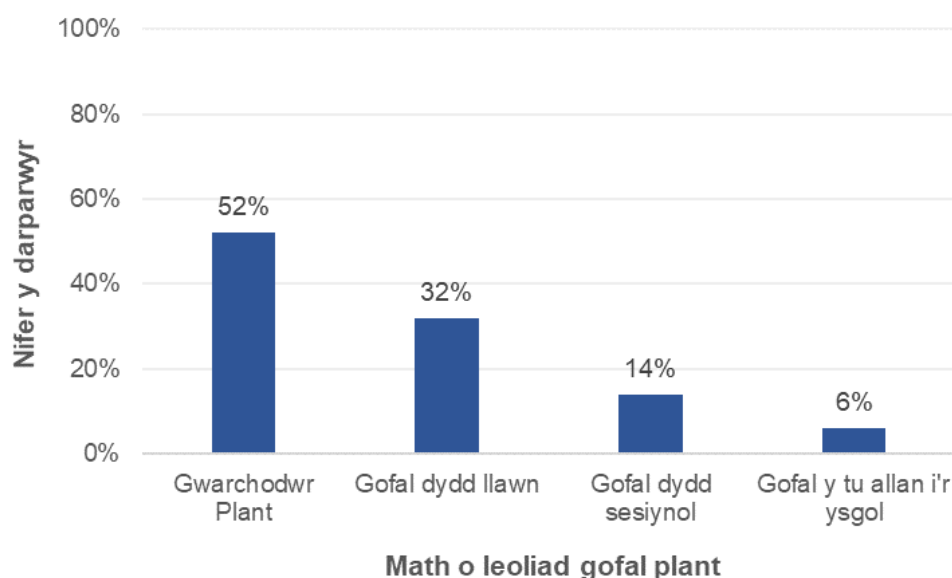

- 4.1 Adolygodd gwerthusiadau'r flwyddyn gyntaf a'r ail sut yr oedd gofal plant a ariannwyd gan y Cynnig yn effeithio ar berfformiad busnes darparwyr nawr ac yn y dyfodol. Mae'r adran hon yn ailedrych ar nifer o'r pwyntiau hyn yn ogystal ag ar faterion ychwanegol yn ymwneud â sut y bu i'r Cynnig gefnogi C-CAS rhwng mis Mawrth a mis Awst 2020 ac unrhyw heriau a gododd wrth weithredu'r Cynnig am y drydedd flwyddyn.

Proffil y darparwyr a ddarparodd y Cynnig

- 4.2 O'r 498 o leoliadau gofal plant a ymatebodd i'r arolwg ac a ddarparodd y Cynnig, roedd dros eu hanner (52 y cant) yn warchodwyr plant, roedd bron i draean (32 y cant) yn lleoliadau gofal dydd llawn, roedd 14 y cant yn lleoliadau gofal dydd sesiynol ac roedd chwech y cant yn ddarpariaeth gofal y tu allan i'r ysgol.¹³

Ffigur 4.1: Y math o leoliadau gofal plant a ddarparodd y Cynnig

N=498

Ffynhonnell: Arolwg o ddarparwyr: Darparwyr a nododd eu math o leoliad cofrestredig

- 4.3 O blith y lleoliadau a ddarparodd y Cynnig ac a ymatebodd i'r arolwg, roedd dros hanner y lleoliadau (53 y cant) yn rhai cyfrwng Saesneg gyda rhai elfennau dwyieithog, roedd dros chwarter (27 y cant) yn lleoliadau cyfrwng Saesneg, roedd

¹³ Roedd modd i ddarparwyr ddewis mwy nag un opsiwn yn yr arolwg.

13 y cant yn lleoliadau cyfrwng Cymraeg, a dywedodd chwech y cant eu bod yn lleoliadau cyfrwng Cymraeg a Saesneg.

Newidiadau yn yr oriau gofal plant a ddefnyddiwyd gan rieni

- 4.4 Manteisiodd llawer o rieni ar y Cynnig mewn lleoliad yr oeddent eisoes yn ei ddefnyddio. Fodd bynnag, nododd darparwyr fod ychydig yn llai na 30 y cant o'r plant a gefnogwyd gan y Cynnig yn newydd i'w lleoliad (roedd y Darparwyr a gymerodd ran yn yr arolwg yn gofalu am 3500 o blant rhyngddynt o dan y Cynnig, ac roedd 1019 o'r rheini'n 'gwsmeriaid newydd'). Nododd bron i hanner y darparwyr a oedd wedi darparu'r Cynnig (46 y cant) fod rhieni'n defnyddio'r un oriau o ofal plant gyda chymorth y Cynnig ag yr oeddent wedi'i wneud cyn i'r Cynnig fod ar gael iddynt. Nododd dros draean (36 y cant) y darparwyr fod rhieni'n tueddu i gynyddu eu horiau, o gymharu â chyn iddynt fanteisio ar y Cynnig. Nododd 13 y cant o ddarparwyr eu bod wedi gweld cymysgedd o newidiadau, gyda rhai rhieni'n cynyddu a rhai rhieni'n lleihau eu horiau, yn dibynnu ar eu gofynion teuluol. Roedd gwahaniaethau ym mhrofiadau darparwyr - roedd meithrinfeydd dydd yn fwy tebygol o adrodd bod rhieni wedi cynyddu eu horiau (ac roedd dros eu hanner wedi gweld rhieni'n cynyddu eu horiau) ond dim ond un rhan o bump o warchodwyr plant a ddywedodd fod rhieni wedi cynyddu eu horiau.
- 4.5 Gofynnwyd i ddarparwyr am eu barn ar y prif resymau pam yr oedd rhieni'n cynyddu eu horiau. Y rhesymau a roddwyd oedd: rhieni'n cynyddu eu horiau gwaith er mwyn hawlio'r Cynnig felly roedd angen mwy o ofal plant arnynt o ganlyniad; cynyddu oriau gwaith er mwyn ennill mwy o arian i'r teulu bob mis; cynyddodd rhai rhieni nifer yr oriau gofal plant a archebwyd yn ystod wythnosau gwyliau ysgol; neu rieni a arferai ddefnyddio'r lleoliad unwaith yr wythnos yn cynyddu eu diwrnodau ar ôl cael cyllid i helpu gyda chostau gofal plant.
- 4.6 Gofynnwyd i ddarparwyr hefyd a oedd rhieni a gefnogwyd gan y Cynnig yn cael mwy o oriau gofal plant na'r uchafswm o 20 awr a ariennir drwy'r Cynnig yn ystod y tymor a 30 awr yn ystod gwyliau'r ysgol¹⁴. Nododd bron i ddwy ran o dair o'r darparwyr (65 y cant) fod rhieni wedi newid eu horiau. O blith y rhain, dywedodd eu hanner fod pob un neu'r mwyafrif o rieni wedi cynyddu eu horiau, a nododd eu

¹⁴ Drwy gydol gwyliau'r ysgol, gofal plant yn unig yw'r 30 awr o ddarpariaeth Cynnig Gofal Plant a ariennir bob wythnos ac nid yw wedi'i rannu rhwng gofal plant a darpariaeth FPN.

hanner fod rhai o'u rhieni wedi manteisio ar fwy o oriau na'r nifer a ariennir gan y Cynnig.

Darpariaeth Feithrin y Cyfnod Sylfaen

- 4.7 Mae'r Cynnig yn cynnwys cyfuniad o Ddarpariaeth Feithrin y Cyfnod Sylfaen (FPN), a oedd ar gael cyn y Cynnig, ac sydd ar gael i bob plentyn tair a phedair oed o'r tymor ar ôl eu pen-blwydd yn dair oed, a gofal plant ychwanegol a ariennir. Mae ychydig dros chwarter y darparwyr gofal plant a gymerodd ran yn yr arolwg yn cael eu hariannu gan eu hawdurdod lleol i ddarparu FPN (26 y cant o blith y 466 o leoliadau a roddodd ateb). O blith y rhain, dim ond tri darparwr unigol a nododd eu bod wedi rhoi'r gorau i ddarparu FPN yn ddiweddar neu'n bwriadu gwneud hynny, gyda dau yn nodi'r gyfradd ariannu isel a dalwyd am ddarparu FPN fel y rheswm dros hyn. Roedd rhanddeiliaid a rhai cynrychiolwyr awdurdodau lleol wedi mynegi pryderon o'r blaen bod y sector yn cael trafferthion oherwydd y gyfradd isel a delir am ddarpariaeth FPN mewn rhai ardaloedd. Mae'n ymddangos felly bod rhai o'r pryderon hyn yn parhau. Yn y cyfweiliadau ac yn yr arolwg, ymhelaethodd rhai darparwyr ar eu barn ynghylch yr FPN, gyda nifer fach yn cwyno am y gyfradd isel, fel yr eglurwyd gan un lleoliad a oedd wedi cynnig FPN o'r blaen:

'roedd yna ormod o bapur, dim digon o gefnogaeth a gormod o oriau yn gweithio gyda'r ALI. Ac nid yw'n ariannol hyfyw.' (Ymatebydd i arolwg darparwyr y Cynnig).

- 4.8 Mynegodd rhai darparwyr, fodd bynnag, eu dymuniad i ddechrau darparu FPN. Roeddent yn credu bod llawer o rieni'n hoffi'r ffaith y gall eu plentyn aros mewn un lleoliad ar gyfer darpariaeth feithrin ac oriau'r Cynnig, ac y byddai manteision i'r lleoliad yn sgil llai o angen am drafnidiaeth ar gyfer gofal cofleidiol, a mwy o incwm. Nododd nifer o leoliadau nad ydynt yn darparu FPN ar hyn o bryd y byddent yn hoffi gwneud hynny, ond esboniwyd mai polisi eu hawdurdod lleol oedd mai dim ond mewn ysgolion yr oedd modd darparu FPN.

'Nid yw adran Addysg yr ALI yn caniatáu unrhyw geisiadau pellach i ddarparu'r Cyfnod Sylfaen, er ein bod wedi cael nifer o rieni yn gofyn am hyn dros y blynnyddoedd. Yn bersonol, nid wyf yn teimlo mai dyma sydd orau i blant na'u rhieni gan fod yn rhaid iddyn nhw symud lleoliad er mwyn manteisio ar gyllid y cyfnod sylfaen mewn lleoliad arall, ac mae hyn yn arbennig o heriol gyda phlant ag anghenion penodol.' (Ymatebydd i arolwg darparwyr y Cynnig).

- 4.9 Nododd dros ddwy ran o dair (67 y cant) o'r darparwyr a gymerodd ran yn yr arolwg fod y Cynnig wedi cael effaith gadarnhaol ar eu proffidioldeb, gyda 70 y cant yn nodi bod y Cynnig wedi cael effaith gadarnhaol ar gynaliadwyedd eu busnes. Mae hyn yn cyfateb yn fras â blynyddoedd blaenorol, lle roedd yn 65 y cant a 62 y cant yng ngwerthusiad blwyddyn 2, a 72 y cant a 76 y cant yng ngwerthusiad blwyddyn 1.
- 4.10 Nododd dros chwarter yr ymatebwyr (25 a 26 y cant) nad oedd y Cynnig wedi cael unrhyw effaith ar eu proffidioldeb a'u cynaliadwyedd yn y drefn honno a nododd lleiafrif bach, 5 y cant o leoliadau, fod y Cynnig wedi cael effaith negyddol ar eu proffidioldeb a'u cynaliadwyedd. Y prif resymau a roddwyd gan ddarparwyr oedd bod y gyfradd £4.50 yn is na'u cyfradd fasnachol arferol (gweler hefyd 4.14) ond esboniodd rhai hefyd fod y Cynnig wedi newid defnydd rhai rhieni o ofal plant:
- 'Defnyddir yr oriau Cynnig Gofal Plant yn [ein lleoliad] ac yn yr ysgol felly nid oes gan rieni unrhyw oriau ar ôl i'w defnyddio yn erbyn gofal plant Ar Ôl Ysgol gyda ni' (Ymatebydd i arolwg darparwyr y Cynnig)
- 4.11 Nododd y mwyafrif o ddarparwyr a gafodd eu cyfweld ac a gymerodd ran yn yr arolwg, fod y Cynnig wedi darparu incwm rheolaidd cyson i'w lleoliad. Nododd y darparwyr fod derbyn incwm cyson yn fisol, heb orfod mynd ar ôl taliadau hwyr yn gwneud y broses o reoli llif arian yn haws i leoliadau, yn enwedig i'r lleoliadau hynny mewn ardaloedd a oedd yn cael eu talu ymlaen llaw. Aeth un darparwr ymlaen i egluro, oherwydd bod y Cynnig yn talu am oriau a archebwyd os na allai plant fod yn bresennol am unrhyw reswm, neu pe bai rhieni'n penderfynu peidio ag anfon eu plentyn i'r lleoliad er mwyn manteisio ar y ddarpariaeth a archebwyd ganddynt, nid oedd yn rhaid iddynt boeni am geisio llenwi lleoedd a oedd wedi'u harchebu er mwyn sicrhau bod ganddynt ddigon o incwm i dalu costau staff a gorbenion eraill.
- 4.12 Nododd rhai darparwyr, er bod y Cynnig wedi bod yn broffidiol i'w busnes, roedd y rhan fwyaf o'r plant a oedd yn defnyddio'r Cynnig eisoes yn mynychu eu lleoliad.
- 'Roedd yn fonws ychwanegol i rieni ein bod yn cynnig y Cynnig Gofal Plant. Roeddwn yn teimlo bod yn rhaid i mi ei gynnig, neu efallai y byddwn yn colli plant, oherwydd efallai y bydden nhw'n mynd i rywle arall. Mae'n anodd dod o hyd i deuluoedd da, felly rydych chi am eu cadw, hyd yn oed os yw hynny'n golygu mwy o waith papur.' (Ymatebydd i arolwg darparwyr y Cynnig)

Taliadau ychwanegol

- 4.13 Nododd dros un o bob pum darparwr (22 y cant) a ymatebodd i'r arolwg eu bod wedi cyflwyno taliadau ychwanegol yn eu lleoliadau ers cyflwyno'r Cynnig. Nododd 14 y cant o'r darparwyr fod y taliadau ychwanegol a gyflwynwyd ganddynt yn deillio'n uniongyrchol o'r Cynnig. Roedd canfyddiadau gwerthusiadau'r flwyddyn gyntaf a'r ail flwyddyn yn debyg gyda 15 y cant o ddarparwyr yn nodi, yn y ddwy flynedd, eu bod wedi cyflwyno taliadau ychwanegol.
- 4.14 O blith y rhai a oedd wedi cyflwyno taliadau ychwanegol, nododd y rhan fwyaf o'r ymatebwyr (79 y cant) fod y rhain ar gyfer prydau bwyd a byrbrydau. Roedd dros draean (34 y cant) wedi gwneud hyn er mwyn talu costau cludiant, a dros draean (39 y cant) er mwyn talu nwyddau traul eraill, costau gweinyddol ac i gyd-fynd â ffioedd darparwyr eraill yn yr ardal.

Hyfywedd masnachol y Cynnig

- 4.15 Mae darparwyr gofal plant yn cael £4.50 yr awr fesul plentyn gan Lywodraeth Cymru i ddarparu gofal plant o dan y Cynnig. Gall darparwyr hefyd godi tâl ar rieni am fwyd, trafnidiaeth a gweithgareddau eraill ond ni allant godi mwy ar rieni am ddarparu gofal plant, hyd yn oed os yw eu cyfradd arferol yn uwch. Gofynnwyd i ddarparwyr gofal plant fel rhan o'r arolwg a oeddent wedi newid eu ffioedd yn ystod y flwyddyn ddiwethaf. Nododd dros draean y darparwyr (36 y cant) eu bod wedi newid eu ffioedd ac roedd y rhesymau am hynny yn cynnwys newidiadau i gyflogau staff, cynnydd yn yr isafswm cyflog cenedlaethol a'r cyflog byw cenedlaethol a chynnydd rheolaidd mewn ffioedd i adlewyrchu newidiadau yn y farchnad leol.
- 4.16 Yng ngwerthusiad blwyddyn 2 adroddwyd bod lleoliadau yn disgwyl y byddai'r gyfradd yn '*cynyddu cyn bo hir*,' er mwyn i'r Cynnig fod yn fasnachol hyfyw iddynt.¹⁵ Mae Llywodraeth Cymru wedi bod yn cynnal adolygiad o'r gyfradd ar gyfer y Cynnig. Disgwylir i adolygiad gael ei gyhoeddi'n ddiweddarach yn 2021. Yn y cyfweiliadau, soniodd nifer o ddarparwr, oherwydd cynnydd yn y ffioedd dros y tair blynedd diwethaf, fod y ffi fesul awr o £4.50 bellach gryn dipyn yn is na'u ffi arferol yr awr. Dywedodd darparwyr y dylid adolygu ffi y Cynnig yn unol â'r cynnydd mewn ffioedd eraill fel y cyflog byw cenedlaethol. Nododd rhai lleoliadau llai, a oedd â dim ond un plentyn yn gymwys ar gyfer y Cynnig, bod hynny'n golygu llawer o waith

¹⁵ [Gwerthusiad o'r Cynnig Gofal Plant i Gymru: blwyddyn 2](#), tudalen 27

papur iddynt er mwyn cael ffi debyg i'w cyfradd gyfredol. Nododd ambell ddarparwr mai eu rheswm dros barhau i ddarparu'r Cynnig oedd pryder y byddai rhieni'n mynd i rywle arall, at ddarparwr arall a fyddai'n darparu'r Cynnig.

'Dim ond 1 plentyn sydd gen i ar y Cynnig Gofal Plant - nid yw mynd drwy'r holl waith papur ar gyfer un plentyn am 4.50 yr awr yn werth chweil. Ar ôl fy nhreuliau ac ati, does gen i fawr ddim ar ôl. Rwy'n hapus bod y Cynnig yn rhoi'r hawl imi gael mwy o grantiau (y gwnes i gais amdanynt), ond fyddwn i ddim yn dweud fy mod i'n elwa ohono'n uniongyrchol.' (Ymatebydd i gyfweiliad â darparwyr y Cynnig).

Rydym yn cael £4.50 ond fel rheol rydym yn codi £6.00 yr awr ar blant 3 oed. Mae'n wych cael mwy o blant ac rydym yn ddiolchgar am hynny ond mae angen codi'r gyfradd fesul awr cyn gynted â phosibl.' (Ymatebydd i arolwg darparwyr y Cynnig).

- 4.17 Nododd rhai darparwyr fod y gyfradd o £4.50 yr awr yn ddigonol i ddechrau, ac er ei bod yn *'darparu ffynhonnell incwm sefydlog, nid yw'r gyfradd wedi newid ers lansio'r Cynnig, a chn fod costau eraill wedi cynyddu, onid yw'n bryd adolygu'r gyfradd?'*

Nododd un darparwr a gyfwelwyd ei fod yn fodlon ar y gyfradd gan ei fod yn credu ei bod yn uwch na'r gyfradd a delir gan y Cynnig Gofal Plant yn Lloegr (lle mae'r cyfraddau'n amrywio).

- 4.18 Nododd darparwr arall a gyfwelwyd ei fod yntau hefyd yn fodlon ar y gyfradd ond dim ond oherwydd y gallent hefyd godi £7.50 y dydd yn ychwanegol ar rieni sy'n manteisio ar y Cynnig. Esboniodd y darparwr nad oeddent yn codi tâl am fwyd fel eitem ychwanegol ar rieni sy'n talu ffioedd oherwydd ei fod wedi'i gynnwys yn y gyfradd ddyddiol unffurf a godir ganddo; aeth ymlaen i egluro ei fod yn rhan o gynllun dyfarnu ansawdd bwyd na fyddai'n gallu fforddio gwneud hynny heb godi £7.50 ychwanegol y dydd ar rieni sy'n manteisio ar y Cynnig. Er bod y darparwr dan sylw yn nodi ei fod yn cynnwys tâl am fwyd yn y gyfradd a godir ar rieni sy'n talu ffioedd, nid yw hyn wedi'i restru fel cost ar wahân ar anfonebau. Mae'n ymddangos bod hyn yn mynd yn groes i'r canllawiau ar daliadau ychwanegol a gyhoeddwyd gan Lywodraeth Cymru ¹⁶. Mae enghreifftiau fel y rhain wedi'u nodi yn adroddiadau

¹⁶ Llywodraeth Cymru (2019) [Cynnig gofal plant: canllawiau i awdurdodau lleol](#) paragraffau 82-84.

gwerthuso blaenorol y Cynnig Gofal Plant, ac mae'n ymddangos o'r enghraifft hon, er gwaethaf y canllawiau clir a gyhoeddwyd gan Lywodraeth Cymru, fod rhai darparwyr yn parhau i gamddehongli'r canllawiau hyn.

- 4.19 Cyfeiriodd rhai awdurdodau lleol a nifer bach o ddarparwyr at y cyfraddau is a delir am addysg gynnar FPN yn eu hardal o gymharu â'r gyfradd gofal plant. Cyfeiriwyd at y cynllun peilot diweddar yn Sir y Fflint lle y codwyd y cyfraddau FPN i gyfateb i gyfraddau'r Cynnig ac roedd timau a darparwyr gofal plant awdurdodau lleol yn awyddus i weld cyfraddau FPN yn cynyddu fel mater o flaenoriaeth yn arbennig er mwyn helpu i gyfrannu at ddiogelwch ariannol lleoliadau ar ôl COVID-19 ac i sicrhau nad yw lleoliadau'n rhoi'r gorau i ddarparu FPN. Ers y cyfweiliadau hyn ag awdurdodau lleol, mae Llywodraeth Cymru wedi cyhoeddi y bydd yn sicrhau bod arian ychwanegol ar gael i awdurdodau lleol i'w galluogi i gynyddu'r cyllid i gyfateb â'r gyfradd gyllido gyfredol o £4.50 yr awr ar gyfer gofal plant o fewn y Cynnig.¹⁷

Gweinyddiaeth a lefel y galw am y Cynnig ar ôl C-CAS

- 4.20 Gan fod C-CAS wedi dod i ben ym mis Awst 2020, a bod y Cynnig wedi aildechrau ym mis Medi, roedd rhai heriau gweinyddol yn sgil y ffaith bod yn rhaid i ddarparwyr drafod â rhieni er mwyn cefnogi eu ceisiadau ar gyfer dwy garfan o blant. Hefyd, roedd pwysau gweinyddol ar awdurdodau lleol. Yn gyntaf, roedd angen adolygu'r plant hynny a oedd eisoes yn gymwys ac a oedd wedi bod yn manteisio ar y Cynnig cyn iddo gael ei atal dros dro ym mis Mawrth, a chysylltu â'r rhieni hyn i weld a oeddent yn dal i weithio ac eisiau parhau i dderbyn gofal plant o dan y Cynnig. Yn ail, roedd yna hefyd garfan newydd o blant a oedd bellach yn gymwys ar gyfer y Cynnig yr oedd angen ystyried eu cais. Roedd hyn yn cynnwys y rhai a fyddai wedi bod yn gymwys i ddechrau yn nhymor yr Haf 2020 a'r rhai a fyddai'n dod yn gymwys yn nhymor yr Hydref 2020.

'Roedd yn dipyn o ruthr cael popeth yn barod ym mis Awst ar gyfer derbyn y plant a ariennir gan y Cynnig ym mis Medi. Roedd yn rhaid inni hysbysu ac atgoffa rhieni a fyddai wedi cofrestru ar gyfer y Cynnig ym mis Mehefin bod angen iddynt nawr gofrestru ar gyfer mis Medi ac roedd rhaid inni helpu i hysbysu rhieni a

¹⁷ Llywodraeth Cymru Chwefror 2021: [Datganiad Ysgrifenedig: Cysoni cyfraddau cyllid ar gyfer plant 3 oed y Cyfnod Sylfaen ac elfennau gofal plant y Cynnig Gofal Plant](#)

oedd am ddechrau ym mis Mehefin bod angen iddynt gyflwyno eu cais.'
(Ymatebydd i gyfweliad â darparwyr y Cynnig).

- 4.21 Mae arwyddion cynnar gan ddarparwyr bod y nifer a fanteisiodd ar y Cynnig wedi bod yn llai na'r arfer, fel cymhariaeth uniongyrchol â'r nifer a fanteisiodd ar leoedd mewn blynyddoedd blaenorol. Mae ychydig o ddarparwyr wedi nodi bod eu niferoedd wedi bod yn sylweddol is na'r nifer a gofrestrwyd gyda nhw ym mis Medi 2019. Esboniodd darparwyr, gyda nifer sylweddol o rieni yn parhau i weithio gartref, nad oes angen yr un faint o ofal plant arnynt, os o gwbl. Nododd darparwyr hefyd fod rhieni'n ochelgar o ran caniatáu i'w plentyn ddychwelyd i ofal plant ffurfiol oherwydd pryderon yn ymwneud â COVID-19 yn gysylltiedig â rhannu amgylchedd â phlant eraill a phryderon eraill am COVID-19 megis rhannu tegau â phlant eraill.

'Yr adeg hon y llynedd roedd gennym 20 o blant drwy'r Cynnig Gofal Plant, ond ar hyn o bryd dim ond pedwar sydd gennym. Rydym wedi colli swm sylweddol o incwm sydd wedi golygu bod staff wedi gorfod newid i weithio'n rhan-amser. Mae'n anodd gan ein bod yn dal i orfod talu rhent y llynedd hyd yn oed pan mai dim ond pedwar o blant oedd gennym.' (Ymatebydd i gyfweliad â darparwyr y Cynnig).

- 4.22 Nododd un darparwr mai'r prif reswm dros y gostyngiad yn nifer y plant a gefnogir gan y Cynnig yn ei leoliad oedd oherwydd nad oedd bellach yn gallu cynnig yr un gofal cofleidiol ag yr oedd cyn COVID-19. Oherwydd cyfyngiadau'r pandemig, nid ydynt yn gallu darparu gofal cofleidiol mwyach, gan fod yr ysgol wedi creu 'swigen'. Mae'r cwmp hwn mewn niferoedd wedi cael cryn effaith ar gyllid y lleoliad.

5. Gwneud gwahaniaeth i Rieni

Dylanwad y Cynnig ar rieni

Canfyddiadau allweddol

Cyrchu'r Cynnig

93% o rieni a oedd wedi cyrchu gofal plant iaith Gymraeg wedi medru cael mynediad ato.

Cymraeg

Enillodd dros hanner y rhieni a gyrchodd y Cynnig* islaw'r lefel gyflog amser llawn flynyddol ar gyfartaledd (£27,810 y flwyddyn).**

Roedd **93%** yn defnyddio gofal plant ffurfiol cyn cyrchu'r Cynnig. O'r rhain, defnyddiodd 40% o rieni fwy o oriau o ofal plant ffurfiol wrth gyrchu'r Cynnig.

Effaith ar rieni

Dywedodd **42%** fod y Cynnig wedi gwella eu cyfleoedd ar gyfer hyfforddiant mewn gwaith, dysgu a datblygu.

Dywedodd **56%** fod y Cynnig wedi cynyddu eu hyblygrwydd yn y ffordd yr oeddent yn gweithio.

Cynyddodd **13%** eu horiau gwaith ar ôl iddynt ddechrau cyrchu'r Cynnig.

Dywedodd **50%** fod y Cynnig wedi rhoi'r potensial iddynt gynyddu eu henillion.

Eiconau gan Icons8.com

*Ffynhonnell: Ffurflenni monitor data tymhorol y Cynnig Gofal Plant i Gymru

** StatsCymru, Enillion wythnosol gros cyfartalog (canolrif) y DU – rhanbarth a blwyddyn Saesneg Arolwg Rhieni Cynnig Gofal Plant 2019/20. N= 1762.

- 5.1 Mae'r adran hon yn ymchwilio i sut y mae'r Cynnig wedi effeithio ar ddefnydd rhieni o ofal plant, gan edrych yn benodol ar y newid o ddefnyddio gofal plant anffurfiol i ofal plant ffurfiol. Mae hefyd yn ymchwilio i'r effaith a gafodd y Cynnig, rhwng mis Medi 2019 a mis Mawrth 2020, ar rieni a oedd yn manteisio ar y Cynnig yn ystod y cyfnod hwnnw, gan gynnwys effeithiau ar gyflogaeth ac incwm.
- 5.2 Mae'r canfyddiadau'n seiliedig ar yr ymatebion i'r arolwg ar-lein a gwblhawyd gan 1,762 o rieni a fanteisiodd ar y Cynnig rhwng mis Medi 2019 a mis Mawrth 2020. Mae'r canfyddiadau hefyd yn cael eu llywio gan ddadansoddiad o'r data monitro tymhorol a gyflwynir gan bob awdurdod lleol i Lywodraeth Cymru.

Pwy sy'n manteisio ar y Cynnig

- 5.3 Gofynnwyd i rieni fel rhan o'r arolwg beth oedd eu statws cyflogaeth pan wnaethant gais am y Cynnig. O blith y 1,745 o rieni a atebodd y cwestiwn hwn, roedd dros eu hanner (52 y cant) mewn gwaith llawn-amser, roedd dros draean (39 y cant) yn gweithio'n rhan-amser. Nododd pedwar y cant o rieni (78 o ymatebwyr) eu bod yn hunangyflogedig neu'n gweithio ar eu liwt eu hunain ac roedd un y cant (22 o ymatebwyr) wedi'u cyflogi ar gontract dim oriau. Rhoddodd tri y cant arall yr ateb 'Arall' gan nodi eu bod yn cael eu cyflogi 4 diwrnod yr wythnos, eu bod ar absenoldeb mamolaeth ar hyn o bryd, eu bod yn ofalwyr llawn-amser neu wedi'u cofrestru'n anabl.
- 5.4 Gofynnwyd i rieni fel rhan o'r arolwg beth oedd statws cyflogaeth eu partner pan wnaethant gwneud cais am y Cynnig. Nododd dros dri chwarter yr ymatebwyr (80 y cant) fod eu partner yn gweithio'n llawnamser. Roedd deg y cant o'r partneriaid yn hunangyflogedig neu'n gweithio ar eu liwt eu hunain, gydag wyth y cant arall o'r partneriaid yn gweithio'n rhan-amser. Nododd pum ymatebydd fod eu partner yn gweithio ar gontract dim oriau, a rhoddodd 16 o rieni yr ateb 'Arall', gan nodi bod eu partner yn wedi'i gofrestru'n anabl, yn newid proffesiwn i fod yn hunangyflogedig neu mewn gwaith cyflogedig rhan-amser yn ogystal â bod yn hunangyflogedig.
- 5.5 Mae'r paragraffau canlynol yn ymchwilio i broffil enillion rhieni sy'n manteisio ar y Cynnig. Cesglir data ar fandiau cyflog y rhieni sy'n cymryd rhan ar y ffurflenni monitro data tymhorol a ddarperir i Lywodraeth Cymru gan bob awdurdod lleol. Mae

Tabl 5.1 yn cyflwyno bandiau cyflog rhieni ar yr adeg y gwnaethant gais am y Cynnig rhwng mis Medi 2019 a mis Mawrth 2020.

- 5.6 Mae dadansoddiad o fandiau cyflog rhieni yn dangos mai band cyflog gros canolrifol blynyddol yr unigolion a fanteisiodd ar y Cynnig rhwng mis Medi 2019 a mis Mawrth 2020 oedd £20,800 - £25,999. Mae'r band cyflog gros canolrifol blynyddol hwn yn gyson â gwerthusiadau'r ddwy flynedd flaenorol, gan awgrymu bod proffiliau cyflog rhieni sy'n manteisio ar y Cynnig yn ystod y tair blynedd gyntaf wedi aros yn gyson. Mae hyn hefyd wedi bod yn gyson is na lefel y cyflog llawnamser cyfartalog cenedlaethol a gofnodwyd ar draws pob un o'r blynyddoedd perthnasol, a gofnodwyd gan yr Arolwg Blynyddol o Oriau ac Enillion (Swyddfa Ystadegau Gwladol)¹⁸, sef £27,810 yn 2019.
- 5.7 Mae Tabl 5.1 yn dangos bod dros hanner (o leiaf 58 y cant) y rhieni sy'n manteisio ar y Cynnig yn ennill llai na lefel y cyflog blynyddol cyfartalog cenedlaethol ar gyfer gweithwyr llawnamser. At hynny, roedd ychydig dros chwarter (29 y cant) y rhieni yn ennill llai na £15,600 ac i'r gwrthwyneb, dim ond lleiafrif (5 y cant) a oedd yn ennill £52,000 neu fwy. Felly, yn debyg i werthusiadau'r ddwy flynedd flaenorol, mae hyn yn awgrymu mai rhieni sy'n dod o fewn y grwpiau incwm canolig i incwm isel a fanteisiodd ar y cynnig yn bennaf.

¹⁸ StatsCymru [Enillion wythnosol gros cyfartalog \(canolrif\) yn ôl gwlad yn y DU - rhanbarth yn Lloegr a blwyddyn](#) [Fel ar: 1 Mawrth 2021]

Tabl 5.1. Cyfran y rhieni a gymerodd ran yn y Cynnig ym mhob band cyflog gros blyneddol ar yr adeg y gwnaethant gais am y Cynnig rhwng mis Medi 2019 a mis Mawrth 2020

Bandiau cyflog gros blyneddol	Cyfran y rhieni sy'n manteisio ar y Cynnig (%)
Hyd at £5,199	2
£5,200-10,399	13
£10,400-15,599	14
£15,600-20,799	14
£20,800-25,999	15
£26,000-31,199	12
£31,200-36,399	9
£36,400-51,999	15
£52,000 neu uwch	5

N=26,537

Ffynhonnell: Ffurflenni data monitro tymhorol Cynnig Gofal Plant Cymru

Y math o ofal plant a ddefnyddiwyd

- 5.8 O blith y rhieni a ymatebodd i arolwg y Cynnig, roedd dros eu hanner (55 y cant) yn defnyddio darpariaeth gofal dydd llawn ac roedd traean (30 y cant) yn defnyddio gofal dydd sesiynol. Roedd 15 y cant arall o'r ymatebwyr yn defnyddio gofal plant y tu allan i'r ysgol fel clybiau brecwast, clybiau ar ôl ysgol a darpariaeth gwyliau, ac roedd 13 y cant yn defnyddio gwarchodwr plant. Roedd gweddill y rhieni yn defnyddio darparwyr gofal plant eraill fel crèche a darpariaeth chwarae mynediad agored.

Symud o ofal plant ffurfiol i ofal plant anffurfiol

- 5.9 Nod y gwerthusiad oedd deall newidiadau yn y galw gan rieni am ddarpariaeth gofal plant ffurfiol ymhlith y rhai sy'n manteisio ar y Cynnig. Nododd mwyafrif helaeth y rhieni a gymerodd ran yn yr arolwg hwn ar gyfer y gwerthusiad o'r drydedd flwyddyn (93 y cant) eu bod yn defnyddio gofal plant ffurfiol cyn iddynt ddechrau manteisio ar y Cynnig. Yn yr un modd, datgelodd canfyddiadau gwerthusiadau blyneddol ¹⁹

¹⁹ Glover, A., Harries, S., Lane, J., Lewis, S. (2018) [Gwerthuso Gweithredu Cynnar y Cynnig Gofal Plant i Gymru](#). Caerdydd: Llywodraeth Cymru, adroddiad GSR rhif 61/2018.

a 2²⁰ o'r Cynnig fod mwyafrif helaeth y rhieni a gymerodd ran yn yr arolwg (94 y cant ar gyfer blwyddyn 1 ac 89 y cant ar gyfer blwyddyn 2) wedi defnyddio gofal plant ffurfiol o'r blaen.

- 5.10 O blith y rhieni hyn a oedd yn defnyddio gofal plant ffurfiol cyn manteisio ar y Cynnig, roedd 40 y cant wedi cynyddu nifer yr oriau yr oeddent yn eu defnyddio ar ôl iddynt ddechrau manteisio ar y Cynnig. Ar gyfartaledd roedd y rhieni hyn yn defnyddio 10 awr yn fwy o ofal plant. Mae hyn yn awgrymu, er bod y rhan fwyaf o rieni yn defnyddio gofal plant ffurfiol cyn manteisio ar y Cynnig, roedd modd i lawer gynyddu'r oriau yr oeddent yn eu defnyddio oherwydd y Cynnig. Gostyngodd nifer cyfartalog yr oriau o ofal anffurfiol - o gyfartaledd o ychydig yn llai nag 11 awr lle roedd y plentyn yn cael gofal gan deulu a ffrindiau cyn manteisio ar y Cynnig, i gyfartaledd o ychydig dros 7 awr yr wythnos tra roeddent yn manteisio ar y Cynnig.
- 5.11 Yn absenoldeb y Cynnig, nododd hanner y rhieni a ymatebodd i'r arolwg y byddent yn defnyddio'r un nifer o oriau o ofal plant ffurfiol; a nododd 32 y cant o'r ymatebwyr i'r arolwg y byddent wedi defnyddio llai o oriau o ofal plant ffurfiol heb y Cynnig. Byddai nifer fach wedi manteisio ar fwy o oriau ffurfiol ac nid oedd llawer yn gwybod. Gwnaeth rhai rhieni sylwadau pellach i egluro eu hatebion ac esboniodd llawer o rieni nad yw cost gofal plant yn gynaliadwy yn ariannol iddynt felly byddai'n rhaid iddynt ddibynnu ar deulu a/neu ffrindiau i ofalu am eu plentyn er mwyn eu galluogi i weithio. Nododd rhieni eraill, o bwysu a mesur cost gofal plant a faint yr oeddent yn ei ennill, na fyddai'n werth gweithio pe bai'n golygu bod angen iddynt dalu am ofal plant ffurfiol oherwydd byddai'n ofynnol iddynt ddefnyddio cyfran sylweddol o'u cyflog i dalu am y gofal plant.
- 'Fyddwn i ddim yn defnyddio gofal plant ffurfiol oherwydd ei fod mor ddud.
- Byddai angen imi roi'r gorau i weithio yn hytrach na thalu am ofal plant oherwydd ni fyddai'n werth y drafferth.' (Ymatebydd i arolwg rhieni y Cynnig).
- 5.12 Esboniodd rhai rhieni hefyd y byddai eu trefniadau gweithio'n wahanol pe na bai'r Cynnig ar gael, er enghraifft. Byddai'n rhaid iddynt leihau nifer yr oriau yr oeddent yn eu gweithio; rhoi'r gorau i weithio'n gyfan gwbl; neu ni fyddent wedi gallu dechrau gweithio yn y lle cyntaf.

²⁰ Glyn, E., Harries, S., Lane, J., Lewis, S. (2019) [Gwerthuso Gweithredu Cynnar Cynnig Gofal Plant Cymru: yr ail flwyddyn](#). Caerdydd: Llywodraeth Cymru, adroddiad GSR rhif 57/2019.

'Byddwn wedi ystyried peidio â gweithio neu weithio llai o oriau. Ni fyddem wedi gallu fforddio'r costau gofal plant. ' (Ymatebydd i arolwg rhieni y Cynnig).

'Na gan na fyddwn yn gallu ei fforddio - mae'r cynllun hwn yn ardderchog i gadw rhieni mewn gwaith a sicrhau eu bod yn gallu gweithio.' (Ymatebydd i arolwg rhieni y Cynnig).

'Mae'n debyg y byddwn wedi gorfod defnyddio'r un nifer o oriau, fodd bynnag, gan y byddwn wedi gorfod talu amdanyn nhw fy hun yna byddai ansawdd ein bywyd fel teulu wedi dioddef yn aruthrol. Roeddem yn ddiolchgar iawn am y cynllun.' (Ymatebydd i arolwg rhieni y Cynnig).

- 5.13 Awgryma'r canfyddiadau hyn fod gallu manteisio ar y Cynnig wedi caniatáu i rieni weithio mwy o oriau ac, mewn rhai achosion, i weithio o gwbl. Trafodir effaith y Cynnig ar gyfleoedd gwaith a hyfforddiant rhieni ymhellach yn adran 5.19.

Cyfleoedd Gwaith / Hyfforddiant

- 5.14 Drwy sicrhau bod costau gofal plant yn llai o rwstr i gyflogaeth, nod y Cynnig yw gwella rhagolygon cyflogadwyedd rhieni nawr ac yn y dyfodol. Archwiliodd y gwerthusiad, felly, i ba raddau y gwnaeth y Cynnig wahaniaeth i gyfleoedd cyflogaeth a hyfforddiant rhieni. Mae'r adran hon yn edrych ar yr effeithiau hyn.
- 5.15 Gofynnwyd i rieni fel rhan o'r arolwg ar-lein a oeddent hwy a/neu eu partner (os yn berthnasol) yn gweithio yr un nifer o oriau tra roeddent yn manteisio ar y Cynnig o'i gymharu â chyn hynny. Dywedodd mwyafrif yr ymatebwyr eu bod nhw (81 y cant) neu eu partner (93 y cant) yn gweithio'r un nifer o oriau ag yr oeddent o'r blaen. Mae'r canfyddiadau hyn yn gyson â gwerthusiadau blaenorol o flynyddoedd 1 a 2, a ganfu hefyd fod oriau gwaith rhieni yn weddol gyson cyn ac ar ôl manteisio ar y Cynnig. Dywedodd lleiafrif o rieni eu bod nhw (13 y cant) neu eu partner (5 y cant) wedi cynyddu eu horiau ar ôl iddynt ddechrau manteisio ar y Cynnig.
- 5.16 Nododd nifer bach o rieni nad oeddent yn gweithio cyn manteisio ar y Cynnig (2 y cant - 38 o ymatebwyr). Fodd bynnag, nid yw'n bosibl dod i gasgliad ar sail hyn, ynghylch ai dyma'r unig rieni a oedd wedi dechrau gweithio'n ddiweddar, ar ôl bod yn ddi-waith o'r blaen cyn manteisio ar y Cynnig. Efallai fod rhai rhieni wedi nodi eu bod yn gweithio cyn manteisio ar y Cynnig er eu bod efallai wedi bod yn ddi-waith ychydig cyn hynny. Nid yw'n bosibl dod i gasgliad ar sail hyn ynghylch i ba raddau

yr oedd y ffaith bod y Cynnig ar gael yn eu hannog neu eu galluogi i gael gwaith. Felly, efallai y bydd angen rhagor o ymchwil i adolygu i ba raddau y mae'r Cynnig yn cymell neu'n galluogi rhieni di-waith i gael gwaith cyflogedig.

- 5.17 Fodd bynnag, cynigiodd rhieni a wnaeth sylwadau ansoddol i'r arolwg rywfaint o ddealltwriaeth ac esboniad ynghylch pa mor allweddol oedd y Cynnig o ran eu galluogi nhw, neu eu partner, i ddechrau gweithio, i barhau i weithio neu i gynyddu eu horiau gwaith.

'Mae fy ngŵr a minnau'n gweithio'n llawnamser ac roeddem yn dibynnu ar wyliau i ofalu am fy mab. Mae fy rhieni hefyd yn gweithio'n llawnamser ac roedden nhw hefyd yn defnyddio gwyliau i helpu i ofalu am fy mab, mae'r oriau gofal plant am ddim wedi ein helpu i allu fforddio aros yn y gwaith yn llawnamser! ' (Ymatebydd i arolwg rhieni y Cynnig).

'Fyddwn i ddim wedi gallu gweithio heb y Cynnig Gofal Plant. Dechreuais weithio mewn swydd llawnamser oherwydd rhoddodd y Cynnig hwn y cymorth yr oedd ei angen arnaf ar gyfer fy mhlentyn. Hebdo fyddwn i ddim wedi gallu cymryd y swydd.' (Ymatebydd i arolwg rhieni y Cynnig).

- 5.18 Gofynnwyd i'r rhai a ymatebodd i'r arolwg a oeddent yn teimlo bod manteisio ar y Cynnig yn rhoi mwy o hyblygrwydd iddynt o ran y ffordd yr oeddent yn gweithio. Roedd dros hanner y rhai a ymatebodd i'r arolwg (56 y cant) o'r farn bod y Cynnig wedi cynyddu eu hyblygrwydd o ran y ffordd yr oeddent yn gweithio - cyfran debyg o ymatebion i'r rhai a gymerodd ran yn yr arolwg ar gyfer y gwerthusiad o'r ail flwyddyn. Ymhelaethodd rhai rhieni ar eu hateb. Er enghraifft, esboniodd rhai rhieni eu bod yn gallu cynyddu'r oriau yr oeddent yn eu gweithio, a oedd yn cynnwys symud o weithio'n rhan-amser i weithio'n llawnamser; esboniodd eraill eu bod yn gallu gweithio oriau ychwanegol yn ôl yr angen, a oedd yn arbennig o ddefnyddiol pan oedd yn ofynnol iddynt weithio goramser yn ystod cyfnod prysur.

'Fe wnaeth ganiatáu imi fynd yn ôl i weithio (dechrau'n rhan amser, bellach yn llawnamser) a fyddwn i ddim wedi gallu gwneud hynny heb y Cynnig! Diolch!!' (Ymatebydd i arolwg rhieni y Cynnig).

- 5.19 Roedd rhai rhieni o'r farn bod y cyfle hwn i gynyddu eu horiau gwaith neu i weithio mwy o oriau yn ôl yr angen yn eu galluogi i wella eu perthnasoedd gwaith gan eu bod bellach ar gael i'w cyflogwr am fwy o amser yn ystod oriau busnes. Fe wnaeth

hyn, yn ei dro, wneud i'r rhieni hyn deimlo'n fwy diogel yn eu swyddi gan eu bod yn teimlo bod eu cyflogwr yn eu gwerthfawrogi'n fwy.

'Roeddwn yn gallu canolbwyntio a rhoi fy amser i'm cyflogwr pan oedd ei angen arno yn lle gorfod gorffen oherwydd gofal plant.' (Ymatebydd i arolwg rhieni y Cynnig).

'Roeddwn yn gallu gweithio mwy o oriau heb boeni am gydbwyso fy sefyllfa ariannol. Roedd y Cynnig Gofal Plant yn anhygoel, roedd yn caniatáu imi gael fy ystyried yn aelod gwerthfawr o staff yn hytrach na gweithiwr gwasaid gyda phlant. ' (Ymatebydd i arolwg rhieni y Cynnig).

- 5.20 Oherwydd eu bod ar gael i weithio mwy o oriau, nododd rhai rhieni fod hyn wedi helpu i ddatblygu eu gyrfa ymhellach; drwy gael dyrchafiad gyda'u cyflogwr presennol; drwy gael swydd uwch gyda chyflogwr newydd; neu drwy eu galluogi i ystyried derbyn swydd ymhellach i ffwrdd o'r lle roeddent yn byw gan y byddent yn gallu fforddio cymudo oherwydd bod eu sefyllfa ariannol wedi gwella.

'Llwyddais i symud ymlaen yn fy ngyrfa a gwneud cais am swydd reoli gan gynyddu fy oriau bob wythnos. Heb gymorth drwy'r Cynnig, fyddwn i ddim wedi ystyried hyn oherwydd costau ychwanegol gofal plant yn sgil cynyddu fy oriau. Fe newidiodd fy sefyllfa'n llwyr a chaniatáu imi wneud rhywbeth pwysig i mi a'm gyrfa.' (Ymatebydd i arolwg rhieni y Cynnig).

'Roeddwn yn gallu cymryd swyddi ble roedd angen cymudo gan fod gen i arian i dalu am hynny. Cyn y Cynnig Gofal Plant roeddwn yn gyfyngedig i nifer fach o brifysgolion yn fy ardal. Fe wnaeth y cymorth ariannol ar gyfer gofal plant gynyddu fy nghyfleoedd gwaith a gwneud fy ngyrfa yn hyfyw.' (Ymatebydd i arolwg rhieni y Cynnig).

'Roeddwn yn gallu ymgeisio am swyddi ymhellach i ffwrdd. Roedd y cyflog yr un fath, ond fe wnaeth wella fy ngyrfa a'm CV gan gynyddu fy mhotensial i ennill cyflog yn ddiweddarach ' (Ymatebydd i arolwg rhieni y Cynnig).

- 5.21 Esboniodd y rhieni hefyd fod y Cynnig yn caniatáu iddynt fod yn fwy hyblyg o ran eu patrymau gwaith, er enghraifft cywasgu'r oriau roeddent yn eu gweithio er mwyn gweithio llai o ddyddiau. Neu, i'r gwrthwyneb, lledaenu'r oriau yr oeddent yn eu gweithio dros ragor o ddyddiau. Mewn llawer o achosion, i'r rhieni hyn, mae cael yr hyblygrwydd hwn i newid eu patrymau gwaith yn eu galluogi i dreulio mwy o amser gwerthfawr gyda'u teulu.

'Roedd yn golygu y gallwn weithio sifftiau byrrach, felly doeddwn i ddim yn gweithio oriau anghymdeithasol. Cyn hynny roeddwn i'n gweithio sifftiau 12 awr er mwyn ennill cyflog drwy weithio llai o ddiwrnodau. Nawr gallaf weithio mwy o ddiwrnodau ond dim ond 8 awr y dydd felly rydw i adref erbyn amser te a gallaf fynd â nhw i'r ysgol/meithrinfa.' (Ymatebydd i arolwg rhieni y Cynnig).

I rieni eraill, roedd cael mwy o hyblygrwydd gyda'u horiau gwaith yn golygu y gallent weithio mwy o oriau yn yr wythnos ac yn ystod y dydd yn hytrach na gorfod gweithio'r oriau hyn gyda'r nos ac/neu ar benwythnosau, fel yr oeddent wedi bod yn ei wneud o'r blaen.

'Cyn cael y Cynnig Gofal Plant roeddwn yn gweithio bob penwythnos er mwyn gallu gofalu am fy mhientyn yn ystod yr wythnos. Roedd hyn yn golygu nad oedden ni byth yn cael diwrnod gyda'n gilydd fel teulu. Roedd y diwrnod ychwanegol yn y feithrinfa yn golygu ein bod yn gallu cael 1 diwrnod gyda'n gilydd fel teulu ar y penwythnos.' (Ymatebydd i arolwg rhieni y Cynnig).

- 5.22 Mewn rhai achosion, roedd cael mwy o hyblygrwydd gyda'u horiau gwaith yn golygu y gallai rhieni weithio oriau tebyg i'w partner yn hytrach nag oriau gwahanol er mwyn galluogi un rhiant i ofalu am eu plentyn. Roedd hyn yn galluogi'r teulu i dreulio mwy o amser gwerthfawr gyda'i gilydd.

'Roeddem yn gallu gweithio ar yr un pryd gan fod y plant yn y feithrinfa a'r ysgol yn llawnamser, ond cyn hynny roedd yn rhaid inni sicrhau bod 1 ohonom gartref bob amser.' (Ymatebydd i arolwg rhieni y Cynnig).

- 5.23 I rieni a oedd wedi bod yn dibynnu ar aelodau'r teulu i ofalu am eu plant cyn iddynt allu manteisio ar y Cynnig, roedd y Cynnig wedi lleddfu'r pwysau hwn ar aelodau'r teulu. Mae hefyd wedi lleddfu'r pwysau ar rieni oherwydd nad oedd yn rhaid iddynt boeni am drefnu i aelodau'r teulu ofalu am eu plant mor aml, os o gwbl. At hynny, nododd rhieni ostyngiad cyffredinol mewn lefelau straen gan nad oeddent bellach yn gorfod dod o hyd i atebion i broblemau gofal plant. Mewn rhai achosion, roedd hyn yn caniatáu iddynt ganolbwyntio mwy ar eu gwaith, gan eu galluogi i gynyddu eu cynhyrchiant yn y gwaith.

'Doeddwn i ddim yn poeni am arian nac yn ceisio meddwl am ffyrdd gwahanol o gael gafael ar ofal plant. Llawer llai o straen.' (Ymatebydd i arolwg rhieni y Cynnig).

'Tawelwch meddwl o ran gallu fforddio gofal plant, felly roeddwn i'n teimlo llai o straen ac yn fwy cynhyrchiol.' (Ymatebydd i arolwg rhieni y Cynnig).

5.24 Gofynnwyd i'r rhai a ymatebodd i'r arolwg hefyd a oeddent yn teimlo bod manteisio ar y Cynnig yn gwella eu cyfleoedd ar gyfer hyfforddiant yn y gwaith a gweithgareddau dysgu a datblygu eraill. Dywedodd ychydig dros ddwy ran o bump (42 y cant) o'r rhieni a ymatebodd fod y Cynnig wedi gwella'r cyfleoedd hyn, o'i gymharu ag ychydig llai na hanner (48 y cant) a ddywedodd nad oedd manteisio ar y Cynnig wedi helpu i wella eu cyfleoedd hyfforddi neu ddatblygu.

5.25 Esboniodd y rhieni fod manteisio ar y Cynnig yn rhoi mwy o amser iddynt ymroi i'w gwaith, a oedd o ganlyniad yn cyflwyno cyfleoedd i gael mynediad at hyfforddiant a datblygiad, megis mynychu sesiynau hyfforddi, ymgymryd â chymwysterau a derbyn mwy o gyfrifoldebau yn y gwaith.

'Roeddwn yn gallu mynd i bethau y tu allan i'm horiau gwaith arferol lle y byddwn fel arall wedi bod yn gofalu am fy mhlentyn.' (Ymatebydd i arolwg rhieni y Cynnig).

'Roeddwn i'n cwblhau ILM lefel 5 drwy'r gwaith a rhoddodd y diwrnod ychwanegol yr oedd fy mab yn y feithrinfa yr amser imi gwblhau fy aseiniadau. Roeddwn hefyd yn gallu mynd i'r gwaith ar wahanol ddiwrnodau pe bai angen er mwyn cael hyfforddiant a mynychu cyfarfodydd pwysig.' (Ymatebydd i arolwg rhieni y Cynnig).

'Mae cael fy ngwerthfawrogi wedi rhoi cyfle i mi ddechrau astudio ar gyfer gradd yn ogystal â chael mwy o gyfrifoldebau yn y gwaith.' (Ymatebydd i arolwg rhieni y Cynnig).

Incwm yr aelwyd ac arian gwario

5.26 Gofynnwyd i rieni, fel rhan o'r arolwg ar-lein, a oedd manteisio ar y Cynnig wedi rhoi'r potensial iddynt gynyddu eu henillion. Dywedodd hanner (50 y cant) y rhieni a ymatebodd i'r cwestiwn hwn fod y Cynnig wedi rhoi'r potensial iddynt gynyddu eu henillion.

5.27 Esboniodd rhieni fod manteisio ar y Cynnig wedi arwain at ostyngiad yn eu costau gofal plant neu'n golygu eu bod yn gallu gweithio mwy o oriau, gan gynyddu eu hincwm, oherwydd bod y Cynnig yn gwneud eu trefniadau gofal plant yn haws.

'Fe wnaeth fy atal rhag cronni dyled ar gardiau credyd yr oeddwn yn eu defnyddio i dalu am ofal plant'

'Byddem wedi bod angen y gofal plant beth bynnag oherwydd oriau gwaith, ond roedd yn golygu bod ein bil gofal plant wedi lleihau'n sylweddol yn ystod y cyfnod yr oeddem yn ei ddefnyddio.' (Ymatebydd i arolwg rhieni y Cynnig).

'Roeddwn yn gallu gweithio diwrnod ychwanegol. Roedd arian yn dynn iawn cyn hynny gan fod yn rhaid imi dalu am ofal plant i ddau. Roedd hyn yn fwy na fy nghyflog dyddiol! ' (Ymatebydd i arolwg rhieni y Cynnig).

'Llwyddais i leihau faint o dalebau gofal plant yr oedd angen imi eu prynu, ac felly roeddwn yn mynd â mwy o gyflog adref (fodd bynnag, ni wnaeth fy nghyflog newid.)' (Ymatebydd arolwg rhieni'r Cynnig).

- 5.28 At hynny, roedd cael y cynnydd hwn mewn incwm yn galluogi rhieni i allu fforddio prynu pethau a oedd yn gwella ansawdd eu bywyd.

'Oherwydd ein bod yn gwario llai ar ofal plant, roeddem yn gallu cynilo mwy.' (Ymatebydd i arolwg rhieni y Cynnig).

'Rydyn ni nawr yn gallu fforddio rhedeg 2 gar er mwyn caniatáu imi weithio mwy a gollwng/casglu'r plant yn haws ac yn gyflymach.' (Ymatebydd i arolwg rhieni y Cynnig).

'Roedd y Cynnig hwn yn help mawr i ni fel teulu, gan nad oes gennym deulu sy'n byw'n agos a allai gynnig gofal plant am ddim e.e. neiniau a theidiau. Roedd yn caniatáu inni fynd ar deithiau ar benwythnosau ac ati fel teulu oherwydd roedd gennym fwy o arian sbâr bob mis yn lle gorfod talu £700 am ofal llawnamser bob mis fel yr oeddem yn ei wneud cyn y Cynnig.' (Wedi'i gyfieithu o'r Gymraeg) (Ymatebydd arolwg rhieni'r Cynnig).

- 5.29 Crynhodd un rhiant pa mor bwysig oedd y Cynnig o ran ei galluogi i ddechrau gweithio a chael incwm, gan wella ei hiechyd meddwl.

'Es i o fod yn fam a oedd yn aros gartref heb ddim incwm personol, yn teimlo'n unig iawn ac yn isel fy ysbryd, i weithio mewn swydd llawnamser yr wyf yn gwirioni arni. Mae cael fy incwm fy hun wedi caniatáu imi dalu dyledion a darparu pethau hanfodol i'r plant, mae dychwelyd i'r gwaith a chael rheolaeth dros fy sefyllfa ariannol unwaith eto wedi gwneud rhyfeddodau i'm hiechyd meddwl. ' (Ymatebydd i arolwg rhieni y Cynnig).

Darpariaeth cyfrwng Cymraeg a ariennir gan y Cynnig

- 5.30 Lle mae iaith y lleoliad wedi'i nodi yn y data monitro tymhorol, ar gyfartaledd, roedd 30 y cant o'r plant a gefnogwyd gan y Cynnig yn cael darpariaeth gofal plant cyfrwng Cymraeg, rhwng mis Medi 2019 a mis Mawrth 2020, gyda 10 y cant arall yn cael gofal plant dwyieithog. Fodd bynnag, mae angen bod yn ofalus wrth ddehongli'r ffigur hwn gan fod y wybodaeth am iaith lleoliadau ond ar gael ar gyfer ychydig dros hanner (55 y cant) y lleoliadau.
- 5.31 Gofynnodd yr arolwg i rieni a oeddent eisiau cael darpariaeth cyfrwng Cymraeg neu ddwyieithog ar gyfer yr oriau a ariennir, ac a oedd yn bosibl iddynt gael hynny. Roedd ychydig dros chwarter y rhieni eisiau darpariaeth gofal plant cyfrwng Cymraeg a/neu ddwyieithog (28 y cant). O blith y rhieni hyn, roedd y mwyafrif llethol yn gallu cael ar y ddarpariaeth hon (roedd 93 y cant o'r rhai a oedd am gael darpariaeth cyfrwng Cymraeg a 92 y cant o'r rhai a oedd am gael darpariaeth ddwyieithog yn gallu gwneud hynny). Mae hyn yn awgrymu, yn gyffredinol, bod y cyflenwad o ddarpariaeth gofal plant cyfrwng Cymraeg a dwyieithog wedi bodloni'r galw am y ddarpariaeth hon gan y mwyafrif o rieni a fanteisiodd ar y Cynnig.
- 5.32 Dim ond 32 o rieni (dau y cant) a nododd eu bod eisiau darpariaeth cyfrwng Cymraeg ond nad oeddent yn gallu cael gafael ar ddarpariaeth o'r fath. Roedd sylwadau pellach gan rieni yn egluro eu hatebion yn awgrymu sawl rheswm pam nad oedd y rhieni hyn yn gallu cael y ddarpariaeth Gymraeg yr oeddent ei eisiau. Y rhesymau oedd bod prinder cyffredinol o leoliadau gofal plant cyfrwng Cymraeg yn eu hardal leol; diffyg darpariaeth gofal plant cofleidiol cyfrwng Cymraeg yn lleol i'r ddarpariaeth FPN cyfrwng Cymraeg yr oedd eu plentyn hefyd yn ei mynychu; neu nid oedd yr oriau a gynigiwyd gan y lleoliadau gofal plant Cymraeg lleol yn addas ar gyfer anghenion y rhieni. Roedd y mater olaf yn tueddu i fod yn wir os oedd angen gofal plant llawnamser ar rieni ond nad oedd unrhyw leoliadau gofal dydd llawn cyfrwng Cymraeg yn yr ardal, dim ond Cylch Meithrin a oedd yn cynnig gofal sesiynol. Noder, o blith y 32 o rieni a ddywedodd eu bod am gael mynediad at ddarpariaeth Gymraeg ond nad oeddent yn gallu gwneud hynny, dywedodd 7 rhiant eu bod yn gallu cael darpariaeth ddwyieithog. Mae Llywodraeth Cymru yn darparu

buddsoddiad ychwanegol sylweddol i gryfhau darpariaeth gofal plant cyfrwng Cymraeg a allai ddatrys y mater hwn yn y blynyddoedd i ddod.²¹

Mynediad at ofal plant rhwng mis Mawrth a mis Awst 2020

- 5.33 Fel y nodwyd uchod, ni weithredodd y Cynnig yn ôl yr arfer rhwng mis Mawrth a mis Awst 2020. Yn ystod y cyfnod hwn roedd rhai rhieni a gyflogwyd mewn swyddi gweithwyr hanfodol yn gymwys i gael gofal plant a ariennir a gefnogwyd gan y Cynllun Cymorth Gofal Plant drwy gyfnod y Coronafeirws (C-CAS), ac felly hefyd blant agored i niwed. Fodd bynnag, nid oedd rhieni a oedd wedi bod yn manteisio ar ofal plant a ariennir drwy'r Cynnig hyd at fis Mawrth 2020 ond nad oeddent yn cael eu hystyried yn weithwyr hanfodol neu nad ystyriwyd bod eu plentyn yn agored i niwed, yn gallu manteisio ar ofal plant a ariennir rhwng mis Mawrth a mis Mehefin 2020 oherwydd bod gofal plant ar gau i bawb heblaw gweithwyr hanfodol a phlant agored i niwed.
- 5.34 Gofynnwyd i'r rhieni a gymerodd ran yn yr arolwg, a oedd wedi bod yn manteisio ar y Cynnig tan fis Mawrth 2020, a oeddent hefyd wedi manteisio ar unrhyw fath o ofal plant a ariennir gan Lywodraeth Cymru rhwng mis Ebrill a mis Awst 2020. Nododd ychydig dros 15 y cant eu bod wedi bod yn gymwys ar gyfer C-CAS ac i lawer o'r rhieni hyn roedd parhad gofal plant a ariennir a'r newid o'r Cynnig Gofal Plant i C-CAS yn syml - gweler hefyd adroddiad gwerthuso C-CAS. Nododd pedwar y cant arall o'r ymatebwyr eu bod wedi cael gofal plant a ariennir yn ystod y cyfnod hwn ond nad oeddent yn siŵr beth oedd yr enw arno.
- 5.35 Nododd ychydig dros draean (34.6 y cant) eu bod wedi manteisio ar y Cynnig yn ystod haf 2020, ac roedd y mwyafrif o'r rhain wedi manteisio ar y Cynnig ar ôl 22 Mehefin, pan allai rhieni cymwys a oedd wedi manteisio ar y Cynnig cyn 31 Mawrth ddychwelyd i'w lleoliad gofal plant pe bai wedi ailagor. Nododd ychydig yn llai na hanner yr ymatebwyr (49.5 y cant) na chawsant ragor o ofal plant a ariennir ar ôl mis Mawrth 2020. Cymysg oedd yr adborth gan rieni. Dywedodd y mwyafrif eu bod wedi gofalu am eu plant eu hunain tra roeddent yn gweithio gartref. Nododd rhai nad oeddent yn wynebu unrhyw heriau gofal plant ychwanegol yn ystod y cyfnod hwn gan eu bod ar ffyrlo (ar y Cynllun Cadw Swydd drwy gyfnod y Coronafeirws) neu, mewn nifer fach o achosion, wedi cael eu diswyddo. Nododd ambell

²¹ Am fanylion gweler [Cymraeg 2050: Miliwn o siaradwyr adroddiad blynyddol 2019 i 2020](#), tudalen 8.

ymatebydd, fodd bynnag, fod y diffyg gofal plant a oedd ar gael rhwng mis Ebrill a mis Awst 2020 wedi tarfu'n sylweddol ar eu bywyd gwaith. Ymhlith yr enghreifftiau roedd rhieni hunangyflogedig a oedd yn ei chael hi'n anodd cynnal eu busnes a gofalu am eu plant gartref ac un rhiant a oedd yn gorfod cwtogi ei oriau gwaith i weithio'n rhan-amser oherwydd cyfrifoldebau gofal plant.

6. Casgliadau ac Argymhellion

- 6.1 Mae'r bennod olaf hon yn dwyn ynghyd yr hyn a ddysgwyd o'r ffordd y gweithredwyd y Cynnig yn ystod y cyfnod o fis Medi 2019 i fis Mawrth 2020 a'i berfformiad yn erbyn yr amcanion a'r canlyniadau arfaethedig. Mae'r bennod hefyd yn dwyn ynghyd ganfyddiadau'r gwerthusiad ynghylch yr effaith a gafodd COVID-19 ac atal y Cynnig dros dro yn sgil hynny, ar awdurdodau lleol yn ogystal â darparwyr gofal plant a rhieni a gymerodd ran yn y Cynnig.

Casgliadau cyffredinol

- 6.2 Cafodd y pandemig COVID-19 gryn effaith ar ddarparu'r Cynnig a'r nifer a fanteisiodd arno yn ystod 2020. Yn sgil addasiadau i'r ffordd y darparwyd y Cynnig yn ystod 2020, cyfyngwyd ar yr hyn y gellid ei adolygu yn y gwerthusiad eleni. Ailgyfeiriwyd y rhan fwyaf o'r ffocws gwerthuso a'r adnoddau tuag at C-CAS a gyflwynwyd yn ystod y cyfnod pan gafodd y Cynnig ei atal dros dro (gweler hefyd y gwerthusiad o C-CAS).
- 6.3 O ganlyniad, nid yw'n bosibl defnyddio canfyddiadau'r gwerthusiad hwn i lunio cymariaethau â'r canfyddiadau a adroddwyd yn adroddiadau gwerthuso'r flwyddyn gyntaf a'r ail flwyddyn. Fodd bynnag, mae'r canfyddiadau'n cynnig cipolwg ar yr hyn a ddarparwyd yn ystod y cyfnod heriol hwn ac yn tynnu sylw at rai gwersi o hyn i lywio'r broses o ddarparu'r Cynnig yng Nghymru yn y dyfodol.

Cyfathrebu â rhieni a darparwyr

- 6.4 Mae'n ymddangos bod ymwybyddiaeth gyffredinol o'r Cynnig ymhlith rhieni cymwys wedi cynyddu'n raddol dros amser ac mae hyn yn cael ei adlewyrchu yn y cyfraddau a fanteisiodd arno yn ystod y cyfnod o fis Medi 2019 i fis Mawrth 2020 fel yr adroddwyd gan awdurdodau lleol. Fodd bynnag, erys rhai o'r heriau cyfathrebu a gofnodwyd mewn adroddiadau gwerthuso blaenorol y Cynnig Gofal Plant. Y brif her yw cyfathrebu gwybodaeth sy'n ymwneud â gwahanol rannau'r Cynnig, a'r oriau gofal plant a ariennir y mae gan blant cymwys yr hawl i'w cael mewn perthynas â'r oriau o ddarpariaeth FPN sydd ar gael i rieni.
- 6.5 Daeth adroddiad gwerthuso blwyddyn 2 i'r casgliad 'nid lefel y galw nac argaeledd cyflenwad yw'r brif her sy'n ymwneud â'r ddarpariaeth yn ystod y gwyliau, ond lefel y

ddealltwriaeth ac ymwybyddiaeth ymhlith rhieni, ynghyd â rhai darparwyr, ynghylch nifer yr wythnosau o ddarpariaeth y mae hawl gan blant cymwys iddynt'. Nododd llawer o'r awdurdodau lleol eu bod wedi gwneud mwy o ymdrechion i ddarparu gwybodaeth bellach i rieni am y gofal plant a ariennir sydd ar gael yn ystod gwyliau'r ysgol. Oherwydd i'r Cynnig gael ei atal dros dro dros wyliau'r Pasg a gwyliau'r haf, ni fu'n bosibl darganfod a yw hyn wedi arwain at unrhyw ostyngiad yn y dryswch a adroddwyd mewn blynyddoedd blaenorol. Fodd bynnag, nododd rhai awdurdodau lleol, yn eu profiad hwy, fod llawer o rieni a darparwyr yn debygol o barhau i fod yn ansicr ynghylch hawliau'r Cynnig yn ystod gwyliau ysgol. Mae hyn, yn eu barn nhw, oherwydd nad yw llawer o ddarparwyr a rhieni yn meddwl am hyn nes bod gwyliau'r haf ar eu gwarthau.

Argymhelliad 1 - Dylai awdurdodau lleol barhau i ddarparu'r wybodaeth ychwanegol a gynigiwyd eisoes i rieni a darparwyr sy'n ymwneud â chyfnodau gwyliau'r ysgol.

- 6.6 Mae canfyddiadau'r gwerthusiad hwn yn dangos bod rhieni cymwys yn parhau i fod yn ddryslyd ynghylch nifer yr oriau o ofal plant a ariennir y mae ganddynt hawl iddynt mewn perthynas â nifer yr oriau o FPN sydd ar gael iddynt yn eu hardal leol.

Argymhelliad 2 - Efallai y bydd angen i Lywodraeth Cymru adolygu ymhellach sut y mae'n codi ymwybyddiaeth rhieni o'r Cynnig er mwyn rhoi mwy o bwyslais ar y ffordd y mae dwy elfen y Cynnig yn cyd-fynd â'i gilydd.

Darparu'r Cynnig a'r nifer sy'n manteisio arno

- 6.7 Roedd y ffordd y darparwyd y Cynnig a'r nifer a fanteisiodd arno rhwng mis Medi 2019 a mis Mawrth 2020, ym marn cynrychiolwyr awdurdodau lleol a darparwyr gofal plant, yn unol â'r disgwyl. Nid adroddwyd unrhyw broblemau mawr nac annisgwyl ar gyfer y cyfnod hwn. Fodd bynnag, erys rhai o'r heriau o ran darparu'r Cynnig a nodwyd mewn adroddiadau gwerthuso blaenorol, megis asesu cymhwystra rhieni hunangyflogedig, yn enwedig y rhai sy'n cyflwyno cyfrifon cymhleth a/neu bortffolio cyflogaeth ac incwm fel tystiolaeth o gymhwystra.
- 6.8 Fodd bynnag, gwnaed cynnydd mewn perthynas â chefnogi rhai o'r heriau hyn gan gynnwys gweithdy gan CThEM a drefnwyd gan Lywodraeth Cymru ar gyfer cynrychiolwyr awdurdodau lleol. Mae cymorth o'r math hwn wedi cael ei groesawu

gan y mwyafrif o'r cynrychiolwyr awdurdodau lleol a gafodd eu cyfweld gyda rhai yn mynegi diddordeb mewn cael mwy o'r un math o beth yn y dyfodol.

Argymhelliad 3 - Dylai Llywodraeth Cymru ystyried cynnal rhagor o weithdai a/neu sesiynau tiwtorial ar-lein i gynorthwyo awdurdodau lleol i ddeall a phrosesu ceisiadau cymhleth ar gyfer y Cynnig gan rieni hunangyflogedig.

- 6.9 Erys rhai heriau hefyd i awdurdodau darparu mewn perthynas â dyrannu oriau gofal plant a ariennir i blant unigol yn seiliedig ar nifer wahanol o oriau FPN a ddarperir ar draws ardaloedd awdurdodau lleol. Fodd bynnag, nododd llawer o awdurdodau hefyd y gall y systemau gweinyddu sydd ar waith ganddynt bellach ddarparu ar gyfer yr amrywiannau hyn cyn belled â'u bod yn aros yn gyson o flwyddyn i flwyddyn.

Effaith y Cynnig ar rieni a darparwyr a gymerodd ran ynddo

- 6.10 Mae'r dystiolaeth a gasglwyd ar gyfer y gwerthusiad yn dangos bod y Cynnig hyd at fis Mawrth 2020 wedi parhau i wneud gwahaniaeth cadarnhaol i gyfleoedd gwaith a hyfforddiant y rhieni sy'n cymryd rhan ynddo. Mae'r Cynnig hefyd yn parhau i gefnogi incwm cartrefi yn gadarnhaol, ac i lawer o rieni, mae hyn yn gwneud gwahaniaeth mawr i'w bywyd teuluol.
- 6.11 Manteisiodd nifer fach o rieni a oedd gynt yn ddi-waith ar y Cynnig. Fodd bynnag, mae'n ansicr i ba raddau yr oedd y ffaith bod y Cynnig ar gael wedi galluogi neu annog y rhieni hyn i gael gwaith.

Argymhelliad 4 - Dylai Llywodraeth Cymru ystyried cynnal rhagor o ymchwil i adolygu i ba raddau y mae'r Cynnig yn ysgogi neu'n galluogi rhieni di-waith i gael gwaith cyflogedig.

- 6.12 Mae'r Cynnig hefyd yn darparu ffynhonnell werthfawr o incwm rheolaidd i'r darparwyr gofal plant sy'n cymryd rhan ynddo. Fodd bynnag, mae'r cyllid a delir i ddarparwyr yn aros ar yr un gyfradd ag yr oedd pan gyflwynwyd y Cynnig gyntaf yn 2017. Roedd adroddiad gwerthuso blwyddyn 2 yn cynnwys argymhelliad y '*dylid adolygu'r gyfradd ariannu bresennol a delir i ddarparwyr sy'n darparu gofal plant a ariennir gan y Cynnig yn y dyfodol agos, gyda'r nod o'i chynyddu o bosibl*'. Mae

galwadau i'r gyfradd gael ei hadolygu at i fyny wedi cynyddu ymhellach ymhlith darparwyr a rhanddeiliaid ehangach yr ymgynghorwyd â nhw yn ystod y gwerthusiad eleni. Disgwylir i adolygiad o'r gyfradd gael ei gyhoeddi gan Lywodraeth Cymru yn ddiweddarach yn 2021.

Argymhelliad 5 - Dylai Llywodraeth Cymru flaenoriaethu adolygu'r cyllid fesul awr a delir i ddarparwyr gyda'r bwriad o'i gynyddu o'r gyfradd o £4.50/awr a gafodd ei phennu yn 2017. Dylai Llywodraeth Cymru hefyd drefnu adolygiadau rheolaidd a chyfleu manylion yr adolygiadau a drefnwyd i'r sector gofal plant.

Gwersi a ddysgwyd drwy ddarparu C-CAS

- 6.13 Mae'r adran hon yn cymharu'r ffordd y cyflawnwyd C-CAS a'r ffordd y darparwyd y Cynnig yn ystod 2019 / 2020 ac yn ystyried a oes unrhyw wersi y gellid eu dysgu o hyn i lywio'r broses o ddarparu'r Cynnig yn y dyfodol. Mae'r casgliadau a gyflwynir yn y paragraffau isod yn seiliedig ar ganfyddiadau'r gwerthusiad o C-CAS, a gynhaliwyd ochr yn ochr â'r gwerthusiad hwn, yn ogystal â'r canfyddiadau a adroddwyd yn yr adrannau uchod o'r adroddiad hwn.
- 6.14 Darparodd awdurdodau lleol unigol y cynllun C-CAS mewn ffordd a oedd yn gweddu orau i anghenion lleol rhieni cymwys a darparwyr gofal plant. O ganlyniad, roedd gwahaniaethau sylweddol ar draws ardaloedd awdurdodau lleol yn y cyfraddau a dalwyd i ddarparwyr gofal plant er mwyn darparu'r gofal plant a ariennir. Ar y naill law, roedd hyn yn galluogi awdurdodau lleol i dalu darparwyr gofal plant ar lefel a oedd yn adlewyrchu cyfraddau lleol nodweddiadol a / neu'r hyn yr oeddent yn teimlo yr oedd ei angen ar ddarparwyr lleol i sicrhau bod darparu gofal plant a ariennir yn opsiwn masnachol hyfyw iddynt. Yn y rhan fwyaf o achosion, roedd y gyfradd hon yn uwch na'r gyfradd o £4.50 yr awr a dalwyd am ddarparu'r Cynnig ac roedd y darparwyr yn croesawu hynny. Ar y llaw arall, roedd talu cyfraddau gwahanol i wahanol ddarparwyr mewn gwahanol ardaloedd yn creu heriau gweinyddol i awdurdodau lleol a theimlad o annhegwch ymhlith rhai darparwyr a oedd yn gweithredu mewn awdurdodau cyfagos - gweler adroddiad gwerthuso C-CAS.

O ganlyniad, roedd cynrychiolwyr a darparwyr awdurdodau lleol yn croesawu symmlrwydd cyfradd gyllido unffurf y Cynnig; ond nodwyd hefyd fod cyfraddau cyllido amrywiol yn cyfrannu at yr angen cynyddol i adolygu a chynyddu'r gyfradd gyllido o'r

gyfradd gyfredol o £4.50 yr awr. Mae hefyd yn nodi bod manteision i dalu un gyfradd gyllido i'r holl ddarparwyr sy'n cymryd rhan, ar gyfer FPN yn ogystal â gofal plant a ariennir, ar adeg pan mae'r Cynnig yn bwriadu trosglwyddo i system weinyddol genedlaethol.

Prosesau - gwersi ar gyfer y gwasanaeth gweinyddol cenedlaethol newydd

- 6.15 Nodwyd mewn adroddiadau gwerthuso blaenorol ar y Cynnig Gofal Plant bod y gwahaniaethau yn y ddarpariaeth FPN sydd ar gael, ac felly'r amrywiad yn nifer yr oriau gofal plant a ariennir, ar draws awdurdodau lleol yn ddryslyd i rieni ac yn her weinyddol i ddarparwyr ac awdurdodau lleol. Roedd hwn yn bwynt a gafodd ei godi eto gan gynrychiolwyr awdurdodau lleol a darparwyr gofal plant yn ystod y gwerthusiad hwn. Daeth gwerthusiad blwyddyn 2 i'r casgliad, os am sicrhau bod y weledigaeth o ddull Gofal ac Addysg Plentyndod Cynnar integredig yn cael ei gwireddu,²² yna dylai Llywodraeth Cymru gymryd camau i symleiddio'r ffordd y darperir y Cynnig drwy safoni nifer yr oriau ar gyfer un elfen o'r Cynnig neu ar gyfer y ddwy elfen. Erys yr argymhelliad hwn, a byddai safoni oriau a chryfhau'r cyfathrebu ynghylch y cysylltiad rhwng FPN a gofal plant hefyd yn cefnogi trosglwyddiad mwy didrafferth i system weinyddu ganolog.

Argymhelliad 6 - Ochr yn ochr â'r gwaith parhaus o ddatblygu system weinyddu genedlaethol, dylai Llywodraeth Cymru ystyried adolygu ymhellach yr opsiynau ar gyfer safoni nifer yr oriau ar gyfer un elfen o'r Cynnig neu ar gyfer y ddwy elfen.

²² Cyhoeddodd Llywodraeth Cymru [ddatganiad ysgrifenedig yn esbonio lansiad dull gweithredu addysg a gofal plentyndod cynnar](#) ar 24 Hydref 2019.

Atodiad A: Canllawiau Pwnc

Defnyddiwyd y canllawiau pwnc hyn wrth gyfweld â thimau gofal plant awdurdodau lleol, partneriaid Cwlwm, rhanddeiliaid ehangach a darparwyr gofal plant.

Canllaw holi awdurdodau lleol

Bydd trafodaethau â chynrychiolwyr awdurdodau lleol yn cwmpasu'r prosesau sy'n gysylltiedig â sefydlu (yn achos C-CAS), gan gyflawni C-CAS a CCO. Bydd trafodaethau hefyd yn canolbwyntio ar yr effaith y mae cyflwyno'r gefnogaeth hon wedi'i chael ar amser ac adnoddau awdurdodau lleol a'r effaith y mae wedi'i chael ar rieni a darparwyr gofal plant sy'n cymryd rhan

Nodyn i'r cyfwelydd: nodyn atgoffa o gyflenwi ac ymgysylltu â'r Cynnig Gofal Plant: awdurdodau lleol:

1. Awdurdodau sy'n gweithredu'n annibynnol ar eraill - h.y. nid partner cyflenwi nac ymgysylltu ag unrhyw ALLau eraill - **Caerffili; Abertawe, Caerdydd, CNPT**
2. Cyflenwi awdurdodau lleol sy'n cefnogi 1 awdurdod ymgysylltu neu fwy - **Ynys Môn a Gwynedd [Conwy]; Blaenau Gwent [Torfaen]; Sir y Fflint [Wrecsam a Sir Ddinbych]; RhCT [Merthyr Tudful & Pen-y-bont ar Ogwr]; Casnewydd [Sir Fynwy a Dyffryn Morgannwg]; Ceredigion [Sir Gaerfyrddin, Powys a Sir Benfro]**
3. ALI Ymgysylltu yn unig **Pen-y-bont ar Ogwr; Sir Gaerfyrddin; Conwy; Sir Ddinbych; Merthyr Tudful; Sir Fynwy; Sir Benfro; Powys; Torfaen; Wrecsam; Bro Morgannwg**

Nodyn i'r cyfwelydd

- Byddai Awdurdodau Lleol sy'n gyfrifol am weinyddu'r CCO wedi gorfod parhau i wneud hynny ar gyfer darparwyr a oedd eisoes â phlant wedi cofrestru ar gyfer CCO am y cyfnod rhwng Mawrth a Mehefin 2020 - h.y. gweinyddu hyn yn ogystal â'r C-CAS.
- Ailgychwynwyd y CCO hefyd mewn fformat gostyngedig ym mis Mehefin 2020 - eto ochr yn ochr â'r C-CAS, felly mae angen ystyried hyn.

Nodyn i'r cyfwelydd: trosolwg o gyflenwi ac ymgysylltu C-CAS awdurdodau lleol:

Ar gyfer C-CAS - roedd y mwyafrif o ALLau yn gweithredu'n annibynnol mewn perthynas â darparu a thalu ymgysylltu. Yr eithriadau i hyn yw

- Gwynedd a Ceredigion a wnaeth taliadau ar ran yr Awdurdodau Ymgysylltu, ond cymeradwywyd ceisiadau am C-CAS gan yr ALLau unigol.
- Talodd Casnewydd ddarparwyr Casnewydd yn uniongyrchol am ddarparu C-CAS i blant a rhieni cymwys o Sir Fynwy

Bydd y drafodaeth hon yn canolbwyntio ar y Cynnig Gofal Plant a gyflwynwyd rhwng Medi 2019 ac Awst 2020 yn ogystal â'r C-CAS a gyflwynwyd rhwng Ebrill ac Awst 2020

Cynnig Gofal Plant

Proses

1. A allwch chi siarad â mi trwy'r broses Cynnig Gofal Plant o fis Medi 2019 ymlaen?

Awgrymiadau

- a. Beth oedd y lefel derbyn? - a oedd hyn yn cyfateb i'ch disgwyliad
 - b. Beth oedd y prif heriau?
 - c. Beth weithiodd yn arbennig o dda?
2. Sut wnaeth y broses o wirio cymhwysedd cyflogaeth rhieni (yn enwedig rhieni hunangyflogedig) weithio yn ystod y cyfnod hwn?
 - a. A oedd unrhyw heriau?
 - b. Os oedd, a oedd yr heriau yn debyg i'r rhai a brofwyd yn flaenorol?
 - c. A oedd unrhyw enghreifftiau lle gweithiodd pethau'n arbennig o dda?

Gwybodaeth

3. Roedd argymhellion gwerthusiad gofal plant 2019 yn cynnwys yr angen am ganllawiau gwybodaeth a chefnogaeth barhaus i awdurdodau lleol mewn perthynas â nodi a gwirio cymhwysedd cyflogaeth rhai rhieni hunangyflogedig. A dderbynioch chi unrhyw arweiniad a chefnogaeth mewn perthynas â hyn?
 4. Cynhaliodd LIC weithdy yng Nghaerdydd gyda Chyllid a Thollau EM ym mis Chwefror 2020 i gynorthwyo awdurdodau cyflenwi i asesu ceisiadau ac wedi darparu arweiniad manylach wedi hynny, a wnaeth hyn helpu?
 5. Yn ystod 2018 - 19 roedd rhai rhieni ddefnyddiodd y Cynnig Gofal Plant yn ansicr beth oedd ganddynt hawl iddo mewn perthynas â gofal plant wedi'i ariannu a gefnogir gan y Cynnig yn ystod gwyliau ysgol - a oedd hyn yn rhywbeth y gwnaethoch ganolbwyntio arno fel rhan o'ch cyfathrebu â rhieni o fis Medi 2019?
- A dderbynioch chi wybodaeth ac arweiniad yn ymwneud â sut y gellir neu y dylid defnyddio'r Grant Cymorth Ychwanegol? [Nodyn i gyfweilwyr - cyhoeddodd Llywodraeth Cymru ganllaw Grant Cymorth Ychwanegol ym mis Mawrth 2020 - yn brydlon os derbyniwyd hwn]. Os ydy, a yw hyn wedi cefnogi / newid y ffordd y mae'r grant yn cael ei ddefnyddio i gefnogi plant ag anghenion ychwanegol?

Dosbarthu

6. A wnaeth darparwyr gynnwys unrhyw daliadau dewisol a ffioedd atodol i blant yn eu lleoliad a gefnogir gan y Cynnig Gofal Plant (e.e. bwyd, costau cludo).
7. Ar gyfer ALLau sy'n gweithredu fel ALI cyflenwi ar gyfer meysydd eraill - sut oedd y berthynas waith rhyngoch chi a'r ALI ymgysylltu rydych chi'n ei gefnogi rhwng mis Medi a mis Mawrth. Beth weithiodd yn dda - beth oedd yn heriol?

8. Ar gyfer ALLau sy'n gweithredu fel ALLau ymgysylltu yn unig - sut oedd y berthynas waith rhyngoch chi a'r ALI gyflawni rhwng mis Medi a mis Mawrth. Beth weithiodd yn dda - beth oedd yn heriol?
- a. Os gwnaethoch weithredu'n fwy annibynnol wrth ddarparu C-CAS o'i gymharu â CCO, a oedd unrhyw fanteision / anfanteision i hyn?
9. A gododd unrhyw faterion allweddol eraill wrth gyflawni'r Cynnig Gofal Plant rhwng Medi a Mawrth? - ar ôl mis Mawrth hyd at fis Awst?

Cyflwyno'r Cynnig ar draws ffiniau

10. A oedd unrhyw heriau gweinyddol yn gysylltiedig â chyflwyno'r cynnig:
 - a. Ar draws ALLau Cymru
 - b. Ar draws Ffin Cymru yng nghaneddloedd eraill y DU
11. A ddaethoch ar draws achosion o rieni sy'n byw yn Lloegr eisiau cyrchu'r Cynnig Saesneg mewn lleoliadau Cymreig ond nad oeddent yn gallu (ac i'r gwrthwyneb)?

Capasiti yn y dyfodol

12. A yw'r cyfyngiadau a'r heriau sy'n gysylltiedig â COVID-19 wedi arwain at gau unrhyw leoliadau gofal plant yn barhaol? - os oes, rhwch enghreifftiau / manylion
 - a. Os oes, pa effaith y mae hyn yn debygol o gael ar allu cyffredinol y ddarpariaeth i gyflawni'r Cynnig Gofal Plant yn ystod 2020/21 a thu hwnt?
 - b. A yw hyn wedi effeithio ar unrhyw fath penodol o ddarpariaeth gofal plant yn fwy nag eraill - e.e. ADY neu ddarpariaeth Gymraeg?
 - c. A oes rhanbarthau penodol lle mae'r gallu i gyflawni'r Cynnig Gofal Plant yn broblem?

Pwyntiau dysgu

13. A oedd unrhyw bwyntiau dysgu allweddol yn ymwneud â chydlynu a chyflwyno'r Cynnig gofal plant a ddaeth i'r amlwg yn ystod y cyfnod hwn? A oes unrhyw beth y credwch y dylai Llywodraeth Cymru fod wedi'i wneud yn wahanol?
 - a. E.e. mewn perthynas ag ansawdd / priodoldeb cyfathrebu,
 - b. arweiniad,
 - c. prydlondeb taliadau,
 - ch. Gofynion ynglŷn â monitro ac ati

C-CAS

Nodyn i'r cyfweydd - amlinellwch bwrpas y cyfweiliad a gwiriwch fod y cyfweilai wedi derbyn ac yn fodlon â'r PN ac ati.

Proses

14. Esboniwch y broses o sefydlu'r C-CAS yn ôl ym mis Mawrth / Ebrill?

Awgrymiadau:

- Beth oedd y broses o sefydlu'r C-CAS yn ei olygu?
- Pa wybodaeth, arweiniad a chefnogaeth a gawsoch gan LIC a / neu bartneriaid eraill - a oedd hyn yn ddigonol? - faint o rybudd gawsoch chi cyn sefydlu'r rhaglen? Esboniwch eich ateb.
- Pa systemau oedd angen i chi eu rhoi ar waith i ddarparu ar gyfer / cyflwyno'r C-CAS?
 - a oedd y rhain yn wahanol i'r rhai a oedd eisoes ar waith ar gyfer y cynnig gofal plant?
 - Beth weithiodd yn dda - beth oedd yn heriol?
 - Pe bai systemau / ffyrdd newydd o weithio yn cael eu defnyddio, a fyddwch chi'n cadw neu'n addasu unrhyw un o'r rhain ar gyfer rhaglenni eraill, gan gynnwys ar gyfer y cynnig gofal plant - rhwch fanylion
- Sut gwnaethoch chi ymgysylltu â darparwyr ac ennill eu cyfranogiad yn y rhaglen? - a gafodd darparwyr penodol eu targedu neu a oedd y cyfle i ddarparu gofal plant a ariennir gan C-CAS yn agored i bob darparwr cofrestredig?
- Beth oedd ymateb cychwynnol darparwyr i C-CAS?
 - o A oedd llawer o ddarparwyr yn barod i aros ar agor?
 - o A oedd gan ddarparwyr bryderon ynghylch darparu gofal plant yn ystod y cyfnod clo - os felly beth oedd y rhain - sut yr aethpwyd i'r afael â hwy?
- A wnaethoch chi geisio amcangyfrif graddfa'r C-CAS sy'n ofynnol yn eich ardal chi?
 - Os felly, amlinellwch sut gwnaethoch chi amcangyfrif y capasiti sydd ei angen?
 - Sut gwnaethoch chi gyfateb i'r cyflenwad a'r galw ac a wnaeth y galw fod yn fwy na'r cyflenwad?
- Sut gwnaethoch chi hysbysu rhieni plant bregus o'r cynnig C-CAS?
- Pa drefniadau a roddwyd ar waith i alluogi plant agored i niwed i gael mynediad at C-CAS?
- A oedd gofal plant Dechrau'n Deg ar gael am yr holl amser, neu rywfaint ohono, pan gaewyd addysg ysgol oherwydd ei gloi?
 - Oedd trwy'r amser
 - Oedd peth o'r amser
 - Nag oedd
 - Ddim yn gwybod

- Os nad oedd gofal plant Dechrau'n Deg ar gael oherwydd y cyfnod clo:
 - Pam oedd hyn
 - A wnaethoch chi wneud teuluoedd nad oeddent yn gallu cyrchu gofal plant Dechrau'n Deg yn ymwybodol o C-CAS?
 - Do trwy'r amser
 - Do peth o'r amser
 - Naddo
- A oedd lleoliadau ysgol yn cynnig gofal i blant iau nag oedran ysgol statudol (5 oed) pan nad oedd addysg yn cael ei darparu oherwydd cloi?
 - Oedd, Pawb
 - Oedd, Rhai
 - Nag oedd
 - Ddim yn gwybod
- Os na, a wnaethoch chi ystyried hyn fel opsiwn i ddarparu gofal i alluogi gweithwyr hanfodol i fynd i'r gwaith? Esboniwrch yr ateb hwn

Darparu gwasanaeth (rhieni)

15. Beth oedd y meini prawf cymhwysedd i rieni gael mynediad i C-CAS? (awgrym - h.y. meini prawf mewn perthynas â gweithwyr hanfodol a rhieni plant sy'n agored i niwed) -
16. Sut y gwiriwyd cymhwysedd rhieni?
17. Sut gwnaeth rhieni gais am y C-CAS? Beth weithiodd yn dda a beth oedd yn heriol ynglŷn â'r broses ymgeisio?
- a. Sut oedd hyn yn cymharu â phroses ymgeisio'r Cynnig Gofal Plant?
- b. A oedd yn rhaid i rieni gofrestru / ailgofrestru bob tymor ysgol? - os oedd, esboniwrch unrhyw fuddion a / neu heriau sy'n gysylltiedig â hyn?
 [Er gwybodaeth i gyfwelwyr yn unig - byddwch yn ymwybodol, o dan y C-CAS, bod rhai ALLau wedi gofyn i rieni wneud cais bob pythefnos i sicrhau eu bod yn dal yn gymwys, a bod angen y gofal plant arnynt. Fe achosodd broblemau pan anghofiodd y rhiant adnewyddu ac yna nid oedd ganddyn nhw yswiriant]
- c. A oes unrhyw wersi y gellid eu dysgu o geisio am C-CAS a allai lywio dyluniad / gweithrediad proses debyg / symlach yn ystod rowndiau'r Cynnig Gofal Plant yn y dyfodol?
18. A oedd cap ar nifer yr oriau, cyfradd yr awr / dyddiol neu gostau eraill y gallai cynnig C-CAS eu hariannu / cefnogi?

19. A oedd unrhyw feysydd o anghenion gofal plant rhieni cymwys na ellid eu diwallu trwy'r C-CAS? Os felly ble / beth oedd y bylchau? e.e.
- a. Darpariaeth ADY
 - b. Darpariaeth iaith Gymraeg
 - c. Darpariaeth y tu allan i oriau gweithio
 - ch. Darpariaeth ar gyfer plant o'r tu allan i'r ardal
 - e. arall

Darparu gwasanaeth (darparwyr)

20. A gynigiodd unrhyw ddarparwyr ofal plant allgymorth i sefydliadau mawr sy'n cyflogi gweithwyr hanfodol? Os felly, rhwch ychydig o fanylion?

[nodyn i gyfwelwyr - seibiwyd cyllid CCO i ddarparwyr ar gyfer plant a oedd i fod i ddechrau ym mis Ebrill - ond parhaodd ar gyfer plant a gofrestrwyd cyn hyn er na allai'r plant hyn fod yn bresennol.]

21. Sut wnaethoch chi hysbysu darparwyr am oedi'r CCO i blant newydd?
- a. A oedd unrhyw heriau / materion yn gysylltiedig â hyn?
 - b. Beth oedd ymateb darparwyr i'r newidiadau hyn?
22. Sut gwnaethoch chi hysbysu darparwyr am gyflwyno'r C-CAS?
- a. Pa wybodaeth a / neu gefnogaeth wnaethoch chi ac eraill eu cynnig i ddarparwyr?
 - b. Beth oedd ymateb darparwyr i'r cynnig hwn?
23. Beth, os unrhyw beth, yr oedd angen i ddarparwyr ei wneud i gofrestru i ddarparu darpariaeth a ariennir gan C-CAS?
24. Ydych chi'n ymwybodol o unrhyw ddarparwyr sy'n methu / yn anfodlon darparu C-CAS? Os oes, esboniwch pam
- a. Pa fath o ddarparwyr oedd y rhain? - (e.e. gwarchodwyr plant / meithrinfeydd dydd yn bennaf)
 - b. A oedd y darparwyr hyn a oedd wedi bod yn darparu CCO hyd at y pwynt hwn?
25. A oedd digon o ddarpariaeth addas ar gael i ateb y galw a gynhyrchwyd gan C-CAS? - os na, ble oedd y prinder / ble oedd y bylchau?
26. A oedd unrhyw ddarparwyr nad oeddent yn darparu darpariaeth a ariannwyd gan y Cynnig Gofal Plant a ddarparodd ddarpariaeth a ariennir gan C-CAS?
- a. Os do - rhwch fanylion pellach yn ymwneud â sut y digwyddodd hyn.
27. Pa ffioedd darparwyr gofal plant a gwmpesir gan gyfradd ariannu C-CAS a gynigiwyd i ddarparwyr? - e.e. a oedd darparwyr yn cael eu cyfradd arferol yr awr

/ dydd neu a oedd yn gyfradd benodol a gynigiwyd i bob darparwr? - os cynigiwyd cyfradd benodol beth oedd hyn?

28. Sut gwnaeth darparwyr dynnu cyllid C-CAS i lawr - pa wybodaeth / tystiolaeth yr oedd angen iddynt ei gyflenwi er mwyn sbarduno taliad.

29. a dalwyd darparwyr:

- a. ymlaen llaw
- b. mewn ôl-ddyledion
- c. yn wythnosol
- ch. yn fisol

30. A ymgwymerwyd ag unrhyw weithgareddau eraill fel rhan o'r broses gyflawni?

- a. os do, beth oedd y rhain

31. Mewn perthynas â phroses gyflenwi C-CAS beth weithiodd yn dda / beth oedd yn heriol?

- a. A oes unrhyw wersi wedi'u dysgu o'r broses gyflenwi C-CAS a allai lywio'r broses o gyflawni'r CCO yn y dyfodol?

Nodyn - un o'r allbynnau a gynhyrchir o ganlyniad i drafodaethau ar brosesau cyflenwi fydd diagram sy'n crynhoi'r model cyflenwi C-CAS ar gyfer pob ALI.

Effaith (rhieni a phlant)

32. Yn eich barn chi - A gafodd C-CAS unrhyw effeithiau cadarnhaol neu negyddol ar rieni a phlant a gefnogwyd ganddo? Rhwch enghreifftiau lle bo hynny'n bosibl e.e.

- a. gallu gweithwyr hanfodol i barhau i weithio
- b. gallu rhieni plant sy'n agored i niwed i gael rhywfaint o seibiant / cael gafael ar gymorth arall.
- c. Lles plant iau - dan dri
- ch. Lles plant bregus

33. A welsoch chi gynydd yn y nifer sy'n derbyn gofal plant ffurfiol o ganlyniad i C-CAS?

34. A benderfynodd unrhyw rieni cymwys beidio â chymryd y cynnig C-CAS?

- a. Os felly - a ydych chi'n gwybod eu rhesymau dros hyn?

Effaith ar ddarparwyr

35. Ar wahân i'r newidiadau gofynnol o ganlyniad uniongyrchol i gamau gweithredu gofynnol COVID, pa effaith, os o gwbl, a gafodd C-CAS ar ddarparwyr a gyflwynodd y cynnig o ran:

- a. Cynaliadwyedd ariannol eu busnes
- b. Unrhyw gostau ychwanegol e.e. offer / amser staff ychwanegol
- c. Y ffordd y gwnaethant ddarparu gofal plant - yn enwedig mewn perthynas â chymhareb gofod / staff i ddarparu ar gyfer cymysgedd posibl o blant iau a hŷn

36. Pa effaith gafodd y cyfnod rhwng Ebrill ac Awst ar ddarparwyr gofal plant na wnaethant / na allai gymryd rhan yn C-CAS?

Canllaw holi ar gyfer rhanddeiliaid Cwlwm ((i) C-CAS a (ii) Cynnig Gofal Plant a gwmpesir mewn un cyfweiliad)

Pwysleisiwch fod y drafodaeth yn canolbwyntio ar lywio'r gwerthusiadau o CCO a C-CAS ac ar wersi ehangach ar gyfer CCO a rhaglenni gofal plant yn y dyfodol, yn hytrach na thrafod yr heriau cyffredinol / materion iechyd a diogelwch / PPE y mae'r sector yn eu hwynebu dros y gwanwyn a'r haf 2020 - gan fod hynny'n cael ei gwmpasu mewn man arall.

1. Gwybodaeth gefndir

1. Rhowch drosolwg byr o'ch sefydliad / rôl.

2. Cynnig Gofal Plant

Pwrpas: Deall ymglymiad sefydliadau / cyfwelai â'r Cynnig Gofal Plant; eu barn gyffredinol am y Cynnig hyd yma a sut y gallai'r saib wrth gyflawni'r Cynigydd yn ystod 2020 fod wedi effeithio ar rieni, darparwyr plant a rhanddeiliaid eraill.

Cynnig Gofal Plant Blwyddyn 3: Canolbwyntiwrch ar y cyfnod Medi 2019-Mawrth 2020

2. Rhowch drosolwg byr o'ch cyfranogiad a'ch profiad o'r Cynnig Gofal Plant hyd yma.

3. Beth yw eich barn am y Cynnig Gofal Plant?

Awgrymiadau:

- Beth yw'r buddion i aelodau / beth yw'r anfanteision o ddarparu'r Cynnig Gofal Plant?
- Beth sy'n gweithio'n dda / beth sy'n gweithio cystal?
- Unrhyw awgrymiadau ar sut y gellid gwella'r Cynnig?

4. Beth yw eich barn ar gyfathrebu ac ymgysylltu Llywodraeth Cymru?

Awgrymiadau:

- Gyda chi fel sefydliad?
- Gyda darparwyr gofal plant / eich aelodau?

5. Beth yw eich barn am y gyfradd a delir am ofal plant?

Awgrymiadau:

- Gweld y cyfraddau ar gyfer gofal plant yng nghyd-destun y cyfraddau ar gyfer Meithrinfa Cyfnod Sylfaen.

Oedi'r Cynnig Gofal Plant: Canolbwyntiwrch ar y cyfnod Mawrth-Ebrill 2020

6. Siaradwch â mi trwy raddau eich cyfranogiad / profiad o oedi wrth gyflawni'r Cynnig Gofal Plant.

7. Beth yw eich barn ar gyfathrebu ac ymgysylltu Llywodraeth Cymru ynghylch y saib i'r Cynnig?

8. Beth, a sut, wnaethoch chi gyfathrebu â'ch aelodau (neu'ch partneriaid / cymuned) ynghylch y saib i'r Cynnig Gofal Plant?
 - A wnaethoch chi gyhoeddi canllawiau. Beth a phryd?
9. A oedd gennych unrhyw bryderon ar y pryd - beth oeddent?

Awgrymiadau: Unrhyw bryderon / materion o ran,

 - Gweinyddiaeth a gwaith papur.
 - Y cyllid parhaus ar gyfer y CCO waeth beth fo'r plant - a oedd unrhyw broblemau pan stopiodd cyllid waeth beth oedd y plant a oedd yn mynychu? (*nodyn ar gyfer cyfwelydd: penderfyniad wedi'i wneud i barhau â thaliadau am 3 mis, yna stopio taliadau lle nad oedd plant yn mynychu, yna ailgychwyn y Cynnig fesul cam*).
 - Y ffordd y gwnaeth y Cynnig ailgychwyn fesul cam
 - Staffio.
 - Cysylltiadau â darpariaeth arall (Flying Start; Meithrinfa Cyfnod Sylfaen, ysgolion).
 - Unrhyw beth arall?
10. A fynegodd eich aelodau / darparwyr gofal plant unrhyw farn? Beth oeddenn nhw?
 - Beth oedd pryderon eich aelodau?
 - A ddatryswyd unrhyw bryderon / materion yn ddigonol?
11. A oes gennych unrhyw arsylwadau ar ba wersi y gellid eu dysgu ar gyfer rhaglenni yn y dyfodol, neu a ddylai fod angen newidiadau sydyn i gynlluniau yn y dyfodol?

3. C-CAS

Pwrpas: Deall ymglymiad sefydliadau / cyfwelai â C-CAS; a'u barn arno a'r gwersi a ddysgwyd.

12. Siaradwch â mi trwy hyd a lled eich cyfranogiad / profiad o'r C-CAS?
13. Beth yw eich barn ar gyfathrebu ac ymgysylltu Llywodraeth Cymru ynghylch C-CAS?
14. Beth, a sut, wnaethoch chi gyfathrebu â'ch aelodau (neu'ch partneriaid / cymuned ynglŷn â'r cynllun C-CAS?
15. Beth yw eich barn ar ddylunio a gweithredu C-CAS?
 - Awgrymiadau:
 - A oedd dyluniad C-CAS yn briodol? (Hynny yw, sut y cafodd ei sefydlu, sut y cafodd ei ariannu a'i weinyddu, pwy oedd yn gymwys ac ati)
 - Beth yw'r buddion i aelodau / beth yw'r anfanteision o ddarparu C-CAS?
 - Beth weithiodd yn dda / beth na weithiodd cystal?
16. A oedd gennych unrhyw bryderon ar y pryd - beth oeddent?

Awgrymiadau: Unrhyw bryderon / materion o ran,

 - Gweinyddiaeth a gwaith papur; ac amrywiadau mewn gweithdrefnau.
 - Beth a ariannwyd o dan y cynnig C-CAS (dim ond am yr oriau a ddefnyddiwyd y gwnaeth Llywodraeth Cymru eu talu)
 - Staffio.
 - Cysylltiadau â darpariaeth arall (Flying Start; Meithrinfa Cyfnod Sylfaen, ysgolion).
 - Unrhyw beth arall?

17. Pa gyfleoedd cymorth ariannol posib, os o gwbl, a gynigiodd C-CAS i'ch aelodau / i ddarparwyr gofal plant?

18. A fynegodd eich aelodau unrhyw farn am C-CAS? Beth oedden nhw?

- Beth oedd pryderon eich aelodau? (neu rai partneriaid / cymuned ar gyfer rhanddeiliaid ehangach)
- A ddatryswyd unrhyw bryderon / materion yn ddigonol?

A oes gennych unrhyw arsylwadau ar ba wersi y gellid eu dysgu ar gyfer rhaglenni yn y dyfodol, neu awgrymiadau ar sut i gyflwyno newidiadau sydyn i gynlluniau pe bai angen yn y dyfodol?

(Nodyn cyfwelydd: cwestiwn ar wersi ar gyfer y dyfodol a ofynnwyd eisoes o dan adran y CCO; felly mae'r cwestiwn hwn yn gyfle i fyfyrio ar wersi o safbwynt CCAS)

19. Yn eich barn chi, beth fyddai wedi digwydd pe na bai cynllun C-CAS wedi bod?

- I'ch aelodau / darparwyr gofal plant?
- I'r sector gofal plant yn gyffredinol?
- I rieni?

4. C-CAS – Plant Agored i Niwed

Pwrpas: eu dealltwriaeth o / arsylwi ar sut roedd plant bregus yn cael eu cefnogi. Os yw'n addas, dylai'r cyfwelydd geisio ennill dealltwriaeth o unrhyw wahaniaethau sy'n ymwneud â'r ffordd yr oedd plant â gwahanol wendidau neu anghenion yn cael eu cefnogi - e.e. plant ag anghenion diogelu / amddiffyn plant, plant sy'n derbyn gofal, gofalcwyr ifanc a / neu blant ag AAA.

20. A wnaethoch chi ymgysylltu â / cefnogi'r darparwyr gofal plant a gyflwynodd y gofal plant a ariennir gan C-CAS sy'n ofynnol gan blant agored i niwed? Esboniwch sut / pam.

21. Ydych chi'n ymwybodol o unrhyw heriau wrth drefnu gofal plant ar gyfer y plant sy'n agored i niwed (trwy adborth gan ddarparwyr / adborth o'ch rhwydweithiau?)

22. A oes unrhyw agweddau ar broses a darpariaeth C-CAS, yn benodol o ran darparu gofal plant i blant sy'n agored i niwed:

- gweithio'n arbennig o dda neu
- yn anodd,
- a allai fod yn wersi defnyddiol ar gyfer cefnogaeth i blant bregus yn y dyfodol neu ar gyfer darpariaeth gofal plant yn y dyfodol?

Sylwadau i gloi

23. A yw'r sefyllfa gyda Covid-19 a chyflwyniad y C-CAS wedi dod i'r amlwg unrhyw broblemau gyda sut mae'r Cynnig Gofal Plant yn cael ei weithredu, neu unrhyw broblemau gyda darpariaeth gofal plant yn fwy cyffredinol?

Awgrymiadau: Os nad ydynt eisoes wedi'u cynnwys, anogwch am:

- Gallu tymor hwy'r sector i allu darparu'r lleoedd gofal plant sydd eu hangen,
- A yw'r cyllid cyfalaf bach ychwanegol wedi helpu'r sector yn ystod y cyfnod hwn a beth yw eich barn ar hyrwyddo gwasanaethau cydleoeli ar safleoedd ysgolion.

24. Unrhyw sylwadau eraill?

Canllaw holi ar gyfer rhanddeiliaid ehangach ((i) C-CAS a (ii) Cynnig Gofal Plant wedi'i gwmpasu mewn un cyfweiliad)

Nodiadau ar gyfer y cyfweilydd:

- Blaenoriaethu barn / adborth ar ddarparu CCAS i blant sy'n agored i niwed.
- Gofynnwch am ffynhonnell wybodaeth neu arsylwi (ymchwil eich hun; cyswllt gan rieni neu weithwyr proffesiynol ac ati).
- Yn fwy cyffredinol, pwysleiswch fod y drafodaeth yn canolbwyntio ar lywio'r gwerthusiadau o CCO a C-CAS ac ar wersi ehangach ar gyfer CCO a rhaglenni gofal plant yn y dyfodol, yn hytrach na thrafod yr heriau cyffredinol o ran gofal plant.

1. Gwybodaeth gefndirol

1. Rhowch drosolwg byr o'ch sefydliad / rôl.

2. Cynnig Gofal Plant

Pwrrpas: Deall yn fyr cyfranogiad sefydliadau / cyfwelai â'r Cynnig Gofal Plant; a chyfle i rannu eu barn gyffredinol am y Cynnig hyd yma. Darparu cyd-destun ar gyfer eu harsylwadau ar y gefnogaeth i blant bregus trwy C-CAS.

2. Rhowch drosolwg byr o'ch cyfranogiad a'ch profiad o'r Cynnig Gofal Plant hyd yma.
3. Beth yw eich barn ar ddylunio a gweithredu'r Cynnig Gofal Plant?

Awgrymiadau:

- Beth sy'n gweithio'n dda / beth sy'n gweithio cystal?
- Unrhyw awgrymiadau ar gyfer diwygio sut mae'r Cynnig yn cael ei weithredu?

3. C-CAS

Pwrrpas: Deall yn fyr cyfranogiad sefydliadau / cyfwelai â'r C-CAS; a chyfle i rannu eu barn gyffredinol am y cynllun. Darparu cyd-destun ar gyfer eu harsylwadau ar y gefnogaeth i blant bregus trwy C-CAS.

4. Rhowch drosolwg byr o'ch cyfranogiad / profiad o'r C-CAS? [Cyfweilydd i ddarparu disgrifiad byr os oes angen]
5. Beth yw eich barn ar sut y cafodd C-CAS ei ddylunio a'i weithredu?
 - Beth weithiodd yn dda / beth na weithiodd cystal?
 - A oes gennych unrhyw arsylwadau ar ba wersi y gellid eu dysgu ar gyfer rhaglenni yn y dyfodol, neu a ddylai fod angen newidiadau sydyn i gynlluniau yn y dyfodol?

4. C-CAS – Plant Agored i Niwed

Pwrrpas: eu dealltwriaeth o / arsylwi ar sut roedd plant bregus yn cael eu cefnogi ai peidio. Os yw'n addas, dylai'r cyfweilydd geisio ennill dealltwriaeth o unrhyw wahaniaethau sy'n ymwneud â'r ffordd yr oedd plant â gwahanol wendidau neu anghenion yn cael eu cefnogi - e.e. plant ag anghenion diogelu / amddiffyn plant, plant sy'n derbyn gofal, gofalwyr ifanc a / neu blant ag AAA.

6. Rhowch drosolwg byr o'ch cyfranogiad / profiad o'r cynllun C-CAS yn benodol y llinyn cymorth i deuluoedd sy'n agored i niwed?
 - Ydych chi fel arfer yn ymgysylltu â theuluoedd bregus? Pa wendidau sy'n bresennol yn y plant neu'r teuluoedd rydych chi'n aml yn ymgysylltu â nhw neu'n

- eu cefnogi (e.e. plant ag AAA, plant ag anghenion diogelu neu amddiffyn plant, plant sy'n derbyn gofal neu ofalwyr ifanc)
 - A wnaethoch chi gefnogi unrhyw un o'r teuluoedd hyn i gael mynediad at C-CAS neu eu cefnogi tra roeddent yn cyrchu C-CAS?
7. Ydych chi'n ymwybodol o unrhyw heriau wrth drefnu gofal plant ar gyfer y plant sy'n agored i niwed fel rhan o'r cynllun C-CAS?
- Pa heriau?
8. Yn fwy cyffredinol, a ydych chi'n ymwybodol o'r heriau sy'n wynebu teuluoedd bregus plant oed cyn-ysgol, oherwydd Covid-19 a allai fod wedi dylanwadu ar sut y defnyddiwyd y C-CAS?
- Awgrymiadau: Mae gennym ddiddordeb mewn materion ehangach a allai gael effaith / darparu cyd-destun, e.e. mynediad at gyngor a chefnogaeth; cyflogaeth; ysgolion ac ati.
- Pa heriau?
9. A oes unrhyw agweddau ar broses a chyflwyniad C-CAS, yn benodol o ran darparu gofal plant i blant sy'n agored i niwed, hynny yw
- gweithio'n arbennig o dda,
 - yn anodd,
 - a allai fod yn wersi defnyddiol ar gyfer cefnogaeth i blant bregus yn y dyfodol neu ar gyfer darpariaeth gofal plant yn y dyfodol?
10. Yn eich barn chi, a yw'r C-CAS wedi gwneud gwahaniaeth i deuluoedd, yn enwedig teuluoedd plant sy'n agored i niwed?
- Pa wahaniaeth?
11. Daeth y cynllun C-CAS i ben ar 31 Awst 2020. A oes gennych faterion neu bryderon ynghylch plant agored i niwed a oedd gynt yn cyrchu C-CAS ar hyn o bryd?
12. Yn eich barn chi, beth fyddai wedi digwydd pe na bai cynllun C-CAS wedi bod ar gyfer plant sy'n agored i niwed?

5. Sylwadau i gloi

13. A yw'r sefyllfa gyda Covid-19 a chyflwyniad y C-CAS wedi dod i'r amlwg unrhyw broblemau gyda sut mae'r Cynnig Gofal Plant yn cael ei weithredu, neu unrhyw broblemau gyda darpariaeth gofal plant yn fwy cyffredinol?
14. Unrhyw sylwadau eraill?

Canllaw holi cyfweld Darparwyr Gofal Plant

Mae'r canllaw holi hwn wedi'i hanelu at leoliadau sydd wedi cyflwyno Cynnig Gofal Plant a C-CAS ac mae cwestiwn ar y ddau gynllun wedi'i gynnwys yma. Dim ond y cwestiynau perthnasol a ofynnir.

Esboniwrch bwrpas y gwerthusiad a sut y bydd y wybodaeth a gesglir yn cael ei thrin yn gyfrinachol ac ati - gwiriwch eu bod wedi derbyn PN ac ati

Cefndir a Chyd-destun.

1. A allwch chi ddisgrifio'n fyr eich lleoliad a'ch rôl swydd?

Cyfwelydd i gadarnhau:

- Math o leoliad (Gwarchodwr Plant; Gofal dydd llawn; Gofal dydd sesiynol; Gofal Plant y Tu Allan i'r Ysgol; Creche, Chwarae Mynediad Agored.)
- Nifer y plant (cyfanswm a nifer wedi'u hariannu o dan y Cynnig)
- Oriau agor
- Ieithoedd a ddefnyddir (Dewiswch un o: Cymraeg; Dwyieithog (Ile defnyddir Cymraeg a Saesneg ochr yn ochr); cyfrwng Saesneg gyda rhai elfennau dwyieithog; cyfrwng Saesneg).
- Pa gynlluniau a gyflwynwyd - Cynnig Gofal Plant / CCAS.
- Cadarnhau a ydyn nhw'n dal i weithredu.

Cynnig Gofal Plant

[Nodyn i'r Cyfwelydd - set fer o gwestiynau i ddal rhywfaint o brofiad o'r sefyllfa cyn-Covid. Sylwch y bydd y mwyafrif erbyn hyn yn cyflwyno Blwyddyn 4, felly canolbwyntiwch ar flwyddyn 3 / hyd at fis Mawrth 2020.]

Meddwl yn ôl i'r cyfnod Medi 2019 tan Fawrth 2020:

2. Beth weithiodd yn dda mewn perthynas â chyfathrebu a chysylltiad parhaus rhyngoch chi a'r awdurdod lleol? Beth ellid ei wella?

Cyfwelydd i annog: cofrestru ar gyfer y Cynnig; taliadau, delio ag ymholiadau.

3. A gafodd y Cynnig Gofal Plant (rhwng Medi 2019 a Mawrth 2020) ddylanwad ar nifer y plant yn eich lleoliad? Os felly, sut?

Cyfwelydd i annog: Unrhyw blant newydd a ddaeth i'ch lleoliad i gael mynediad at y Cynnig Gofal Plant? Neu a oes rhieni ar ôl i ddefnyddio darpariaeth arall i gael gafael ar gyllid Cynnig Gofal Plant yn rhywle arall.

4. A oedd unrhyw heriau neu faterion wrth gyflawni'r Cynnig Gofal Plant y llynedd? Yn benodol:

- Cyfathrebu â rhieni ynghylch cymhwysedd a'r broses ymgeisio
- Darparu cludiant i ac o leoliadau eraill
- Darpariaeth AAA, gan gynnwys nodi anghenion, staffio a chyllid.

5. Beth, os unrhyw beth, sy'n cael yr effaith o gyflawni'r Cynnig a gafodd ar broffidioldeb a chynaliadwyedd eich busnes (fel ar 19 Medi - 20 Mawrth).

6. Pa fuddion, os o gwbl, sydd wedi cyflwyno'r Cynnig Gofal Plant i'ch lleoliad?

7. O fis Ebrill ymlaen, gan fod y Cynnig Gofal Plant yn cael ei oedi, a allwch chi siarad â mi:

- Pa wybodaeth a gawsoch am oedi'r Cynnig - a atebodd eich holl gwestiynau?
- Sut gwnaethoch chi hysbysu rhieni a gwneud trefniant i oedi gofal plant?
- Pa effaith gafodd oedi'r Cynnig ar hyfywedd eich busnes?
 - Rydym yn deall bod lleoliadau wedi parhau i dderbyn cyllid Cynnig Gofal Plant ar gyfer oriau a archebwyd ar gyfer plant cymwys rhwng 18 Mawrth 2020 a 19 Mehefin

2020, i ba raddau y gwnaeth y cyllid Cynnig Gofal Plant parhaus hwn helpu eich busnes? E.e. a oedd yn ddigonol. Rhowch fanylion

- A wnaethoch chi lwyddo i aros mewn busnes, neu a ydych chi wedi gorfod cau'n barhaol?
- A oedd yn rhaid i chi ddiswyddo unrhyw staff yn barhaol?
- A yw unrhyw un o hyn wedi cael unrhyw effaith hirdymor ar eich lleoliad - e.e. eich gallu / gallu i ddarparu gofal plant - y ffordd rydych chi'n darparu gofal plant?
- A oes unrhyw beth y gallai Llywodraeth Cymru / awdurdod lleol fod wedi'i wneud yn wahanol yn ôl ym mis Mawrth i wneud y broses yn haws i chi fel lleoliad?

8. A allwch chi siarad â mi trwy'r broses o ddarparu CCO o fis Medi 2020 ymlaen?

- A ydych chi'n cyflwyno'r un faint o ofal plant (wedi'i ariannu gan CCO a heb ei ariannu gan CCO) nawr ag y gwnaethoch yn ôl ym mis Mawrth? Os na, pam lai?
- O'i gymharu â'r adeg hon y llynedd, a yw nifer y plant a gefnogir gan CCO yn eich lleoliad wedi cynyddu, gostwng neu aros yr un peth? - a oes unrhyw reswm am hyn yn eich barn chi?
- A oes unrhyw beth wedi newid yn y ffordd rydych chi'n darparu gofal plant a ariennir gan CCO eleni o'i gymharu â sut gwnaethoch chi ddarparu gofal plant a ariannwyd gan CCO yn ôl ym mis Mawrth e.e.
 - Nifer y plant a ariennir gan y CCO?
 - Nifer yr oriau o ofal plant a gymerir gan blant / rhieni a ariennir gan y CCO?
 - Trefniadau talu a / neu weinyddiaeth arall gyda'r awdurdod lleol?

C-CAS

Meddwl yn ôl i ddarparu C-CAS rhwng mis Mawrth a mis Awst 2020:

Cyflawni C-CAS

9. Sut glywsoch chi gyntaf am C-CAS a chymryd rhan?

Cyfwelydd i annog: Unrhyw farn ar y ffordd y cyflwynwyd y C-CAS; cyflymder a phrosesau cael gwybod ac ymgynghori. Unrhyw farn ar briodoldeb dyluniad C-CAS.

10. Pa brosesau / camau oedd angen i chi eu cymryd i ddechrau darparu gofal plant trwy C-CAS?

Cyfwelydd i annog barn ar:

- Gwybodaeth gyffredinol a dderbynnir am y cynllun.
- Y prosesau gweinyddol / gwaith papur sy'n gysylltiedig â chofrestru i ddarparu C-CAS.
- Cefnogaeth parhaus gan yr awdurdod / awdurdodau lleol
- Ffioedd a threfniadau talu.
- Ymgysylltu â rhieni - a wnaethoch chi hysbysu rhai rhieni neu a oedd rhieni wedi'u cyfeirio tuag atoch chi?

11. Yn gyffredinol, sut oedd y profiad o ddarparu C-CAS?

- Pe bai'r opsiwn yn codi yn y dyfodol, a fydddech chi am ddarparu C-CAS eto? Os na, nodwch pam?

12. Esboniwch faint o blant y gwnaethoch chi ddarparu gofal plant iddynt o dan C-CAS.

Cyfwelydd i annog:

- Nifer y plant a'r oedrannau.
- Faint oedd yn blant i weithwyr allweddol a faint oedd yn blant bregus neu'r ddau
- Sut roedd nifer y plant yn amrywio dros y misoedd Ebrill - Awst, a sut oeddech chi'n gallu darparu ar gyfer unrhyw newidiadau?
- A allech chi letya'r holl blant cymwys a oedd angen gofal plant trwy C-CAS - os na, faint oedd yn rhaid i chi eu gwrthod a beth oedd y rhesymau am hyn?
- Yn fwy cyffredinol, a oedd heriau o ran helpu plant newydd / grwpiau newydd i ymgartrefu a sut oeddech chi'n gallu cefnogi plant a theuluoedd yn y dyddiau cynnar?

13. Esboniwch unrhyw newidiadau i'ch oriau agor a'ch strwythur staffio.

Cyfwelydd i annog:

A oes unrhyw newidiadau i oriau agor neu staffio a ddigwyddodd yn ystod C-CAS wedi aros ar ddiwedd C-CAS?

14. A oedd yn rhaid i chi wneud unrhyw newidiadau eraill i'r ddarpariaeth er mwyn darparu ar gyfer C-CAS?

- Cyfwelydd i lywio o faterion yn ymwneud â PPE a phellter cymdeithasol ac ati - wedi'i dalu'n rhannol o dan gostau yn y cwestiwn nesaf. Canolbwyntiwch ar a oedd yn rhaid iddynt gymhwyso unrhyw newidiadau amddiffyn eraill nad ydynt yn COVID o ganlyniad i C-CAS).

Plant / Plant sy'n Agored i Niwed ag anghenion addysgol arbennig

(I'r rhai a ddarparodd ofal plant i blant bregus)

15. Os gwnaethoch ddarparu gofal plant i blant agored i niwed - heb fynd i fanylion y gellir eu hadnabod - a allwch chi ddisgrifio'r broses o gofrestru a darparu'r ddarpariaeth gofal plant ar gyfer y plant hynny

Cyfwelydd i annog:

- Proffil: A oedd y plant agored i niwed o dan ofal gweithwyr cymdeithasol, neu blant ag anghenion addysgol arbennig a nodwyd, neu'r ddau?
- Sut oedd y broses o gofrestru'r plant hyn yn wahanol i'r prosesau ar gyfer y gweithwyr critigol? (E.e. Personél yn yr awdurdod lleol; gwahanol systemau gweinyddol; dulliau talu). Unrhyw heriau neu faterion; neu unrhyw beth a weithiodd yn arbennig o dda?
- A oedd gan unrhyw un o'r plant hyn anghenion penodol y mae angen i chi ddarparu ar eu cyfer?
- A gawsoch chi wybod yn llawn am yr anghenion hynny o'r cychwyn cyntaf?
- A oedd angen i chi wneud unrhyw newidiadau i'ch galluogi i gyflwyno'r C-CAS i blant bregus?
- A oes unrhyw beth y gellid bod wedi'i wneud yn wahanol / well gan yr awdurdod lleol a / neu asiantaethau eraill a fyddai wedi eich galluogi i gefnogi'r plant / teulu hyn yn well?

Cyllid a fforddiadwyedd

- 16. A fu unrhyw gostau ychwanegol (yn ychwanegol at brynu dillad amddiffynnol PPE a / neu gostau cysylltiedig eraill COVID-19) e.e. costau staffio - offer i blant o wahanol oedrannau.**
- 17. A yw cyflwyno C-CAS wedi bod yn hyfyw yn ariannol - os do, beth fu'r ffactorau allweddol sydd wedi sicrhau'r hyfywedd hwn - os na, beth sydd wedi cyfyngu / rhwystro hyfywedd ariannol cyflwyno C-CAS.**
- Cyfwelydd i annog: A yw darparu gofal plant trwy C-CAS wedi cynnig cyfle i chi gynyddu eich refeniw / incwm?
- 18. I'r rhai sydd wedi cyflwyno C-CAS a Chynnig gofal plant:**
- sut mae'r broses sy'n gysylltiedig â C-CAS a CCO yn cymharu â chyferbynnu e.e. prosesau talu a / neu brosesau gweinyddol eraill?
 - Pa brosesau a weithiodd / sy'n gweithio orau - esboniwch pam?
 - Pa gynllun oedd fwyaf hyfyw yn ariannol i chi neu'ch busnes ei gyflawni - C-CAS neu CCO - esboniwch pam?
- 19. Yn absenoldeb C-CAS, beth fyddai wedi bod yn debygol o fod wedi digwydd i'ch lleoliad?**
- Cyfwelydd i annog:
- Hyfywedd busnes - a fyddai'ch busnes / lleoliad wedi goroesi yn absenoldeb C-CAS. Pam / Pam lai?

Sylwadau i gloi

- 20. Pa wersi, os o gwbl, a ddysgwyd o gyflwyno C-CAS y gellir ei ddatblygu mewn perthynas â darparu gofal plant yn y dyfodol - gan gynnwys cyflwyno'r cynnig gofal plant?**
- 21. A oes unrhyw arferion neu brosesau y mae eich lleoliad wedi'u mabwysiadu yn ystod C-CAS yr ydych yn debygol o barhau â nhw nawr bod y Cynllun wedi dod i ben? Esboniwch os gwelwch yn dda.**
- 22. Unrhyw sylwadau eraill am (i) C-CAS a (ii) y Cynnig Gofal Plant neu ofal plant yn fwy cyffredinol yr ydych am eu rhannu?**

Diolch am eich amser. Bydd eich sylwadau yn llywio'r adroddiad gwerthuso terfynol a gyhoeddir ar dudalen we Ymchwil ac Ystadegau Llywodraeth Cymru.

Atodiad B: Arolygon

Defnyddiwyd yr arolygon hyn gyda darparwyr a rhieni i gasglu data ansoddol a meintiol fel rhan o'r gwerthusiad.

Arolwg Darparwr Gofal Plant

Mae'r arolwg hwn yn gofyn eich barn ar Gynllun Cymorth Gofal Plant y Coronafeirws (C-CAS) a'r Cynnig Gofal Plant.

Mae Llywodraeth Cymru wedi comisiynu Arad i gynnal adolygiad o'r cynllun C-CAS a'r Cynnig Gofal Plant. Nod yr arolwg yw deall barn gofalwyr plant ar weithrediad y cynlluniau - fel y gellir dysgu unrhyw wersi ar gyfer prosiectau yn y dyfodol.

Bydd yr arolwg yn cymryd oddeutu 10 munud i'w gwblhau.

Mae cymryd rhan yn yr arolwg yn wirfoddol. Adroddir yn ddienw ar yr holl wybodaeth a gesglir. Bydd y dystiolaeth a gesglir yn ystod y gwerthusiad yn cael ei chynnwys mewn adroddiad, ac o bosibl mewn cyhoeddiadau eraill, gan Arad a Llywodraeth Cymru. Mae mwy o wybodaeth am eich data a'ch hawliau ar gael yn yr [hysbysiad preifatrwydd](#) hwn.

Os hoffech dderbyn rhagor o wybodaeth am yr ymchwil, cysylltwch â: Sioned Lewis ar sioned@arad.wales neu 029 2044 0552.

1. Ym mha awdurdod lleol mae eich lleoliad? *

2. Fel pa fath o wasanaeth y cofrestrir eich lleoliad? *

- ☐ Gwarchodwr plant
- ☐ Gofal dydd llawn
- ☐ Gofal dydd sesiynol
- ☐ Gofal y tu allan i'r ysgol
- ☐ Darpariaeth chwarae mynediad agored
- ☐ Creche

3. Beth yw prif iaith eich gwasanaeth? (Gweler [yma](#) am ddisgrifiad o'r categorïau iaith)

- ☐ Lleoliad cyfrwng Cymraeg
- ☐ Lleoliad cyfrwng Cymraeg a Saesneg
- ☐ Lleoliad cyfrwng Saesneg gyda rhai elfennau dwyieithog
- ☐ Cyfrwng Saesneg

4. Rhwng Medi 2019 a Mawrth 2020, tua faint o blant oedd yn derbyn gofal yn eich lleoliad?

Cyfanswm y plant (tua)

Nifer y plant y dydd ar gyfartaledd (tua)

5. Rhwng Medi 2019 a Mawrth 2020, a wnaeth eich lleoliad gyflwyno'r Cynnig Gofal Plant?

[Y Cynnig Gofal Plant: Cymorth gyda chostau gofal plant i rieni mewn gwaith sydd a phlant oed 3 a 4] *

- ☐ Do
- ☐ Naddo

6. Rhwng Ebrill ac Awst 2020, a ddarparodd eich lleoliad Gynllun Cymorth Gofal Plant y Coronafeirws (C-CAS)?

[Gynllun Cymorth Gofal Plant y Coronafeirws: gofal plant wedi'i ariannu ar gyfer plant cyn-ysgol gweithwyr hanfodol a phlant sy'n agored i niwed] *

- ☐ Do
- ☐ Naddo

7. Pam na wnaethoch chi ddarparu gofal plant a ariennir gan C-CAS?

- ☐ Nid oeddwn wedi clywed am C-CAS
- ☐ Roeddwn yn ymwybodol o C-CAS ond ni wnaeth ein lleoliad ei gynnig (rhowch resymau pam yn y blwch isod)

Rhesymau dros beidio â darparu C-CAS:

6. C-CAS

Mae'r cwestiynau canlynol yn ymwneud â Chynllun Cymorth Gofal Plant y Coronafeirws (C-CAS)

8. Yn fyr, crynhowch sut y clywsoch am y cynllun C-CAS a sut y daethoch i gymryd rhan.

9. Faint o blant wnaethoch chi ddarparu gofal plant ar eu cyfer trwy C-CAS?

Dan 12 mis	Nifer
12 i 23 mis	Nifer
Plant 2 oed	Nifer
Plant 3 oed	Nifer
Plant 4 oed	Nifer
Plant 5 oed a hŷn	Nifer
Cyfanswm:	Nifer

10. O'r plant hyn, tua faint oedd yn newydd i'ch lleoliad?

Dan 12 mis	Nifer
12 i 23 mis	Nifer
Plant 2 oed	Nifer
Plant 3 oed	Nifer
Plant 4 oed	Nifer
Plant 5 oed a hŷn	Nifer
Cyfanswm:	Nifer

11. O gyfanswm nifer y plant, faint a ystyriwyd yn agored i niwed, a faint oedd yn blant i weithwyr hanfodol?

Plant i weithwyr hanfodol

Nifer

Yn cael eu hystyried yn agored i niwed

Nifer

Plant gweithwyr hanfodol a ystyrir yn agored i niwed

Nifer

Total:

Nifer

12. Oeddech chi'n medru derbyn pob plentyn cymwys y gofynnwyd ichi ddarparu gofal plant ar eu cyfer trwy C-CAS?

☐ Oeddwn

☐ Nac oeddwn

Esboniwch eich ateb:

13. O ganlyniad i ddarparu C-CAS, a newidiodd proffil oedran y plant yn eich gofal rhwng Ebrill ac Awst o'i gymharu â'r sefyllfa cyn-COVID?

☐ Proffil oedran tebyg i'r sefyllfa cyn COVID-19

☐ Cawsom fwy o blant iau nag o'r blaen

☐ Cawsom fwy o blant hŷn nag o'r blaen

14. A wnaethoch chi newid eich oriau busnes i ddarparu C-CAS?

☐ Do

☐ Naddo

Os do, pam, sut a pha wahaniaeth y mae hyn wedi'i wneud i redeg eich lleoliad?

15. Er mwyn darparu C-CAS, a wnaethoch chi unrhyw newidiadau eraill (ar wahân i newidiadau sy'n benodol i COVID, fel glanweithydd dwylo a mwy o bellter cymdeithasol)?

☐ Do

☐ Naddo

Os do, pa newidiadau, a pha wahaniaeth a wnaeth hyn i redeg eich lleoliad?

16. Sut fydddech chi'n graddio'r cyfathrebu gyda'ch awdurdod lleol mewn perthynas â'r cynllun C-CAS?

☐ Da iawn

☐ Da

☐ Ddim yn dda nac yn ddrwg

☐ Gwael

☐ Gwael iawn

Eglurwch eich ateb:

17. A dderbynioch chi eich taliadau ar yr adeg yr oeddent yn ddyledus gan yr awdurdod lleol?

☐ Do, bob amser

☐ Do, fel arfer

☐ Naddo

Rhowch unrhyw sylwadau pellach ar eich profiad o'r broses dalu (e.e. sylwadau ar amllder a dulliau talu):

18. I ba raddau ydych chi'n cytuno neu'n anghytuno â'r datganiadau canlynol:

	Anghytuno'n gryf	Anghytuno	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno	Cytuno	Cytuno'n gryf
Roedd y broses gofrestru ar gyfer C-CAS yn syml.	☐	☐	☐	☐	☐
Roedd cyflwyno hawliadau am daliadau C-CAS yn syml.	☐	☐	☐	☐	☐
Roedd y cynllun C-CAS o gymorth i hyfywedd ariannol fy lleoliad.	☐	☐	☐	☐	☐
Byddai fy lleoliad wedi cau <i>dros dro</i> pe na bai C-CAS ar gael.	☐	☐	☐	☐	☐
Byddai fy lleoliad wedi cau'n <i>barhaol</i> pe na bai C-CAS ar gael.	☐	☐	☐	☐	☐
Cefais atebion digonol i fy nghwestiynau am C-CAS drwy'r 'FAQs' i ddarparwyr.	☐	☐	☐	☐	☐

Eglurwch eich ateb:

19. Os gwnaethoch ddarparu gofal plant i *blant newydd* o dan C-CAS, a wnaeth unrhyw rai ohonynt barhau i dderbyn gofal plant yn eich lleoliad pan ddaeth C-CAS i ben?

☐ Do

☐ Naddo

☐ Nid oedd gen i unrhyw blant newydd yn derbyn gofal plant yn fy lleoliad trwy C-CAS

Os do, faint o blant newydd a arhosodd ymlaen?

20. A oes unrhyw arferion yr ydych wedi'u rhoi ar waith i C-CAS (ar wahân i newidiadau sy'n benodol i Covid fel diheintydd dwylo ac ymbellhau cymdeithasol) yr ydych yn debygol o barhau ar ôl i'r cyfyngiadau cyfredol ddod i ben?

☐ Oes

☐ Nac oes

Os felly, eglurwch:

21. Gan feddwl ymlaen at pryd y codir y cyfyngiadau COVID-19, a phe bai gofal plant wedi'i ariannu ar gyfer plant dan 3 oed ar gael i rieni, a fyddai'ch lleoliad yn debygol o gynnig y ddarpariaeth hon? *

☐ Bydd

☐ Na fydd

☐ Ddim yn siŵr

Eglurwch:

22. Fe wnaethoch chi ateb 'Bydd'

Beth oedd y rheswm dros eich ateb (ticiwch bopeth sy'n berthnasol):

☐ Byddai galw gan rieni am hyn

☐ Byddai fy lleoliad yn gallu darparu ar gyfer y grŵp oedran hwn.

☐ Byddai fy lleoliad yn gallu addasu i unrhyw newid posibl ym mhroffil oedran plant yn ein gofal.

☐ Byddai'n gwella hyfywedd ariannol fy musnes

☐ Rhesymau eraill (nodwch os gwelwch yn dda):

Sylwadau pellach:

23. Fe wnaethoch chi ateb 'Na fydd'
Beth oedd y rheswm dros eich ateb?

- ☐ Byddai'r galw gan rieni yn isel
- ☐ Ni fyddai fy lleoliad yn gallu darparu ar gyfer y grŵp oedran hwn.
- ☐ Byddai'n anodd i'm lleoliad addasu i unrhyw newid posibl ym mhroffil oedran plant yn ein gofal.
- ☐ Ni fyddai'n gwella hyfywedd ariannol fy musnes
- ☐ Rhesymau eraill (nodwch os gwelwch yn dda):

Sylwadau pellach:

24. Fe wnaethoch chi ateb 'Ddim yn siŵr'
Defnyddiwch y blwch isod i esbonio eich ateb:

16. Sylwadau eraill - C-CAS

25. Os oes gennych unrhyw sylwadau eraill yr hoffech eu gwneud mewn perthynas â C-CAS, nodwch nhw isod os gwelwch yn dda:

Pwyswch 'Nesaf'.

Os gwnaethoch hefyd gyflawni'r Cynnig Gofal Plant, gofynnir ychydig gwestiynau ichi nawr am y cynllun hwnnw.

Os na wnaethoch chi gyflawni'r Cynnig Gofal Plant, fe'ch tywysir i dudalen olaf yr arolwg lle cewch gyflwyno'ch atebion.

17. Y Cynnig Gofal Plant

Mae'r cwestiynau canlynol yn ymwneud â'r Cynnig Gofal Plant a gyflwynwyd gan eich lleoliad rhwng Medi 2019 a Mawrth 2020.

26. Gan ba awdurdod(au) lleol ydych chi'n derbyn cyllid i weithredu'r Cynnig Gofal Plant? *

- ☐ Blaenau Gwent (hefyd yn gweithredu ar ran Torfaen)
- ☐ Caerffili
- ☐ Caerdydd
- ☐ Ceredigion (hefyd yn gweithredu ar ran Sir Gaerfyrddin, Powys a Sir Benfro)
- ☐ Sir y Fflint (hefyd yn gweithredu ar ran Wrecsam a Sir Ddinbych)
- ☐ Gwynedd / Ynys Môn (hefyd yn gweithredu ar ran Conwy)
- ☐ Castell-nedd Port Talbot
- ☐ Casnewydd (hefyd yn gweithredu ar ran Bro Morgannwg a Sir Fynwy)
- ☐ Rhondda Cynon Taf (hefyd yn gweithredu ar ran Merthyr Tudful a Phen-y-bont ar Ogwr)
- ☐ Abertawe

27. Rhwng Medi 2019 a Mawrth 2020, faint o blant a gefnogwyd trwy'r Cynnig a oedd yn derbyn gofal yn eich lleoliad?

	Nifer
Cyfanswm y plant sy'n cael eu cefnogi trwy'r Cynnig Gofal Plant (rhif bras)	
Cyfanswm y plant a gefnogwyd trwy'r Cynnig Gofal Plant a oedd yn gwsmeriaid newydd (rhif bras)	

28. Tua faint o amser oeddech chi (neu'ch staff) yn ei dreulio bob mis ar dasgau gweinyddol oedd yn gysylltiedig â'r Cynnig Gofal Plant?

- ☐ Dim amser ychwanegol

☐ Hyd at awr

☐ 1 - 2 awr

☐ 2 - 5 awr

☐ 5+ awr

29. A wnaeth rhieni a gefnogwyd gan y Cynnig Gofal Plant newid eu horiau ar ôl iddynt ddechrau derbyn y Cynnig?

☐ Do, roedd rhieni'n tueddu i gynyddu eu horiau o gymharu â chyn defnyddio'r Cynnig Gofal Plant

☐ Do, cymysgedd o newidiadau - cynyddodd rhai a rhywfaint yn lleihau

☐ Do, roedd rhieni'n tueddu i leihau eu horiau

☐ Dim newid / prin unrhyw newidiadau i oriau

☐ Ddim yn berthnasol - roedd y mwyafrif o rieni Cynnig Gofal Plant yn gwsmeriaid newydd

Esboniwch y rhesymau dros y newidiadau:

30. A wnaeth rhieni a gefnogwyd gan y Cynnig Gofal Plant ddefnyddio mwy o oriau na'r oriau a ariannwyd trwy'r Cynnig?

☐ Do, pob riant

☐ Do, y rhan fwyaf o rieni

☐ Do, rhai rhieni

☐ Na, ni ddefnyddiodd unrhyw rieni fwy o oriau na'r Cynnig

31. Rhwng Medi 2019 a Mawrth 2020, a oeddech chi'n darparu gofal cofleidiol yn eich lleoliad?
[Cofleidiol/Wraparound: Gofal ar gyfer plant sy'n mynychu ysgol neu leoliad arall yn rhan amser ar gyfer addysg gynnar ac sydd angen gofal plant cyn a / neu ar ôl hyn]

☐ Oeddem

☐ Nac oeddem

Rhowch fanylion.

32. Oeddech chi'n darparu gwasanaeth codi/gollwng (pick-up/drop-off) i blant yn eich lleoliad?

☐ Oeddem

☐ Nac oeddem

Rhowch fanylion:

33. Ydych chi'n cael eich ariannu gan yr awdurdod lleol i ddarparu addysg gynnar (Cyfnod Sylfaen) yn eich lleoliad?

☐ Ydyn

☐ Nac ydyn

34. Ydych chi'n bwriadu gwneud unrhyw newidiadau i'r Cyfnod Sylfaen meithrin yn eich lleoliad?

☐ Ydyn, yn bwriadu *dechrau* darparu Cyfnod Sylfaen meithrin

☐ Ydyn, yn bwriadu *rhoi'r gorau* i ddarparu Cyfnod Sylfaen meithrin

☐ Dim yn bwriadu newid

Rhowch sylwadau i gefnogi'ch ateb:

35. A yw'r Cynnig Gofal Plant wedi cael effaith gadarnhaol neu negyddol ar broffidioldeb a chynaliadwyedd eich busnes?

	Effaith gadarnhaol	Effaith negyddol	Dim effaith
Proffidioldeb	☐	☐	☐
Cynaliadwyedd	☐	☐	☐

Gwybodaeth Ychwanegol:

36. A dderbynioch y taliadau am y Cynnig Gofal Plant mewn modd amserol a chywir?

- ☐ Do, bob amser
- ☐ Do, fel arfer
- ☐ Naddo

Rhowch unrhyw sylwadau pellach ar eich profiad o'r broses dalu (e.e. sylwadau ar amlder a dulliau talu):

37. A ydych wedi codi taliadau ychwanegol ar rieni ers cyflwyno'r Cynnig?

- ☐ Do, yn uniongyrchol oherwydd y Cynnig Gofal Plant
- ☐ Do, ond nid oherwydd y Cynnig Gofal Plant
- ☐ Nid ydyn wedi cyflwyno unrhyw daliadau ychwanegol
- ☐ Arall (nodwch):

38. Os Do, ar gyfer beth mae'r taliadau ychwanegol hyn?

- ☐ Prydau / byrbrydau

- ☐ Trafnidiaeth
- ☐ Nwyddau traul eraill e.e. offer, gwersi cerdd, tripiâu ac ati
- ☐ Costau cofrestru a gweinyddu
- ☐ Arall (nodwch):

39. Ydych chi wedi newid eich ffioedd / cost am ofal plant yn ystod y flwyddyn ddiwethaf?

- ☐ Do - ffioedd uwch
- ☐ Do - ffioedd is
- ☐ Naddo

Os do, pam?

23. Sylwadau eraill - Cynnig Gofal Plant

40. Os oes gennych unrhyw sylwadau eraill yr hoffech eu gwneud mewn perthynas â'r Cynnig Gofal Plant, rhowch eich sylwadau yn y blwch isod:

Yn olaf, i orffen yr arolwg, cliciwch 'tudalen nesaf' lle cewch gyflwyno eich atebion.

24. Sgwrs bellach

41. Os ydych yn fodlon rhoi adborth pellach drwy gyfweiliad byr dros y ffôn, rhowch eich manylion cyswllt isod. Fel arall, gadewch y blychau yn wag.

Yna cliciwch '*Gorffen*' er mwyn rhannu eich atebion.

Enw

Enw'r lleoliad

E-bost

Rhif ffôn

Cynnig Gofal Plant 2019/20 Arolwg rhieni

Mae'r arolwg hwn yn gofyn eich barn am y Cynnig Gofal Plant i Gymru.

Mae Llywodraeth Cymru wedi comisiynu Cwmni Ymchwil Arad i gynnal gwerthusiad o drydedd flwyddyn y Cynnig Gofal Plant i Gymru. Er bod y Cynnig Gofal Plant i Gymru wedi'i ohirio dros dro oherwydd COVID-19 mae gennym ddiddordeb yn eich barn am y gofal plant a dderbyniwyd yng nghyfnod Medi 2019 - Mawrth 2020.

Nod y gwerthusiad hwn yw asesu perfformiad y Cynnig Gofal Plant a helpu Gweinidogion Cymru i wneud penderfyniadau am y Cynnig Gofal Plant. Fel rhan o'r gwerthusiad hwn bydd Arad yn casglu gwybodaeth trwy arolwg o rieni sy'n defnyddio'r Cynnig.

Bydd yr arolwg yn cymryd oddeutu 10 munud i'w gwblhau.

Mae cymryd rhan yn y gwerthusiad yn wirfoddol. Adroddir yn ddienw ar yr holl wybodaeth a gesglir. Bydd y dystiolaeth a gesglir yn ystod y gwerthusiad yn cael ei chynnwys mewn adroddiad, ac o bosibl mewn cyhoeddiadau eraill, gan Arad a Llywodraeth Cymru. Mae mwy o wybodaeth am eich data a'ch hawliau ar gael yn yr [hysbysiad preifatrwydd hwn](#).

Os ydych chi'n hapus i barhau â'r arolwg, cliciwch nesaf.

Os hoffech dderbyn mwy o wybodaeth am y gwerthusiad, neu os oes gennych unrhyw sylwadau am unrhyw elfennau o'r gwaith, cysylltwch â: Sioned Lewis ar sioned@arad.wales neu 029 2044 0552.

2. Cynnig Gofal Plant i Gymru

Mae'r astudiaeth hon yn ymwneud â'r cynnig addysg gynnar a gofal plant a ariennir gan Lywodraeth Cymru ar gyfer rhieni cymwys sy'n gweithio i blant 3 a 4 oed yng Nghymru (y Cynnig Gofal Plant i Gymru).

Trwy'r Cynnig Gofal Plant, fe allech chi dderbyn hyd at 30 awr yr wythnos o addysg gynnar a gofal plant wedi'i ariannu. Mae'r 30 awr yn cynnwys o leiaf 10 awr o addysg gynnar yr wythnos ac uchafswm o 20 awr yr wythnos o ofal plant. Mae faint o ofal plant a ariennir y gallwch ei dderbyn yn dibynnu ar faint o addysg gynnar y mae eich awdurdod lleol yn ei gynnig.

1. A wnaethoch chi ddefnyddio'r Cynnig Gofal Plant i Gymru rhwng Medi 2019 a Mawrth 2020? *

☐ Do

☐ Naddo

Mae'r astudiaeth hon yn ymwneud ag addysg gynnar a gofal plant a ariennir gan Lywodraeth Cymru ar gyfer rhieni sy'n gweithio i blant 3 a 4 oed (Y Cynnig Gofal Plant i Gymru). Rydych wedi nodi na wnaethoch chi ddefnyddio'r oriau addysg gynnar a gofal plant a ariannwyd rhwng Medi 2019 a Mawrth 2020. Os yw hyn yn gywir, dewiswch 'Tudalen Nesaf', fel arall dewiswch 'Tudalen Blaenorol' a newid eich ateb.

Mae'r astudiaeth hon yn ymwneud â'r Cynnig Gofal Plant i Gymru. Fel rydych chi wedi nodi na wnaethoch chi ddefnyddio'r oriau addysg gynnar a gofal plant a ariannwyd rhwng Medi 2019 a Mawrth

2020, dyma ddiwedd yr arolwg.

Diolch am eich amser.

2. Mae gennym ddiddordeb mewn deall a yw profiad y Cynnig Gofal Plant yn amrywio ar draws gwahanol rannau o Gymru.

Darparwch ran gyntaf eich cod post isod, er enghraifft CF10 4 neu SY16 1.

3. Ym mha awdurdod lleol ydych chi'n byw?

Mae'r cwestiynau sy'n weddill yn cyfeirio at un plentyn yn defnyddio'r Cynnig Gofal Plant. Os oedd gennych fwy nag un plentyn yn defnyddio'r Cynnig Gofal Plant rhwng Medi 2019 a Mawrth 2020, atebwch y cwestiynau mewn perthynas â dim ond un o'r plant hynny.

4. Yn ystod y chwe mis cyn i chi ddefnyddio'r Cynnig Gofal Plant tua sawl awr o ofal plant yr oeddech chi'n ei ddefnyddio mewn wythnos arferol?

Nifer yr oriau gofal plant **ffurfiol** (e.e. oriau gyda gwarchodwr plant cofrestredig, meithrinfa ddydd, grŵp chwarae cofrestredig ac ati):

Nifer yr oriau y mae teulu, ffrindiau neu deulu estynedig yn gofalu amdanynt - heb gynnwys eich hun nac aelodau eraill o'ch cartref (**Oriau gofal plant anffurfiol**):

Nifer yr oriau:

5. Tra'n defnyddio'r Cynnig Gofal Plant (felly rhwng Ionawr a Mawrth 2020), tua sawl awr o ofal plant oeddech chi'n ei ddefnyddio mewn wythnos arferol?

Nifer yr oriau gofal plant **ffurfiol** a **ariennir gan y Cynnig**:

Nifer yr oriau gofal plant **ffurfiol** y gwnes i dalu amdanynt fy hun:

Nifer yr oriau y mae teulu, ffrindiau neu deulu estynedig yn gofalu amdanynt - heb gynnwys eich hun nac aelodau eraill o'ch cartref (**Oriau gofal plant anffurfiol**):

Nifer yr oriau:

6. Pe na bai'r Cynnig yn bodoli, a fydddech chi wedi defnyddio'r un nifer o oriau gofal plant **ffurfiol** ag y gwnaethoch chi eu defnyddio wrth ddefnyddio'r Cynnig?

Byddai fy mhlentyn wedi gwario...

☐

Mwy o oriau yn derbyn gofal plant **ffurfiol** na phe bawn i'n defnyddio'r Cynnig

☐ Yr un nifer o oriau yn derbyn gofal plant **ffurfiol** na phe bawn i'n defnyddio'r Cynnig

☐ Llai o oriau yn derbyn gofal plant **ffurfiol** na phe bawn i'n defnyddio'r Cynnig

☐ Dydw i ddim yn gwybod

☐ Arall (nodwch):

7. Pe na bai'r Cynnig yn bodoli, a fyddai'ch plentyn wedi treulio'r un nifer o oriau yn derbyn gofal gan deulu a ffrindiau (gofal plant anffurfiol) ag yr oeddent wrth ddefnyddio'r Cynnig?

Byddai fy mhleintyn wedi gwario ...

☐ Mwy o oriau yn derbyn gofal gan deulu a ffrindiau na phe bawn i'n defnyddio'r Cynnig

☐ Yr un nifer o oriau yn derbyn gofal gan deulu a ffrindiau na phe bawn i'n defnyddio'r Cynnig

☐ Llai o oriau yn derbyn gofal gan deulu a ffrindiau na phe bawn i'n cyrchu'r Cynnig

☐ Dydw i ddim yn gwybod

☐ Arall (nodwch):

Mae'r ychydig gwestiynau nesaf yn ymwneud â'ch defnydd o ofal plant hyd at fis Mawrth 2020.

8. Rhwng mis Ionawr a mis Mawrth 2020, pa un o'r canlynol sy'n disgrifio'r math o ddarparwr / darparwyr gofal plant y mynychodd eich plentyn gan ddefnyddio cyllid Cynnig Gofal Plant? Cynhwyswch y rheini lle cafodd o leiaf rai neu'r cyfan o'r oriau eu hariannu trwy'r Cynnig Gofal Plant.

Ansicr pa fath o ddarparwr rydych chi'n ei ddefnyddio? [Cliciwch yma](#) a nodi enw eich darparwr gofal plant yn y blwch chwilio.

☐ Gwarchodwr Plant

☐ Gofal plant y tu allan i'r ysgol (e.e. clwb brecwast, clwb ar ôl ysgol, darpariaeth wyliau)

☐ Gofal dydd llawn (e.e. meithrinfa ddydd, gofal dydd preifat)

- ☐ Gofal dydd sesiynol (e.e. Cylch Chwarae, Cylch Meithrin)
- ☐ Creche
- ☐ Darpariaeth Chwarae Mynediad Agored (e.e. cynlluniau chwarae)
- ☐ Darparwr gofal plant arall (nodwch y math):

9. Rhwng mis Ionawr a mis Mawrth a wnaethoch chi dalu unrhyw daliadau ar wahân neu ychwanegol gydag unrhyw un o'r darparwyr gofal plant a fynychodd eich plentyn gan ddefnyddio cyllid Cynnig Gofal Plant? Cofiwch gynnwys taliadau rheolaidd am ginio, byrbrydau neu gludiant, ond peidiwch â chynnwys unrhyw ffioedd am yr oriau rydych chi'n eu defnyddio.

- ☐ Do, mi wnes i dalu taliadau ychwanegol rheolaidd
- ☐ Na, ni thalais daliadau ychwanegol rheolaidd
- ☐ Ddim yn gwybod

10. Os gwnaethoch dalu taliadau ychwanegol, nodwch beth oedd pwrpas y taliadau yma.

- ☐ Prydau / Byrbrydau
- ☐ Trafnidiaeth
- ☐ Costau cofrestru a gweinyddu
- ☐ Arall (nodwch):

Nawr hoffem ofyn ychydig o gwestiynau ichi ynglŷn â sut y gwnaethoch ddechrau derbyn y Cynnig Gofal Plant i Gymru.

11. Sut glywsoch chi y gallai eich plentyn fod yn gymwys i gael y Cynnig Gofal Plant?

- ☐ Darparwr gofal plant cyfredol
- ☐ Ysgol

- ☐ Llythyr / taflen wybodaeth Awdurdod Lleol
- ☐ Canolfannau teulu (e.e. canolfan Flying Start)
- ☐ Cyflogwr
- ☐ Papur Newydd
- ☐ Rhyngrwyd / cyfryngau cymdeithasol
- ☐ Ar lafar
- ☐ Ymgyrch cyfryngau #TalkChildcare
- ☐ Arall (nodwch):

12. Pa mor hawdd oedd gwneud cais am y Cynnig Gofal Plant?

- ☐ Hawdd iawn
- ☐ Eithaf hawdd
- ☐ Ddim yn hawdd nac yn anodd
- ☐ Eithaf anodd
- ☐ Anodd iawn

13. Pam oedd y broses yn anodd i chi?

- ☐ Roedd yn anodd dod o hyd i'r ffurflen gais
- ☐ Anawsterau technegol gyda'r broses ymgeisio ar-lein
- ☐ Roedd yn cymryd llawer o amser i gwblhau'r cais
- ☐ Roedd yn anodd darparu dogfennaeth i gyd-fynd â'r cais (e.e. slipiau cyflog, tystysgrif geni'r plentyn ac ati). Esboniwyd eu darparu a pham.

☐ Roedd meini prawf cymhwysedd y Cynnig yn aneglur

☐ Nid oeddwn yn deall y ffurflen gais

☐ Arall (nodwch):

Esboniwch ymhellach pam eich bod wedi nodi'r ateb uchod (e.e. os yw'n berthnasol, pa ddogfennau cysylltiedig oedd yn anodd eu darparu):

14. Pan wnaethoch chi dderbyn y Cynnig Gofal Plant, a oedd gennych fynediad at ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg neu ddwyieithog neu ar gyfer yr oriau gofal plant a ariannwyd gennych chi?

	Roeddwn i eisiau cael mynediad iddo ac roeddwn i'n gallu	Roeddwn i eisiau cael mynediad iddo, ond nid oedd ar gael	Nid oeddwn yn edrych am y math hwn o ddarpariaeth	Ddim yn gwybod
Darpariaeth gofal plant Cymraeg	☐	☐	☐	☐
Darpariaeth gofal plant dwyieithog	☐	☐	☐	☐

Esboniwch eich ateb

15. A oes angen cymorth ychwanegol ar eich plentyn neu a oes ganddo / ganddi unrhyw anghenion dysgu ychwanegol?

☐ Oes

☐ Nagoes

16. Fe sonioch chi fod angen cefnogaeth ychwanegol ar eich plentyn. Wrth dderbyn y Cynnig Gofal Plant, a oedd eich darparwr / darparwyr gofal plant yn gallu rhoi'r gefnogaeth yr oedd ei hangen ar eich plentyn?

- ☐ Oedden
- ☐ Nagoedden

Os nagoedden, darparwch unrhyw sylwadau i gefnogi'ch ateb:

Mae'r ychydig gwestiynau nesaf yn ymwneud â chi a'ch teulu.

17. Pan oeddech yn gwneud cais am y Cynnig Gofal Plant, beth oedd eich statws cyflogaeth?

- ☐ Cyflogedig - llawn amser
- ☐ Cyflogedig - rhan amser
- ☐ Cyflogedig - contract dim oriau
- ☐ Hunangyflogedig / Llawrydd
- ☐ Prentis
- ☐ Arall (nodwch):

18. Wrth ddefnyddio'r Cynnig Gofal Plant, hyd at fis Mawrth 2020, a fu newid yn eich oriau gwaith o'i gymharu â chyn i chi ddefnyddio'r Cynnig?

- ☐ Gweithiais yr un oriau â chyn defnyddio'r Cynnig
- ☐ Gweithiais fwy o oriau na chyn defnyddio'r Cynnig
- ☐ Gweithiais lai o oriau na chyn defnyddio'r Cynnig
- ☐ Nid oeddwn yn gweithio cyn defnyddio'r Cynnig

19. A yw eich statws cyflogaeth cyfredol yn wahanol i pan oeddech yn defnyddio'r Cynnig?

☐ Ydy

☐ Nac ydy

20. Os yw'ch statws cyflogaeth wedi newid ers defnyddio'r Cynnig, nodwch eich statws cyflogaeth cyfredol.
(Ticiwch bopeth sy'n berthnasol)

☐ Cyflogedig - llawn amser

☐ Cyflogedig - rhan amser, ond yn gweithio mwy o oriau

☐ Cyflogedig - rhan amser, ond yn gweithio llai o oriau

☐ Cyflogedig - contract dim oriau, ond yn gweithio mwy o oriau

☐ Cyflogedig - contract dim oriau, ond yn gweithio llai o oriau

☐ Hunangyflogedig / Llawrydd

☐ Myfyriwr

☐ Prentis

☐ Di-waith

☐ Ar ffyrllow / Y Cynllun Cefnogi Swyddi

☐ Arall (nodwch):

21. Oes gennych chi bartner neu briod yn byw gyda chi?

☐ Oes

☐ Nac oes

22. Pan oeddech yn gwneud cais am y Cynnig Gofal Plant, beth oedd statws cyflogaeth eich partner?

- ☐ Cyflogedig - llawn amser
- ☐ Cyflogedig - rhan amser
- ☐ Cyflogedig - contract dim oriau
- ☐ Hunangyflogedig / Llawrydd
- ☐ Prentis
- ☐ Arall (nodwch):

23. Wrth ddefnyddio'r Cynnig Gofal Plant, hyd at fis Mawrth 2020, a fu newid yn eu horiau oriau gwaith o gymharu â chyn iddynt gael mynediad i'r Cynnig?

- ☐ Buont yn gweithio yr un oriau â chyn defnyddio'r Cynnig
- ☐ Buont yn gweithio mwy o oriau na chyn defnyddio'r Cynnig
- ☐ Buont yn gweithio llai o oriau na chyn defnyddio'r Cynnig
- ☐ Nid oeddent yn gweithio cyn defnyddio'r Cynnig

24. A yw statws cyflogaeth cyfredol eich partner yn wahanol i pan oeddech chi'n defnyddio'r Cynnig?

- ☐ Ydy
- ☐ Nac ydy

25. Os yw eu statws cyflogaeth wedi newid ers defnyddio'r Cynnig, nodwch eu statws cyflogaeth cyfredol. (Ticiwch bopeth sy'n berthnasol)

- ☐ Cyflogedig - llawn amser
- ☐ Cyflogedig - rhan amser, ond yn gweithio mwy o oriau
- ☐ Cyflogedig - rhan amser, ond yn gweithio llai o oriau

☐ Cyflogedig - contract dim oriau, ond yn gweithio mwy o oriau

☐ Cyflogedig - contract dim oriau, ond yn gweithio llai o oriau

☐ Hunangyflogedig / Llawrydd

☐ Myfyriwr

☐ Prentis

☐ Di-waith

☐ Ar gynllun furlough / Cymorth swydd

☐ Arall (nodwch):

26. A roddodd defnydd o'r Cynnig Gofal Plant fwy o hyblygrwydd i chi yn y ffordd yr oeddech chi'n gweithio?

☐ Do

☐ Naddo

☐ Ddim yn gwybod

Os do, rhowch enghreifftiau:

27. A wnaeth defnyddio'r Cynnig Gofal Plant wella'ch cyfleoedd ar gyfer hyfforddiant mewn gwaith a dysgu a datblygu eraill?

☐ Do

☐ Naddo

☐ Ddim yn gwybod

Esboniwch eich ateb:

28. A roddodd defnydd o'r Cynnig Gofal Plant y potensial i chi gynyddu eich enillion?

- ☐ Do
- ☐ Naddo
- ☐ Ddim yn gwybod

Esboniwch eich ateb:

29. Diolch am eich atebion ar y cyfnod rhwng Ionawr a Mawrth.

Yn olaf, rhwng Ebrill ac Awst 2020, a wnaethoch chi ddefnyddio gofal plant ffurfiol y talwyd amdano gan Lywodraeth Cymru neu awdurdod lleol?

- ☐ Do, mi wnes i ddefnyddio gofal plant a ariannwyd gan y Cynnig Gofal Plant
- ☐ Do, fe ddefnyddiais ofal plant a ariennir gan Gynllun Cymorth Gofal Plant Coronavirus (C-CAS)
- ☐ Do, mi ddefnyddiais ofal plant wedi'i ariannu ond nid wyf yn siŵr beth oedd yr enw arno
- ☐ Na, ni chefais fynediad at ofal plant wedi'i ariannu

Sylwadau:

21. Trafodaeth ddilynol

30. Os ydych am roi adborth pellach trwy gyfweiliad ffôn byr, rhowch eich manylion cyswllt isod.

Enw

Ebost

Rhif ffôn

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Gwerthusiad o'r Cynnig Gofal Plant Cymru Blwyddyn 3 a'r Coronafeirws - Cynllun Cymorth Gofal Plant (Cyfweliadau Darparwyr)

Mae Llywodraeth Cymru wedi comisiynu *Ymchwil Arad* i gynnal gwerthusiad o drydedd flwyddyn y Cynnig Gofal Plant Cymru, Medi 2019 i Fawrth 2020, a Chynllun Cymorth Gofal Plant Coronafeirws (C-CAS) rhwng Ebrill ac Awst 2020.

Nod y gwerthusiad yw asesu perfformiad y cynlluniau a helpu Gweinidogion Cymru i wneud penderfyniadau am bolisiâu sy'n ymwneud â gofal plant wedi'i ariannu. Fel rhan o'r gwerthusiad hwn, bydd *Ymchwil Arad* yn casglu gwybodaeth trwy gyfweliadau â rhai darparwyr Cynnig Gofal Plant a darparwyr C-CAS.

Llywodraeth Cymru yw rheolwr data'r gwerthusiad. Fodd bynnag, bydd *Ymchwil Arad* yn dileu unrhyw ddata personol a ddarperir yn ystod cyfweliadau, ac yn anhysbysu'r data crai, cyn iddo gael ei rannu â Llywodraeth Cymru.

Bydd y wybodaeth a gesglir yn ystod y prosiect yn cael ei chynnwys mewn adroddiad a gyhoeddir ar wefan Llywodraeth Cymru ac o bosibl mewn cyhoeddiadau eraill gan *Ymchwil Arad* a Llywodraeth Cymru.

Mae eich Cyfranogiad yn yr ymchwil hon yn gwbl wirfoddol. Fodd bynnag, mae eich barn a'ch profiadau yn bwysig er mwyn helpu i lywio polisiâu Llywodraeth Cymru.

Y cyswllt ar gyfer yr ymchwil hon yn *Ymchwil Arad* yw Sioned Lewis

Cyfeiriad e-bost: sioned@arad.wales

Rhif ffôn: 029 2044 0552

NODYN PREIFATRWYDD – CYFWELIADAU DARPARWYR

Pa ddata personol sydd gennym ni a ble rydyn ni'n cael y wybodaeth hon?

Diffinnir data personol fel rhan o Reoliad Diogelu Data Cyffredinol (GDPR) fel “unrhyw wybodaeth sy'n ymwneud â pherson y gellir ei adnabod y gellir ei adnabod yn uniongyrchol neu'n anuniongyrchol trwy gyfeirio at ddynodwr”.

Darparwyd eich manylion cyswllt i *Ymchwil Arad* gan Lywodraeth Cymru a'u derbyniodd gan eich Awdurdod Lleol. Darparwyd y manylion hyn yn wreiddiol pan wnaethoch gais i gymryd rhan yn y Cynnig Gofal Plant i Gymru neu Gynllun Cymorth Gofal Plant Coronafeirws (C-CAS). Nid yw'r ymchwil hwn yn gofyn am gasglu data personol ychwanegol gennych chi.

Mae eich cyfranogiad yn wirfoddol ac os nad ydych yn dymuno cymryd rhan neu anfon nodiadau atgoffa atoch yna atebwch y gwahoddiad e-bost a bydd eich manylion yn cael eu dileu.

Os dewiswch ddarparu data personol ychwanegol fel rhan o'r ymchwil, byddwn yn ceisio peidio â'ch adnabod o'r ymatebion a roddwch, na chysylltu'ch hunaniaeth â'r ymatebion. Os byddwch yn codi ymholiad neu gŵyn ac yn darparu data personol yn gofyn am ymateb, bydd yr ymchwilydd yn anfon y cais ymlaen at y swyddog perthnasol yn unig ac yn ei ddileu o'r data ymchwil.

Beth yw'r sylfaen gyfreithlon ar gyfer defnyddio'ch data?

Ein sylfaen gyhoeddus ar gyfer prosesu gwybodaeth yn yr ymarfer casglu data hwn yw ein tasg gyhoeddus; hynny yw, arfer ein hawdurdod swyddogol i ymgymryd â rôl a swyddogaethau craidd Llywodraeth Cymru.

Mae cyfranogiad yn gwbl wirfoddol. Mae astudiaethau ymchwil fel hyn yn bwysig i Lywodraeth Cymru gasglu gwybodaeth a thystiolaeth y gellir ei gweithredu i gyflawni blaenoriaethau'r llywodraeth. Gellir defnyddio'r wybodaeth a gesglir yn yr ymchwil hon, er enghraifft, i adolygu gweithrediad y Cynnig Gofal Plant a C-CAS a chefnogi gwelliannau i'r Cynnig neu gynlluniau gofal plant eraill a ariennir gan y llywodraeth.

Pa mor ddiogel yw eich data personol?

Mae gwybodaeth bersonol a ddarperir i *Ymchwil Arad* bob amser yn cael ei storio ar weinydd diogel. Dim ond nifer gyfyngedig o ymchwilwyr sy'n gweithio ar y prosiect hwn sy'n gallu cyrchu'r data. Dim ond at ddibenion ymchwil y bydd *Ymchwil Arad* yn defnyddio'r data hwn. Mae gan *Ymchwil Arad* dystysgrif *Cyber Essentials*.

Mae gan *Ymchwil Arad* weithdrefnau i ddelio ag unrhyw amheuaeth o dorri diogelwch data. Os bydd amheuaeth o hyn, bydd *Ymchwil Arad* yn adrodd hyn i Lywodraeth Cymru a fydd yn eich hysbysu chi ac unrhyw reoleiddiwr cymwys lle mae'n ofynnol yn gyfreithiol i ni wneud hynny.

Adroddir ar yr holl ddata a gesglir trwy'r ymchwil hon mewn fformat anhysbys. Ni fydd yn cynnwys eich manylion cyswllt a bydd unrhyw wybodaeth adnabyddadwy a ddarperir mewn cyfweiliadau yn cael ei dileu. Bydd *Ymchwil Arad* yn defnyddio'r wybodaeth a gasglwyd i gynhyrchu adroddiad a fydd yn cael ei gyhoeddi ar wefan Llywodraeth Cymru. Ni fydd yr adroddiad hwn yn cynnwys unrhyw wybodaeth y gellid ei defnyddio i nodi cyfranogwyr unigol.

Pa mor hir ydyn ni'n cadw'ch data personol?

Bydd *Ymchwil Arad* yn cadw data personol yn ystod cyfnod y contract, a bydd unrhyw ddata personol nad yw eisoes wedi'i ddileu yn cael ei ddileu tri mis ar ôl i'r contract ddod i ben. Mae hyn yn cynnwys eich manylion cyswllt. Bydd *Ymchwil Arad* yn darparu fersiwn anhysbys o'r data i Lywodraeth Cymru na fydd yn cynnwys gwybodaeth a allai eich adnabod chi.

Hawliau unigol

Fel rhan o reoliad GDPR, mae gennych yr hawliau canlynol mewn perthynas â'r wybodaeth personol a ddarperir gennych fel rhan o'r gwerthusiad hwn, mae gennych hawl i:

- Gyrchu copi o'ch data eich hun;
- Ei wneud yn ofynnol i ni gywiro gwallau yn y data hwnnw;
- Wrthwynebu neu gyfyngu ar brosesu (mewn rhai amgylchiadau);
- I'ch data gael ei 'ddileu' (mewn rhai amgylchiadau); a
- Gyflwyno cwyn i Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth (ICO) sef ein rheolydd annibynnol ar gyfer diogelu data.

Y manylion cyswllt ar gyfer Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth yw: Wycliffe House, Water Lane, Wilmslow, Sir Gaer, SK9 5AF. Ffôn: 01625 545 745 neu 0303 123 1113. Gwefan: www.ico.gov.uk.

Gwybodaeth Bellach

Os oes gennych unrhyw gwestiynau pellach ynglŷn â sut y bydd y data a ddarperir fel rhan o'r astudiaeth hon yn cael ei ddefnyddio gan Lywodraeth Cymru neu'n dymuno arfer eich hawliau gan ddefnyddio'r Rheoliad Diogelu Data Cyffredinol, cysylltwch â:

Enw: Aimee Marks

Cyfeiriad e-bost: Aimee.Marks@gov.wales

Rhif ffôn: 0300 025 9321

Gellir cysylltu â Swyddog Diogelu Data Llywodraeth Cymru yn:
Llywodraeth Cymru, Parc Cathays, Caerdydd, CF10 3NQ

E-bost: DataProtectionOfficer@gov.wales.

Gwerthusiad o'r Cynnig Gofal Plant Cymru Blwyddyn 3 a'r Coronafeirws - Cynllun Cymorth Gofal Plant (Cyfweliadau Sector Gofal Plant)

Mae Llywodraeth Cymru wedi comisiynu *Ymchwil Arad* i gynnal gwerthusiad o drydedd flwyddyn y Cynnig Gofal Plant Cymru, Medi 2019 i Fawrth 2020, a Chynllun Cymorth Gofal Plant Coronafeirws (C-CAS) rhwng Ebrill ac Awst 2020.

Nod y gwerthusiad yw asesu perfformiad y cynlluniau a helpu Gweinidogion Cymru i wneud penderfyniadau am bolisiau sy'n ymwneud â gofal plant wedi'i ariannu. Fel rhan o'r gwerthusiad hwn, bydd *Ymchwil Arad* yn casglu gwybodaeth trwy gyfweliadau â swyddogion Awdurdod Lleol a rhanddeiliaid sector.

Bydd y wybodaeth a gesglir yn ystod y gwerthusiad yn cael ei chynnwys mewn adroddiad a gyhoeddir ar wefan Llywodraeth Cymru, ac o bosibl cyhoeddiadau eraill, gan *Ymchwil Arad* a Llywodraeth Cymru. Ni fydd modd eich adnabod o'r adroddiad, gan y bydd yr holl sylwadau'n ddienw.

Llywodraeth Cymru yw rheolwr data'r gwerthusiad. Fodd bynnag, bydd *Ymchwil Arad* yn dileu unrhyw ddata personol a ddarperir yn ystod cyfweliadau, ac yn anhysbysu'r data crai, cyn iddo gael ei rannu â Llywodraeth Cymru.

Mae cyfranogiad yn gwbl wirfoddol. Fodd bynnag, mae eich barn a'ch profiadau yn bwysig er mwyn helpu i lywio polisiau Llywodraeth Cymru.

Y cyswllt ar gyfer y gwerthusiad hwn yn *Ymchwil Arad* yw Sioned Lewis.

Ffôn: 029 2044 0552

E-bost: sioned@arad.wales

NODYN PREIFATRWYDD - CYFWELIADAU SECTOR GOFAL PLANT

Pa ddata personol sydd gennym ni a ble rydyn ni'n cael y wybodaeth hon?

Diffinnir data personol fel rhan o Reoliad Diogelu Data Cyffredinol (GDPR) fel “unrhyw wybodaeth sy'n ymwneud â pherson y gellir ei adnabod y gellir ei adnabod yn uniongyrchol neu'n anuniongyrchol trwy gyfeirio at ddynodwr”.

Darparwyd eich manylion cyswllt I *Ymchwil Arad* gan Lywodraeth Cymru a'u derbyniodd gan eich Awdurdod Lleol. Trosglwyddodd eich Awdurdod Lleol eich manylion wrth ichi gyfeirio plentyn neu blant bregus at Gynllun Coronafeirws - Cymorth Gofal Plant.

Nid yw'r cyfweiliadau'n gofyn am gasglu unrhyw ddata personol ychwanegol. Bydd unrhyw wybodaeth personol adnabyddadwy a ddarperir yn cael ei dileu a bydd y canfyddiadau'n cael eu gwneud yn anhysbys.

Os byddwch yn codi ymholiad neu gŵyn ac yn darparu data personol yn gofyn am ymateb, bydd yr ymchwilydd yn anfon y cais ymlaen at y swyddog perthnasol yn unig ac yn ei ddileu o'r data ymchwil.

Beth yw'r sylfaen gyfreithlon ar gyfer defnyddio'ch data?

Ein sylfaen gyhoeddus ar gyfer prosesu gwybodaeth yn yr ymarfer casglu data hwn yw ein tasg gyhoeddus; hynny yw, arfer ein hawdurdod swyddogol i ymgymryd â rôl a swyddogaethau craidd Llywodraeth Cymru.

Mae gwerthusiadau fel hyn yn bwysig i Lywodraeth Cymru gasglu gwybodaeth a thystiolaeth y gellir ei gweithredu am ei gallu i gyflawni blaenoriaethau'r llywodraeth.

Pa mor ddiogel yw eich data personol?

Mae gwybodaeth personol a ddarperir i *Ymchwil Arad* gan Lywodraeth Cymru bob amser yn cael ei storio'n ddiogel. Dim ond nifer gyfyngedig o ymchwilyddyr sy'n gweithio ar y gwerthusiad sy'n gallu defnyddio'r data. Dim ond at ddibenion ymchwil y bydd ymchwilyddyr cymdeithasol o *Ymchwil Arad* yn defnyddio manylion cyswllt cyfranogwyr.

Mae *Ymchwil Arad* wedi rhoi gweithdrefnau ar waith i ddelio ag unrhyw amheuaeth o dorri diogelwch data. Os bydd amheuaeth o hyn, bydd *Ymchwil Arad* yn adrodd hyn i Lywodraeth

Cymru a fydd yn eich hysbysu chi ac unrhyw reoleiddiwr cymwys lle mae'n ofynnol yn gyfreithiol i ni wneud hynny. Mae gan *Ymchwil Arad* dystysgrif *Cyber Essentials*.

Bydd yr holl ddata a gesglir trwy'r gwerthusiad hwn yn cael ei gadw mewn fformat anhysbys. Ni fydd yn cynnwys eich manylion cyswllt a bydd unrhyw wybodaeth y gellir ei hadnabod yn cael ei dileu.

Bydd *Ymchwil Arad* yn defnyddio'r data i gynhyrchu adroddiad ar gyfer Llywodraeth Cymru. Ni fydd yr adroddiad hwn yn cynnwys unrhyw wybodaeth y gellid ei defnyddio i nodi cyfranogwyr unigol.

Pa mor hir ydyn ni'n cadw'ch data personol?

Bydd *Ymchwil Arad* yn cadw data personol yn ystod cyfnod y contract, a bydd unrhyw ddata personol nad yw eisoes wedi'i ddileu yn cael ei ddileu tri mis ar ôl i'r contract ddod i ben.

Bydd *Ymchwil Arad* yn darparu fersiwn anhysbys o'r data i Lywodraeth Cymru na fydd yn cynnwys gwybodaeth a allai eich adnabod chi.

Hawliau unigol

Fel rhan o reoliad GDPR, mae gennych yr hawliau canlynol mewn perthynas â'r wybodaeth bersonol a ddarperir gennych fel rhan o'r gwerthusiad hwn, mae gennych hawl i:

- Gyrchu copi o'ch data eich hun;
- Ei wneud yn ofynnol i ni gywiro gwallau yn y data hwnnw;
- Wrthwynebu neu gyfyngu ar brosesu (mewn rhai amgylchiadau);
- I'ch data gael ei 'ddileu' (mewn rhai amgylchiadau); a
- Gyflwyno cwyn i Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth (ICO) sef ein rheolydd annibynnol ar gyfer diogelu data.

Y manylion cyswllt ar gyfer Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth yw: Wycliffe House, Water Lane, Wilmslow, Sir Gaer, SK9 5AF. Ffôn: 01625 545 745 neu 0303 123 1113. Gwefan: www.ico.gov.uk.

Gwybodaeth Bellach

Os oes gennych unrhyw gwestiynau pellach ynglŷn â sut y bydd y data a ddarperir fel rhan o'r astudiaeth hon yn cael ei ddefnyddio gan Lywodraeth Cymru neu'n dymuno arfer eich hawliau gan ddefnyddio'r Rheoliad Diogelu Data Cyffredinol, cysylltwch â:

Enw: Aimee Marks

Cyfeiriad e-bost: Aimee.Marks@gov.wales

Rhif ffôn: 0300 025 9321

Gellir cysylltu â Swyddog Diogelu Data Llywodraeth Cymru yn:

Llywodraeth Cymru, Parc Cathays, Caerdydd, CF10 3NQ

E-bost: DataProtectionOfficer@gov.wales.

Gwerthusiad o'r Cynnig Gofal Plant Cymru Blwyddyn 3 a'r Coronafeirws - Cynllun Cymorth Gofal Plant (Arolwg Darparwyr)

Mae Llywodraeth Cymru wedi comisiynu *Ymchwil Arad* i gynnal gwerthusiad o drydedd flwyddyn y Cynnig Gofal Plant Cymru, Medi 2019 i Fawrth 2020, a Chynllun Cymorth Gofal Plant Coronafeirws (C-CAS) rhwng Ebrill ac Awst 2020.

Nod y gwerthusiad yw asesu perfformiad y cynlluniau a helpu Gweinidogion Cymru i wneud penderfyniadau am bolisiâu sy'n ymwneud â gofal plant wedi'i ariannu. Fel rhan o'r gwerthusiad hwn, bydd *Ymchwil Arad* yn casglu gwybodaeth gydag arolwg o ddarparwyr Cynnig Gofal Plant a darparwyr C-CAS.

Llywodraeth Cymru yw rheolwr data'r gwerthusiad. Fodd bynnag, bydd *Ymchwil Arad* yn dileu unrhyw ddata personol a ddarperir yn ystod cyfweiliadau, ac yn anhysbysu'r data crai, cyn iddo gael ei rannu â Llywodraeth Cymru.

Bydd y wybodaeth a gesglir yn ystod y prosiect yn cael ei chynnwys mewn adroddiad a gyhoeddir ar wefan Llywodraeth Cymru ac o bosibl mewn cyhoeddiadau eraill gan *Ymchwil Arad* a Llywodraeth Cymru. Ni fydd modd eich adnabod o'r adroddiad, gan y bydd yr holl sylwadau'n ddienw.

Mae eich Cyfranogiad yn yr ymchwil hon yn gwbl wirfoddol. Fodd bynnag, mae eich barn a'ch profiadau yn bwysig er mwyn helpu i lywio polisiâu Llywodraeth Cymru.

Y cyswllt ar gyfer yr ymchwil hon yn *Ymchwil Arad* yw Sioned Lewis

Cyfeiriad e-bost: sioned@arad.wales

Rhif ffôn: 029 2044 0552

NODYN PREIFATRWYDD – AROLWG DARPARWYR

Pa ddata personol sydd gennym ni a ble rydyn ni'n cael y wybodaeth hon?

Diffinnir data personol fel rhan o Reoliad Diogelu Data Cyffredinol (GDPR) fel “unrhyw wybodaeth sy'n ymwneud â pherson y gellir ei adnabod y gellir ei adnabod yn uniongyrchol neu'n anuniongyrchol trwy gyfeirio at ddynodwr”.

Darparwyd eich manylion cyswllt i *Ymchwil Arad* gan Lywodraeth Cymru a'u derbyniodd gan eich Awdurdod Lleol. Darparwyd y manylion hyn yn wreiddiol pan wnaethoch gais i gymryd rhan yn y Cynnig Gofal Plant i Gymru neu Gynllun Cymorth Gofal Plant Coronafeirws (C-CAS). Nid yw'r ymchwil hwn yn gofyn am gasglu data personol ychwanegol gennych chi.

Mae eich cyfranogiad yn wirfoddol ac os nad ydych yn dymuno cymryd rhan neu anfon nodiadau atgoffa atoch yna atebwch y gwahoddiad e-bost a bydd eich manylion yn cael eu dileu.

Os dewiswch ddarparu data personol ychwanegol fel rhan o'r ymchwil, byddwn yn ceisio peidio â'ch adnabod o'r ymatebion a roddwch, na chysylltu'ch hunaniaeth â'r ymatebion. Os byddwch yn codi ymholiad neu gŵyn ac yn darparu data personol yn gofyn am ymateb, bydd yr ymchwilydd yn anfon y cais ymlaen at y swyddog perthnasol yn unig ac yn ei ddileu o'r data ymchwil.

Beth yw'r sylfaen gyfreithlon ar gyfer defnyddio'ch data?

Ein sylfaen gyhoeddus ar gyfer prosesu gwybodaeth yn yr ymarfer casglu data hwn yw ein tasg gyhoeddus; hynny yw, arfer ein hawdurdod swyddogol i ymgymryd â rôl a swyddogaethau craidd Llywodraeth Cymru.

Mae cyfranogiad yn gwbl wirfoddol. Mae astudiaethau ymchwil fel hyn yn bwysig i Lywodraeth Cymru gasglu gwybodaeth a thystiolaeth y gellir ei gweithredu i gyflawni blaenoriaethau'r llywodraeth. Gellir defnyddio'r wybodaeth a gesglir yn yr ymchwil hon, er enghraifft, i adolygu gweithrediad y Cynnig Gofal Plant a C-CAS a chefnogi gwelliannau i'r Cynnig neu gynlluniau gofal plant eraill a ariennir gan y llywodraeth.

Pa mor ddiogel yw eich data personol?

Mae gwybodaeth bersonol a ddarperir i *Ymchwil Arad* bob amser yn cael ei storio ar weinydd diogel. Dim ond nifer gyfyngedig o ymchwilwyr sy'n gweithio ar y prosiect hwn sy'n gallu cyrchu'r data. Dim ond at ddibenion ymchwil y bydd *Ymchwil Arad* yn defnyddio'r data hwn. Mae gan *Ymchwil Arad* dystysgrif *Cyber Essentials*.

Wrth gynnal arolygon, mae *Ymchwil Arad* yn defnyddio rhaglen feddalwedd arolwg o'r enw Smart Survey. Rydym wedi sicrhau bod Smart Survey yn cydymffurfio â GDPR ac yn cwrdd â'n disgwyliadau o ran diogelwch unrhyw ddata a gesglir ac a brosesir trwy'r meddalwedd.

Mae gan *Ymchwil Arad* weithdrefnau i ddelio ag unrhyw amheuaeth o dorri diogelwch data. Os bydd amheuaeth o hyn, bydd *Ymchwil Arad* yn adrodd hyn i Lywodraeth Cymru a fydd

yn eich hysbysu chi ac unrhyw reoleiddiwr cymwys lle mae'n ofynnol yn gyfreithiol i ni wneud hynny.

Adroddir ar yr holl ddata a gesglir trwy'r ymchwil hon mewn fformat anhysbys. Ni fydd yn cynnwys eich manylion cyswllt a bydd unrhyw wybodaeth adnabyddadwy a ddarperir mewn cyfweiliadau yn cael ei dileu. Bydd *Ymchwil Arad* yn defnyddio'r wybodaeth a gasglwyd i gynhyrchu adroddiad a fydd yn cael ei gyhoeddi ar wefan Llywodraeth Cymru. Ni fydd yr adroddiad hwn yn cynnwys unrhyw wybodaeth y gellid ei defnyddio i nodi cyfranogwyr unigol.

Pa mor hir ydyn ni'n cadw'ch data personol?

Bydd *Ymchwil Arad* yn cadw data personol yn ystod cyfnod y contract, a bydd unrhyw ddata personol nad yw eisoes wedi'i ddileu yn cael ei ddileu tri mis ar ôl i'r contract ddod i ben. Mae hyn yn cynnwys eich manylion cyswllt. Bydd *Ymchwil Arad* yn darparu fersiwn anhysbys o'r data i Lywodraeth Cymru na fydd yn cynnwys gwybodaeth a allai eich adnabod chi.

Hawliau unigol

Fel rhan o reoliad GDPR, mae gennych yr hawliau canlynol mewn perthynas â'r wybodaeth bersonol a ddarperir gennych fel rhan o'r gwerthusiad hwn, mae gennych hawl i:

- Gyrchu copi o'ch data eich hun;
- Ei wneud yn ofynnol i ni gywiro gwallau yn y data hwnnw;
- Wrthwynebu neu gyfyngu ar brosesu (mewn rhai amgylchiadau);
- I'ch data gael ei 'ddileu' (mewn rhai amgylchiadau); a
- Gyflwyno cwyn i Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth (ICO) sef ein rheolydd annibynnol ar gyfer diogelu data.

Y manylion cyswllt ar gyfer Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth yw: Wycliffe House, Water Lane, Wilmslow, Sir Gaer, SK9 5AF. Ffôn: 01625 545 745 neu 0303 123 1113. Gwefan: www.ico.gov.uk.

Gwybodaeth Bellach

Os oes gennych unrhyw gwestiynau pellach ynglŷn â sut y bydd y data a ddarperir fel rhan o'r astudiaeth hon yn cael ei ddefnyddio gan Lywodraeth Cymru neu'n dymuno arfer eich hawliau gan ddefnyddio'r Rheoliad Diogelu Data Cyffredinol, cysylltwch â:

Enw: Aimee Marks

Cyfeiriad e-bost: Aimee.Marks@gov.wales

Rhif ffôn: 0300 025 9321

Gellir cysylltu â Swyddog Diogelu Data Llywodraeth Cymru yn:
Llywodraeth Cymru, Parc Cathays, Caerdydd, CF10 3NQ

E-bost: DataProtectionOfficer@gov.wales.

Gwerthusiad o'r Cynnig Gofal Plant Cymru Blwyddyn 3 a'r Coronafeirws - Cynllun Cymorth Gofal Plant (Arolwg Darparwyr)

Mae Llywodraeth Cymru wedi comisiynu *Ymchwil Arad* i gynnal gwerthusiad o drydedd flwyddyn y Cynnig Gofal Plant Cymru, Medi 2019 i Fawrth 2020, a Chynllun Cymorth Gofal Plant Coronafeirws (C-CAS) rhwng Ebrill ac Awst 2020.

Nod y gwerthusiad yw asesu perfformiad y cynlluniau a helpu Gweinidogion Cymru i wneud penderfyniadau am bolisiâu sy'n ymwneud â gofal plant wedi'i ariannu. Fel rhan o'r gwerthusiad hwn, bydd *Ymchwil Arad* yn casglu gwybodaeth gydag arolwg o ddarparwyr Cynnig Gofal Plant a darparwyr C-CAS.

Llywodraeth Cymru yw rheolwr data'r gwerthusiad. Fodd bynnag, bydd *Ymchwil Arad* yn dileu unrhyw ddata personol a ddarperir yn ystod cyfweiliadau, ac yn anhysbysu'r data crai, cyn iddo gael ei rannu â Llywodraeth Cymru.

Bydd y wybodaeth a gesglir yn ystod y prosiect yn cael ei chynnwys mewn adroddiad a gyhoeddir ar wefan Llywodraeth Cymru ac o bosibl mewn cyhoeddiadau eraill gan *Ymchwil Arad* a Llywodraeth Cymru. Ni fydd modd eich adnabod o'r adroddiad, gan y bydd yr holl sylwadau'n ddienw.

Mae eich Cyfranogiad yn yr ymchwil hon yn gwbl wirfoddol. Fodd bynnag, mae eich barn a'ch profiadau yn bwysig er mwyn helpu i lywio polisiâu Llywodraeth Cymru.

Y cyswllt ar gyfer yr ymchwil hon yn *Ymchwil Arad* yw Sioned Lewis

Cyfeiriad e-bost: sioned@arad.wales

Rhif ffôn: 029 2044 0552

NODYN PREIFATRWDYDD – AROLWG DARPARWYR

Pa ddata personol sydd gennym ni a ble rydyn ni'n cael y wybodaeth hon?

Diffinnir data personol fel rhan o Reoliad Diogelu Data Cyffredinol (GDPR) fel "unrhyw wybodaeth sy'n ymwneud â pherson y gellir ei adnabod y gellir ei adnabod yn uniongyrchol neu'n anuniongyrchol trwy gyfeirio at ddynodwr".

Darparwyd eich manylion cyswllt i *Ymchwil Arad* gan Lywodraeth Cymru a'u derbyniodd gan eich Awdurdod Lleol. Darparwyd y manylion hyn yn wreiddiol pan wnaethoch gais i gymryd rhan yn y Cynnig Gofal Plant i Gymru neu Gynllun Cymorth Gofal Plant Coronafeirws (C-CAS). Nid yw'r ymchwil hwn yn gofyn am gasglu data personol ychwanegol gennych chi.

Mae eich cyfranogiad yn wirfoddol ac os nad ydych yn dymuno cymryd rhan neu anfon nodiadau atgoffa atoch yna atebwch y gwahoddiad e-bost a bydd eich manylion yn cael eu dileu.

Os dewiswch ddarparu data personol ychwanegol fel rhan o'r ymchwil, byddwn yn ceisio peidio â'ch adnabod o'r ymatebion a roddwch, na chysylltu'ch hunaniaeth â'r ymatebion. Os byddwch yn codi ymholiad neu gŵyn ac yn darparu data personol yn gofyn am ymateb, bydd yr ymchwilydd yn anfon y cais ymlaen at y swyddog perthnasol yn unig ac yn ei ddileu o'r data ymchwil.

Beth yw'r sylfaen gyfreithlon ar gyfer defnyddio'ch data?

Ein sylfaen gyhoeddus ar gyfer prosesu gwybodaeth yn yr ymarfer casglu data hwn yw ein tasg gyhoeddus; hynny yw, arfer ein hawdurdod swyddogol i ymgymryd â rôl a swyddogaethau craidd Llywodraeth Cymru.

Mae cyfranogiad yn gwbl wirfoddol. Mae astudiaethau ymchwil fel hyn yn bwysig i Lywodraeth Cymru gasglu gwybodaeth a thystiolaeth y gellir ei gweithredu i gyflawni blaenoriaethau'r llywodraeth. Gellir defnyddio'r wybodaeth a gesglir yn yr ymchwil hon, er enghraifft, i adolygu gweithrediad y Cynnig Gofal Plant a C-CAS a chefnogi gwelliannau i'r Cynnig neu gynlluniau gofal plant eraill a ariennir gan y llywodraeth.

Pa mor ddiogel yw eich data personol?

Mae gwybodaeth personol a ddarperir i *Ymchwil Arad* bob amser yn cael ei storio ar weinydd diogel. Dim ond nifer gyfyngedig o ymchwilwyr sy'n gweithio ar y prosiect hwn sy'n gallu cyrchu'r data. Dim ond at ddibenion ymchwil y bydd *Ymchwil Arad* yn defnyddio'r data hwn. Mae gan *Ymchwil Arad* dystysgrif *Cyber Essentials*.

Wrth gynnal arolygon, mae *Ymchwil Arad* yn defnyddio rhaglen feddalwedd arolwg o'r enw Smart Survey. Rydym wedi sicrhau bod Smart Survey yn cydymffurfio â GDPR ac yn cwrdd â'n disgwyliadau o ran diogelwch unrhyw ddata a gesglir ac a brosesir trwy'r meddalwedd.

Mae gan *Ymchwil Arad* weithdrefnau i ddelio ag unrhyw amheuaeth o dorri diogelwch data. Os bydd amheuaeth o hyn, bydd *Ymchwil Arad* yn adrodd hyn i Lywodraeth Cymru a fydd yn eich hysbysu chi ac unrhyw reoleiddiwr cymwys lle mae'n ofynnol yn gyfreithiol i ni wneud hynny.

Adroddir ar yr holl ddata a gesglir trwy'r ymchwil hon mewn fformat anhysbys. Ni fydd yn cynnwys eich manylion cyswllt a bydd unrhyw wybodaeth adnabyddadwy a ddarperir mewn cyfweiliadau yn cael ei dileu. Bydd *Ymchwil Arad* yn defnyddio'r wybodaeth a gasglwyd i gynhyrchu adroddiad a fydd yn cael ei gyhoeddi ar wefan Llywodraeth Cymru. Ni fydd yr adroddiad hwn yn cynnwys unrhyw wybodaeth y gellid ei defnyddio i nodi cyfranogwyr unigol.

Pa mor hir ydyn ni'n cadw'ch data personol?

Bydd *Ymchwil Arad* yn cadw data personol yn ystod cyfnod y contract, a bydd unrhyw ddata personol nad yw eisoes wedi'i ddileu yn cael ei ddileu tri mis ar ôl i'r contract ddod i ben. Mae hyn yn cynnwys eich manylion cyswllt. Bydd *Ymchwil Arad* yn darparu fersiwn anhysbys o'r data i Lywodraeth Cymru na fydd yn cynnwys gwybodaeth a allai eich adnabod chi.

Hawliau unigol

Fel rhan o reoliad GDPR, mae gennych yr hawliau canlynol mewn perthynas â'r wybodaeth personol a ddarperir gennych fel rhan o'r gwerthusiad hwn, mae gennych hawl i:

- Gyrchu copi o'ch data eich hun;
- Ei wneud yn ofynnol i ni gywiro gwallau yn y data hwnnw;
- Wrthwynebu neu gyfyngu ar brosesu (mewn rhai amgylchiadau);
- I'ch data gael ei 'ddileu' (mewn rhai amgylchiadau); a
- Gyflwyno cwyn i Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth (ICO) sef ein rheolydd annibynnol ar gyfer diogelu data.

Y manylion cyswllt ar gyfer Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth yw: Wycliffe House, Water Lane, Wilmslow, Sir Gaer, SK9 5AF. Ffôn: 01625 545 745 neu 0303 123 1113. Gwefan: www.ico.gov.uk.

Gwybodaeth Bellach

Os oes gennych unrhyw gwestiynau pellach ynglŷn â sut y bydd y data a ddarperir fel rhan o'r astudiaeth hon yn cael ei ddefnyddio gan Lywodraeth Cymru neu'n dymuno arfer eich hawliau gan ddefnyddio'r Rheoliad Diogelu Data Cyffredinol, cysylltwch â:

Enw: Aimee Marks

Cyfeiriad e-bost: Aimee.Marks@gov.wales

Rhif ffôn: 0300 025 9321

Gellir cysylltu â Swyddog Diogelu Data Llywodraeth Cymru yn:
Llywodraeth Cymru, Parc Cathays, Caerdydd, CF10 3NQ

E-bost: DataProtectionOfficer@gov.wales.